

naša luč

8

1971

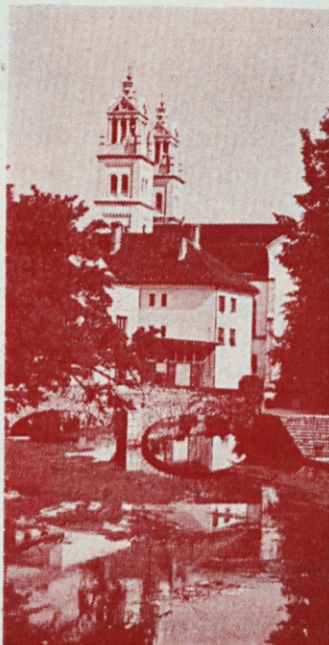
Dežela suhe robe, polhov in cvička

„Žlice usake suorte, kühauince, rešjeta...“ —
Svet ob Krki. — Beli menihi in Deseti brat.

Na teh naših sprehodih po Sloveniji smo se dotaknili Dolenjske kvečjemu kje na robu za kakšen meter. Pustiti jo vnevar ne bi bilo prav, saj vzbuja ta dežela „čisto posebno in zares patriarhalno slovensko občutje: spomine na Turke, tabore, kmečke peči, suho robo, večerne povesti, ličkanje, spomin na Levstika in Jurčiča... Vsa ta dežela diši po želodu, polhah, po drevesni smoli, po smrekah, po cvičku, po lesnikah, po skritih cekinih in plesnivi žalosti“ (Javoršek).

Takoj za Turjakom obiščimo

Ribnica na Dolenjskem

tri slovenske „republike“: laško, ribniško in kočevsko, potem stopimo še v Novo mesto in se po tisti plati vrnimo v Ljubljano.

Velike Lašče so središče rodovitne pokrajine Dolenjskega krasa, obdane od Male gore, Slomen, Blok in Turjaških hribov. Tu se zavozljata cesti, ki tečeta počez in po dolgem. Ta kos slovenske zemlje je znan po velikih imenih: Od tu je Primož Trubar, ki je prvi pisal v slovenščini, Levstiku se je tu spočel Martin Krpan, Stritar je od tod prinesel ljubezen do slovenskega peresa in duhovnik Janez Evangelist Krek si je tu navzel sočutja do revnega človeka, ki ga je razvil v plemenito delo zanj. Sicer so pa tu doma ljudje, o katerih je že literarni zgodovinar Levec zapisal, da so prostodušni, odkritosrčni, prijazni, zgovorni, postrežljivi in polni neusahljivega ljubeznivega humorja.

Na oni strani Male gore si je vredno ogledati ozko in dolgo dobropoljsko-struško kraško polje. V Ponikvah stoji Dom invalidov, delo pokojnega župnika Mrkuna, v Zagorici sta doma slikarja France in Tone Kralj, v Podpeški in Kompoljski jami bomo lahko videli žival, ki je samo na Slovenskem doma, človeško ribico.

Pot nas pelje v najznamenitejšo slovensko „republiko“ Ribnico. Tu so doma šegavi in dovtipni ljudje, ki se radi menijo o „mlajku in dajlu, mūhah in krūhu“. Ker „od Ribnce do Rakitnce ne raste družga ku lej-

ščevje“, so Ribničani njega dni pozimi izdelovali vse mogoče leseno gospodinjsko in gospodarsko orodje. Iz dobre gline so pa oblikovali lonce in skleda in konjičke in petelinčke, ki so „zadaj piskali“. Sicer pa Ribničan Urban rad sam pove, kako je s suhorobarstvom in lončarstvom:

„Jast dajlam žlice usake suorte, kar s jh ranku zmislit muorte, ribežne in škatlice, pa tūd kūhauince, jast dajlam škafe in rešjeta, rajte, brjente, vsega šjenta, jast mojster sm od žlic, čbru, kblu, kblic.“

Od pomladi do jeseni so potem Ribničani s to robo krošnjariji ne le po Sloveniji, ampak daleč po vsem ozemlju rajne Avstrije.

Danes je suha roba le še bolj spomin v ribniškem muzeju, bivšem gradu. Pravo središče ribniškega suhorobarstva je bila pravzaprav Sodražica. Ribnica pa je lahko upravičeno ponosna na to, da je imela že v 14. stoletju sedemletno latinsko šolo, pa še na to, da je v zlatih bukvah ribniške šole vpisan naš pesnik Prešeren, ki je tam skrajja študiral, ker je bil njegov stric kaplan na Kopanju pri Grosupljem.

Nad vhodom v dolino Bistrice bomo obiskali na razglednem pomolu Novo Štífto, znamenito po prav letos tristo let stari osmerokotni baročni cerkvi, ob kateri rasteja orjaški lipi.

Cesta nas pelje vedno bolj proti skrivnostnim kočevskim gozdovom. Kočevsko polje je pust svet, iz katerega le tu in tam poganja grm ali breza. Kočevski Rog pa je privzdignjen kraški svet, poln vrhov in kotanj, vrtač in brezen, prevlečen z nepreglednimi gozdovi in preprežen z gozdnimi potmi. V njegovih vrtačah je našlo takoj po vojni zadnji počitek na tisoče najboljših Slovencev, ki niso mogli sprejeti novega totalitar- (Nadaljevanje na 3. str. ovitka)

Kaj bo s Slovenijo?

Po Češkoslovaškem kroži tale anekdota:

Nekega domačina je vprašal tuji časnikar, ali so Sovjeti njihovi prijatelji ali njihovi bratje. „Bratje,“ je ta odgovoril. Časnikar se je odgovoru začudil in vprašal, kako to. Ta je pojasnil: „Veste, prijatelja si človek sam izbere.“

Zadnji čas je v mednarodnem časopisju spet pogosto zaslediti vprašanje, ali ne grozi tudi prebivalcem Jugoslavije sovjetsko „bratovstvo“. Na kaj se opira ta strah?

Gotovo je, da bi se junija 1948, ko se je jugoslovanski režim odločil za lastno pot komunizma, Stalin odločil za invazijo Jugoslavije, ko bi ga ne zadrževal od nje jaltski dogovor (1945), po katerem sta si Zahod in Vzhod razdelila vpliv nad Jugoslavijo, in pa strah pred atomsko bombo, ki so je imele tedaj le ZDA. Moskva se še do danes ni mogla sprijazniti z „nezvestobo“ jugoslovanske partije.

Lanska jesen se je zdela zrela za sovjetsko ukrepanje: mednacionalni spori v Jugoslaviji so se skrajno zaostri, gospodarska kriza je zavzela nevarne mere, partijsko in vladno vodstvo je bilo zbegano. Moskvo je zadržal od njenih načrtov mogoče najbolj Nixon z obiskom Jugoslavije lanskega oktobra. S tem je hotel pokazati beograjski režim doma in svetu, kdo stoji za njim.

Letošnjo pomlad so gotovo ne brez blagoslova iz Moskve oživili delo jugoslovanski stalinisti v državah Varšavskega pakta, te članice so pa od srede maja vprizorile verigo manevrov v bližini jugoslovanske in romunske meje. V odgovor na to je moral jugoslovanski zunanji minister na obisk v Peking. Pa tudi Ceausescu je šel tja.

Povsem novo razmerje v sorazmerju sil v svetu je pomenila nepričakovana Nixonova napoved, da bo obiskal Kitajsko. Moskva je ta korak razumela kot „komploit za razdelitev sveta“. Madžarski tisk je celo odkril ob tem kitajsko protisovjetsko os Tirana—Beograd—Bukarešta.

Šef sovjetske partije Brežnjev je v odgovor na Nixonovo napoved sklical v začetku avgusta na krimski polotok svoje kolege vzhodnega bloka, razen Romunov. Za primer spopada s Kitajsko so sklenili, zavarovati si hrbet proti Zahodu (v enem mesecu je bilo berlinsko vprašanje rešeno), zagotoviti si meje s Kitajsko (število vojakov na kitajski meji so Sovjeti dvignili na 3,375 milijonov), proti „neubogljivim“ komunističnim državam pa so sklenili, nadaljevati boj za utrditev enotnosti (en dan po konferenci so začele članice Varšavskega pakta manevre na Madžarskem in Brežnjev je določil dan svojega obiska Beograda).

Kako se bo razvijalo „balkansko vprašanje“ v bližnji bodočnosti?

Na to vprašanje ne more danes nihče z gotovostjo odgovoriti. Celo Rusija verjetno še ne ve, kaj bo storila na tem področju. Še vedno obstaja upanje, da najdeta Moskva in Beograd neki skupni jezik in se vse uredi za zeleno mizo.

Kaj pa v nasprotnem primeru? Ali bi se Moskva odločila za invazijo, kljub temu da Jugoslavija ni članica Varšavskega pakta? Ali bi v tem primeru vmes posegla Kitajska? Kdo ve. Gotovo je le, da ZDA ne bi poslale v Jugoslavijo niti enega vojaka, kvečjemu bi dobavile orožje.

Odgovor na ta vprašanja je v bodočnosti. Že sedaj pa je gotovo le to — prav v času posebnih napetosti v svetu postane to še bolj jasno — da je bil za povojno Jugoslavijo komunizem vse prej ko blagoslov.

naša
luč
1971

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 20
oktober 1971

Revijo ureja uredniški odbor.

Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	0,95 angl. funta
Avstrija	50 av. šil.
Belgija	120 b. fran.
Francija	13 f. fran.
Švica	12 š. fran.
Nizozemska	9 n. gold.
Nemčija	12 n. mark
Švedska	14 š. kron
Avstralija	3 av. dol.
Kanada	3,5 am. dol.
ZDA	3,5 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erscheinungsort:
Klagenfurt
Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt
Printed in Austria
P. b. b.

8

vama, ki se nista poročila v cerkvi

Draga moja, ki vaju ne poznam!

Res, ne poznam vaju. A vama vseeno pišem. Pišem zato, ker nista cerkveno poročena, ker vajina zveza ni bila v cerkvi blagoslovljena.

Da kar skraja povem: zaradi tega vaju ne obsojam. Nimam pravice, tudi kot duhovnik ne. Saj imata nekoga drugega, ki vama na dnu duše — morda bolj po tihem, a še vedno dovolj glasno, da ga ne moreta preslišati — vedno znova govori, da to ni prav. To je vajina vest, božji glas, ki vama govori, da vajino razmerje ni pravilno, da mu nekaj manjka. (Mogoče vaju pa tudi dobra mati iz domovine po pismih sprašuje, ali sta že cerkveno poročena.) Kakorkoli že, v urah, ko sta sama, se znova oglasi očitki vesti... Na drugi strani pa spet ne moreta razumeti, kako naj bi bila ljubezen, ki jo drug do drugega gojita, greh.

Prava ljubezen nikoli ni greh. A vprašanje je, ali stoji vajina medsebojna ljubezen na tistem temelju, na katerem edinem je mogoče graditi pravo ljubezen in zvestobo.

Moje mišljenje je tako: Kdor je samo civilno poročen, temu tega temelja manjka. Manjka mu namreč poguma, da bi se vezal z ljubljenim človekom za vse življenje, samo z njim, nepreklicno in za vedno, do smrti. Kdor je samo civilno poročen, tak dejansko kaže — pa čeprav si tega sam sebi ne upa priznati — da računa na možnost ločitve in nove civilne poroke,

če bi ga zakon, v katerem sedaj živi, ne zadovoljil.

Vprašajta se sama, ali je to še ljubezen, prava, čista, nedeljiva in izključna. Ali ni to le bolj ali manj pogodba, civilni dogovor, od katerega je mogoče odstopiti, če pridejo in kadar pridejo težave?

Vidita, to je tisto pogrešeno in zato grešno v vajinem medsebojnem razmerju. Ljubezen ni greh; greh je, ker se imata premalo rada, ker vajin medsebojni odnos ni prava, globoka in resnična ljubezen.

„Kaj naj storiva?“ se sprašujeta. „Že nekaj let sva poročena, imava že otroke, pa naj se greva še enkrat poročit? Saj bi se nama vsi smejali!“

Ne, to ni res! Prav nihče se vama ne bo smejal. Iz preprostega razloga, ker za to sploh zvedel ne bo, če vidva nočeta. Duhovnik vama lahko uredi, da ne bo oklicev. Vidva sama lahko v dogovoru z župnikom določita cerkev, čas in kraj poroke. In če ne želita imeti za priče pri poroki znanca ali prijatelje, vama bo župnik sam preskrbel priče.

Tudi pred tako imenovanim spraševanjem ali poukom pred cerkveno poroko ne imejta strahu! Duhovnik se bo z vama pogovoril o verskem življenju in o vprašanih zakonskega in družinskega življenja. Dal vama bo mogoče kako knjižico, da si najosnovnejše versko znanje osvežite. Seveda, glavne resnice svoje vere je že treba poznati, a z nekaj dobre volje je mogoče tudi to doseči.

Morda se pa bojita stroškov poroke: novo obleko si bo treba kupiti, povabiti na kosilo znanca in prijatelje in bogve koliko bo župnik zaračunal... Ne, slovenski župnik ne bo nič računal, vsem ostalim stroškom se je pa tudi lahko ogniti, če mislita, da bi vaju preveč stalo.

Tako res ni nobene resnične ovire več za vajino cerkveno poroko.

Ne, stvar ni tako preprosta, bosta morda rekla. Pri naju je zadeva bolj zamotana. Moj zakonski partner ni naše vere, je evangeličan, protestant. Ali se z njim sploh morem cerkveno poročiti?

Seveda se lahko. In sicer tako, da on prestopi v katoliško vero, če spozna pravilnost le-te, ali pa tako, da ostane v svoji veri. Mora se pa obvezati, če ostane v svoji veri, da bo dal otroke, ki se bodo rodili, katoliško krstiti in vzgajati.

Vse prav in v redu, vaju slišim govoriti. A kaj, ko vse to, kar ste doslej omenili, za naju ne prihaja v poštev. Res sva samo civilno poročena, a cerkveno se sploh ne moreva poročiti, čeprav si to želiva. Bila sva že cerkveno poročena, oba ali eden od naju, seveda z drugim zakoncem, ki pa še živi.

Vajin prvi zakon je bil morda res nemogoč: ni bilo sreče, ni bilo ljubezni, ni bilo zvestobe, mogoče je bilo tudi premalo molitve. Sledilo je grenko razočaranje, temu pa hrepenenje po novi ljubezni in sreči.

Zakaj je prišlo v prvem zakonu

tako daleč? Po krivdi enega ali drugega zakonca? Ali pa mogoče, ker sta se zmotila? Mislila sta, da sta za skupaj, pa sta kasneje spoznala, da sta tako različna, da je postajalo skupno življenje res pravi pekel.

Mogoče je ta vajin zakon pred Bogom celo neveljaven, ker so mu od vsega početka manjkali tisti pogoji, ki so za veljavni zakon potrebni. A kaj, ko je v vajinem primeru morda to pred Cerkvijo nemogoče dokazati, saj sta pred poroko podpisala, da vesta, da je zakon neločljiv in da gresta vanj popolnoma svobodno in neprisljano.

In če ni nikjer pomoči vajinemu položaju? Kaj naj storita?

Rešitev je v vaju samih. V vajini molitvi drug za drugega, da bi dobila moč za izpolnitev jasno spoznane božje volje. Saj čutita, kako vama glas vesti jemlje notranji mir in srečo.

Tu so otroci, za katere sva odgovorna, pravita. Tu je toliko in toliko let skupnega dela in kar je delo v najinem domu ustvarilo. Tu je toliko misli in čustev, toliko življenja, da bi razdiranje tega pomenilo malodane smrt za oba, ugovarjata.

Razumem vaju, dobro vaju razumem. Nista prva. Ne enkrat sem se pozno v noč pogovarjal s človekoma v enakem položaju, kot je vajin. A kaj naj vama rečem?

Molita redno, hodita vsako nedeljo h Kristusovi daritvi, delajta dobro vsem ljudem, bodita dobra do vseh, pomagajta vsem, kolikor moreta. Mogoče vama zaradi vajine dobrote Bog sam poišče pot, po kateri bosta svoje razmerje uredila in spet našla božji mir.

Pa še nekaj: Pokličita me po telefonu, da se zmenimo za razgovor, če se vama zdi. Mogoče bomo pa skupaj našli kakšno stezo iz vajine velike težave.

Sprejmita lep pozdrav od

svojega župnika!

Res čudež na Hrvaškem?

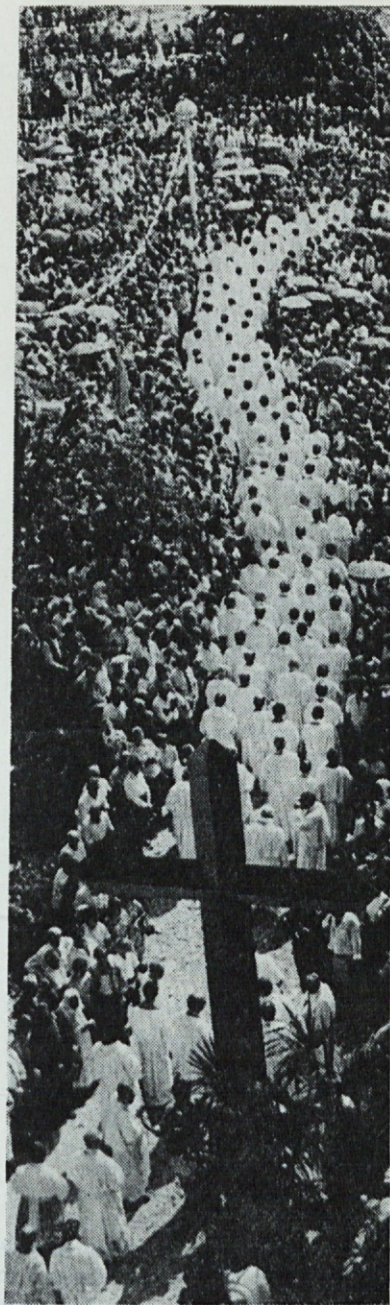
Prav gotovo je bilo romanje k Mariji Bistriški blizu Zagreba v sklopu 13. marijanskega kongresa največja verska manifestacija v Jugoslaviji po letu 1945.

Na romanje je prišlo nad 100.000 ljudi, med njimi čez 500 redovnic, 250 duhovnikov, 40 škofov in 5 kardinalov. Romanja se je udeležilo tudi 7000 Slovencev. Množica je molila in pela kot ena sama božja družina. Versko ozračje je mogel občutiti le, kdor se je romanja sam udeležil. Česa takega niso niti prireditelji sami pričakovali.

Tuje poročevalske agencije so pri poročilih omenjale tudi drug vidik obeh kongresov, marijološkega in marijanskega, tega namreč, da sta bila to prva taka kongresa v neki komunistični deželi. Kot posebnosti navajajo, da so politični zastopniki Hrvaške pozdravili oba kongresa, da sta zagrebška radio in televizija snemala začetek in sklep marijanskega kongresa, da sta prometna milica in zdravniška služba brezhibno delovali ipd.

Tuje agencije se pri tem sprašujejo, ali ni taka pozornost komunističnih oblastnikov do obeh verskih prireditev neke vrste čudež. Same odgovarjajo, da ne: zaradi začasnega ohlajenja z Vatikanom, zaradi notranjih mednacionalnih težav in zaradi sence Rusije je kazalo jugoslovanskim oblastem vsaj nesporazume s katoličani odstraniti.

Vprašanje, zakaj ni bilo papeža v Jugoslavijo, kljub temu da so jugoslovanske oblasti to želele, pa ostaja slej ko prej neodgovorjeno. Ali je res, kot se med odgovori tudi navaja, da bi moral papež pri svojem obisku Jugoslavije najprej v Beograd, da vrne obisk Titu, na kar pa Hrvatje niso pristali?

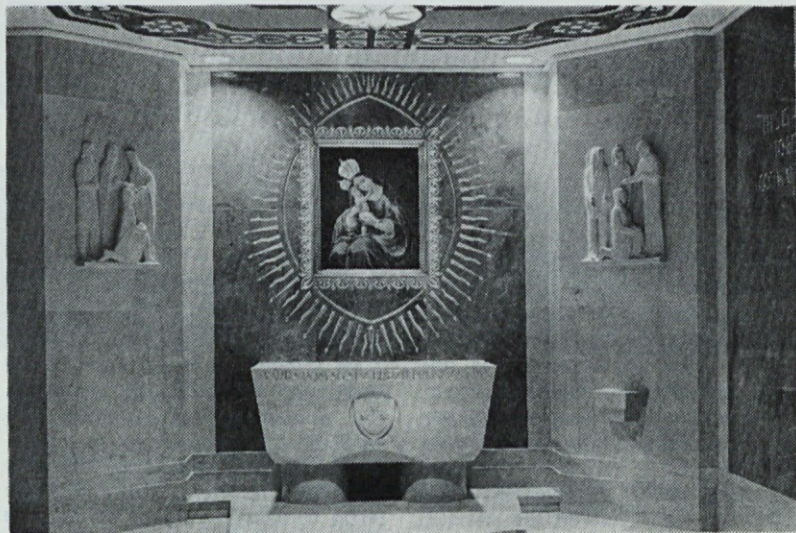
Veličastna procesija v Mariji Bistrica blizu Zagreba na letošnji Veliki Šmaren. Dolga „bela reka“ duhovnikov se bliža daritvenemu oltarju. Za njimi se je valila „črna reka“ redovnic, potem so prišle narodne noše, otroci, mladi in stari... Vse je pelo in molilo.

v washingtonu imamo tudi slovinci svojo kapelo

Na praznik Marijinega vnebovzvetja se je zbralo skoraj tri tisoč slovenskih romarjev v amerškem narodnem svetišču Brezmadežnega spočetja v Washingtonu, kjer je mariborski škof Držečnik ob navzočnosti škofa Jenka in štirih ameriških škofov blagoslovil slovensko kapelo. Iz Slovenije in zamejstva se je slovesnosti udeležilo 169 romarjev.

14. avgusta je škof Držečnik posvetil oltar in potem pri njem maševal. Sledila je akademija v dvorani Sheraton hotela, kjer sta pela pevsko zbora „Korotan“ in „Zarja“ iz Clevelanda, vmes pa so nastopili z raznimi prizori. Po akademiji se je zbralo čez 1100 gostov k banketu. Posebno je navdušil navzoče nekdanji ameriški senator in petkratni guverner ohijske države Lausche s svojo ribniško šaljivostjo.

Na praznik Marijinega vnebovzvetja je škof Držečnik ob asisten-

ci petih škofov in nad 50 duhovnikov blagoslovil kapelo. Maša je bila v gornji ogromni cerkvi. To je bil res praznik: ameriška, slovenska in papeška zastava, nad sto narodnih noš, med njimi veliko belokranjskih, redovnice, duhovniki, verniki.

Washingtonski pomožni škof je prebral papeževo brzojavko. Somaševala sta oba slovenska škofa

in 42 slovenskih duhovnikov. K obhajilu je pristopilo nad dva tisoč vernikov.

Po maši so vsi navzoči peli litanije, zahvalno pesem in „Marija, skoz življenje“.

Praznovanje je bilo slovesno in mogoče je bil to res, kot je nekdo dejal, „zadnji veliki zbor ameriških Slovencev“.

Gorje zelenemu drevesu

Mimogrede sem pri znancih, ki imajo na obisku elegantno gospo. Gospa si z osredotočeno gracijo zbere v venec svoje dolge lakirane nohte, da si prižge cigareto. Mož jo vsekakor hoče vzeti s seboj na potovanje, pravi, ko razpihava dim okrog obraza, kakor da kadí svojemu lastnemu idolu. Da, mož se ne

zanese, da bi jo puščal samo doma, ko pa na noč pozablja zavrteti glavno pipo pri plinu. „Ni to ljubezen?“ pravi gospa z dragocenim nasmeškom.

„Kje pa boste pustili otroke?“

Gospa me zdravo pogleda.

„Jih nimam. Imam psička. Jutri ga moram peljati na kopanje. Tako umazan je že.“

*

V tramvaju sem srečal bivšo učenko, ki je zdaj kot farmacevtka uslužbena v veliki lekarni v Trstu.

Samozavestna, sposobna, simpatična si je med italijanskimi kolegi samoumevno izsilila pravico, da streže slovenskim klientom po slovensko. In zdaj mi

pripoveduje, kako slovenski klienti z onkraj meje v veliki večini — v veliki večini! — slovenski z njo ne marajo govoriti. Rajši se groteskno napevnajo po italijansko ali po nemško.

„Kdaj pa se boste vrnili domov, gospodična?“ jo je čisto nedolžno vprašal nekdo, ki je svojo slovenščino tajil le na pol.

„Nikamor se mi ni vrniti, ko pa sem doma tule v Trstu!“

Kremenitežu očitno ni bilo znano niti to, da bivajo v Trstu tudi Slovenci. Po vseh „Trst je naš“!

(Iz Alojza Rebule knjige GORJE ZELENUMU DREVESU, 1971, Založba Obzorja, Maribor.)

tragedija na irskem

Kaj se pravzaprav dogaja na Irskem oziroma, zakaj se dogaja to, kar se?

Vzroke za medsebojna nesoglasja na Irskem je treba iskati v zgodovini. Ko je bila leta 1922 Severna Irska kot del angleškega imperija od ostale Irske odtrgana, so meje tako potegnili, da sta bili dve tretjini prebivavcev protestantski, ena pa katoliška. Ker pa se je kmalu pokazalo, da bodo protestanti dvetretjinsko večino zaradi višjega števila rojstev pri katoličanih zgubili, so začeli te pri delovnih mestih in stanovanjih diskriminirati, tako da je bil del teh prisiljen iz Severne Irske se izseliti. Ta diskriminacija se vrši še danes.

Pred kratkim so prikrite napetosti med katoličani in protestanti spet z vso močjo vzplamtele, potem ko ni severnoirska vlada izpolnila že pred letom danih obljub.

Vlada je razglasila izjemno stanje. Na stotine katoličanov, osumljenih, da pripadajo prepovedani tajni organizaciji Irske republikanske armade IRA, so zaprli. Zakoni dovoljujejo, da vrše hišne preiskave in da ljudi za nedoločen čas zapirajo brez sodnega odloka.

Kako bo sodišče odločilo, je znano že vnaprej, ker o tem odloča zlasti to, kateri veri obtoženec pripada. Zadošča le beseda proti britanskemu vojaku in že je to prekršek proti javnemu redu, za katerega je treba pol leta v zapor.

Britanski vojaki si dovoljujejo ob osebnih preiskavah katoličanov neverjetne stvari. Ko je hotela neka žena zjutraj k mesarju po meso, ji je britanski padavec zaprl pot. Ko mu je povedala, kam gre, ji je ustrelil psa s pripombo: „Tu imate sedaj dovolj mesa!“

Doslej so poulični boji terjali že preko trideset mrtvih, med njimi enega duhovnika, ki je na cesti delil težko ranjenemu maziljenje, in enega gluhomemega, ki se na klicce ni odzval. Tisoči žena in otrok

beže na jug v irsko republiko. Hiše in trgovine postajajo žrtev plamenov.

Volilno pravico je imel doslej le tisti državljani, ki je bil lastnik hiše in posestva in vrednosti sto funtov. Ker so katoličane dolgo iz hiš in posestev preganjali, pomeni ta pravica veliko prednost za protestante.

Volitve manipulira protestantska večina tako, da menjava volilna področja. S tem niso mogli dobiti katoličani svojih poslancev v parlamentu.

Vsak četrti katoličan je brez dela.

V katoliški četrti v Belfastu je preko 90 % enodružinskih stanovanj brez stranišča v hiši, brez kopalnice in brez tople vode itd.

Jasne in upravičene zahteve severnoirskih katoličanov so:

takojšnje volitve z demokratično volilno pravico in brez manipulacij volilnih okrožij;

sprejem katoličanov v vlado, saj je teh v deželi skoraj 40 %, ki pa so od soodgovornosti v vladi izključeni;

pripustitev določenega števila mladih katoličanov v severnoirsko policijo;

odobritev denarja za odpravo brezposelnosti in stanovanjske krize.

Dokončna rešitev severnoirskega vprašanja pa bi bila združitev Severne Irske z ostalo Irsko.

Okoli 100 predstavnikov raznih opozicijskih organizacij v Severni Irski se je odločilo za sestavo vlade, ki se bo morala sestajati ilegalno. Ta vlada bo delala za neodvisnost Severne Irske. Pospeševala bo odporništvu in osvoboditev vseh političnih jetnikov.

Jasno je, da bo odgovor britanskih vojakov na vsako akcijo te vlade oster. A kadar gre za to, da dobi lastni narod svoje pravice nazaj, ni nobena žrtev preveč.

Upati je, da bo svetovni tisk podprl to akcijo ilegalne vlade bolj, kot je doslej podpiral pravice katoliških Ircev.

Ljudje, ki nimajo za družino kruha, ki legajo zvečer s praznim želodcem v posteljo, ki poslušajo svoje otroke jokati od lakote, ti ljudje postanejo brezobzirni in nasilni ali pa zapadejo strahu in se prepuščajo usodi, postanejo nemi.

Tudi v komfortnih in celo luksuznih hišah je mogoče slišati koga reči: „Strašno sem lačen!“ Tisti, ki tako govore, očitvidno ne slutijo, o čem govore. Gotovo niso zares lačni.

Treba je videti v mestih uboge ljudi: žene, otroke, pogosto celo može pred smetišči, kjer odlagajo smetarji odpadke.

Ali so to cunjarji? Iščejo kaj za pod zob, čeprav je pokvarjeno. Iščejo, česar drugi niso shranili in kar bi — pravično razdeljeno — za vse zadoščalo.

Helder Cámara

Jezus je nekoč na nekem kraju molil. Ko je nehal, ga je eden izmed učencev prosil, naj tudi nje nauči moliti, kot je Janez naučil svoje učence. Jezus je res potem učencem nakazal, za kaj naj v molitvi prosijo, z očenašem.

Ne da bi bil za to naprošen, jim je potem povedal še, kako naj molijo: da naj namreč vključijo molitev kot močno silo v svoje življenje.

Potlej jim je rekel:

„Če bi imel kdo od vas prijatelja in bi šel k njemu sredi noči in mu rekel: ‚Prijatelj, posodi mi tri hlebčke, ker je eden mojih prijateljev prišel s potovanja in mu nimam s čim postreči,‘ in bi mu le-oni iz hiše odgovoril: ‚Ne bodi siten; vrata so že zaprta in moji otroci in jaz smo na ležišču; ne morem vstati in ti jih dati,‘ vam povem, tudi če ne bo vstal, da bi mu dal kot prijatelju, bo vstal vsaj zaradi njegove nesramnosti in mu dal vse, kar potrebuje.“

Saj je res sitno, če pride nekdo sredi noči po kruh na pósodo. A nič manj sitno ni bilo njemu samemu: sredi noči je dobil obisk in znašel se je s prazno shrambo. Ko bi ne šlo za prijatelja, gotovo bi si ne upal k sosedu po kruh. Sam je prav tako dobro vedel kot sosed, kakšne nevšečnosti mu bo s tem prizadejal: sosed bo moral vstati, prižgati luč in odriniti vrata, pri čemer se bodo otroci zbudili, saj spi vsa družina v enem samem prostoru.

Prvi odgovor soseda je bil res tak, kot ga je ta, ki je trkal na vrata, pričakoval: „Ne bodi no siten!... Ne morem!“

Kljub vsemu je treba prositi zno-va, pa naj je videti še tako siten: lačnemu prijatelju s poti mora dati kaj za pod zob. In res: ponovno trka in ponovno prosí... Toliko časa, da se začujejo v hiši koraki, se prižge luč, se zacmeri otrok, zacvilijo vrata in pomoli skozi nje jezna roka tri hlebčke. Sosed je le videl, da bo imel mir le, če bo te-

Kdor trka, mu odpro

- Pri Bogu niso vrata nikdar zaprta.
- Bog se hoče dati premagati od nadležnosti.
- Nobena molitev ne ostane v zraku.

mu, ki je prišel prosit na pósodo, kruh dal.

Bog ni kot ta upravičeno nejevoljen sosed, ker pri njem niso vrata nikdar zaprta in on nikdar ne spi, a mi naj bi bili podobni onemu, ki si je prišel sposoditi tri hlebčke. Naj vztrajamo v prošnji k Bogu. Niti tedaj ne izgubimo poguma, če se dolgo ne zaslišijo koraki, se luč ne prižge in se vrata ne odpro!

„Zato vam rečem: prosite in vam bo dano; iščite in boste našli; trkajte in vam bodo odprli. Kdor namreč prosí, dobi; kdor išče, najde; in kdor trka, mu odpro.“

Taka so božja pota: on hoče, da ga prosimo. Kristus pove s tremi podobami isto: obračajte se v molitvi na Boga, pa boste prejeli, kar potrebujete. Že sveti Gregor je zapisal: „Bog se hoče dati prositi, se hoče dati prisiliti, se hoče dati na neki način od nadležnosti premagati.“

To trojno podobo prosite-iščite-trkajte Kristus povzame kar v pravilo božje ekonomije: dobi, najde in odpro tistemu, ki prosí, išče in trka.

„Kje je med vami oče, ki bi ga sin prosil kruha, pa bi mu dal kamen? Ali če bi ga prosil ribe, pa bi mu namesto ribe dal kaččo? Ali če bi ga prosil za jajce, pa bi mu dal škorpijona? Če znate torej vi, ki ste slabi, dati dobre reči svojim otrokom, koliko bolj bo še nebeški Oče dal Svetega Duha tistim, ki ga prosijo zanj.“ (Lk 11, 5—13).

Bog daje človeku, če ga prosí, stvari, ki jih potrebuje. Kako potem to, da si pogosto ne izmolimo tistega, za kar molimo? Ali ne mogoče od tod, ker prosimo kamen in kačo in škorpijona, misleč, da smo prosili kruha, ribe in za jajce?

Gotovo je, da nobena molitev ne ostane v zraku. Gotovo je pa tudi, da nam Bog da tisto, kar nam je bolj koristno in potrebno.

Človek, ki je nesel svojo dušo v zastavljalnico

Nemec Karel Wittlinger je napisal filmsko parabelo za televizijo z naslovom Potovanje duše. Film so posneli leta 1962. Dobil je mednarodno TV-nagrado Prix Italia in več drugih odlikovanj. Kritiki so pisali, da je film po filmski in igralski plati sploh eden najboljših TV-filmov.

Vsebino potovanja duše bi lahko označili na kratko tudi z zgodbo o človeku, ki je nesel svojo dušo v zastavljalnico. Zgodba spominja na srednjeveške misterije. Je sicer neverjetna, skriva pa v sebi globoko vsebino. Tu jo na kratko objavljamo.

Smo v prvih letih po drugi svetovni vojni v Nemčiji. Revna delavca se pri praznjenju kozarcev menita, kako bi si pomagala iz revščine. Aksel pove Bumu, da njemu (Bumu) ne uspe napredovati, ker je dober človek, dobra duša. Ob tem mu nasvetuje, naj zastavi svojo dušo, mogoče mu bo denar, ki ga bo od zastavljalnice za dušo dobil, pomagal naprej.

Bum se sprva tega nasveta otepa, končno se pa le zanj ogreje: v škatlo izdihna svojo dušo, skupaj jo neseta v zastavljalnico, Bum dobi zanj pet mark posojila.

Res pomeni Bumu teh pet mark začetek uspešne kariere. Kupuje in prodaja stare avtomobile in denar se kar množi v njegovih rokah. Vozí se v vedno večjih avtih, z vedno tršim klobukom na glavi, z vedno bolj debelo cigaro v ustih. Istčasno pa postaja vedno bolj po-

slovno mrzel, gospodarsko uraden, celo do svojega prijatelja Aksela vedno bolj brez srca.

Bum se bogato poroči, a pri poročni pojedini ga motijo besede, ki jih je duhovnik pri poroki povedal, češ kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi, in pa, kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo. Z duhovnikom se o tem pomeni in uvidi, da je le dobro, če „ima človek svojo dušo vedno pri roki“. Zapiše si v koledar, kdaj mora vzeti dušo iz zastavljalnice.

Potem dela spet s polno paro: telefonski klici, kupčije, poslovni ljudje, roki, plačila, terjatve... Ko pride dan, na katerega je imel namen dušo iz zastavljalnice dvigniti, nima za to časa.

Medtem pride v zastavljalnico do dražbe: zapadli predmeti so na prodaj. Za dražbo zve Aksel. Žal mu je Bumove duše, pa gre na dražbo in škatlo z Bumovo dušo iztrga iz rok zastavljavca in z njo zbeži. Ko ga najdejo, mora v zapor in pred sodnika.

Zaradi prenapornega dela Bum resno zboli. Tedaj se spomni prijatelja Aksela in ga da poklicati. Ta res pride k bolniški postelji, s seboj pa ima škatlo z Bumovo dušo. A ko mu dušo ponuja, je ta noče: njega čaka poslovno življenje, uživanje, slava, oblast.

Bum se res vzpenja na družbeni lestvici s klina na klin. Dobesedno koplje se v denarju, dobi časten naslov, govori na političnih shodih, končno postane član vlade s postrani čez prsi pripetim pisanim trakom.

Prav v tem, najvišjem trenutku svojega življenja mora umreti. Sam ne razume točno, kaj se je z njim zgodilo, le to ve, da mora spet priti do svoje duše, ker dokler do nje ne pride, mora kot duh tavati okrog. Napoti se na lov za lastno dušo.

Pri tem iskanju pride v mrliško vežo, kjer leži njegovo truplo in kjer sedé in stojé pogrebci. Njega nihče ne vidi, on vidi vse. Ne razume, zakaj njegova žena ob njegovem truplu joka: človek brez duše, brez srca, kot je on, solz ne pozna.

Aksel obišče bolnega Buma in mu prinese škatlo z dušo.

Gre za lastnim pogrebom in ko sliši, da neko omenja njegovo „nepozabno požrtvovalnost“, nejevoljno zavzdihne: „Čenčel!“ On sedaj točno ve, da je bilo edino, kar ga je v življenju gnalo, samoljubje.

Udeleži se odkrivanja lastnega spomenika. Pet, šest ljudi stoji tam pod dežniki, štirje godci igrajo. Po nekaj besedah in nekaj taktih muzike jo vsi brž poberejo domov. Bum se čudi lastnemu spomeniku. Škoda se mu zdi denarja, ki so ga za to zapravili, saj je bil denar zanj

Mrtvi Bum blodi okrog kot duh in vidi samega sebe ležati na mrtvaškem odru.

kaj pravite?

40 : 17

Prvič v življenju sem spoznala, kaj je resnično ljubezen. Izhajam iz ne ravno skladnega zakona in temu primerno neljubeznivih razmer. Star sem 17 let.

Četrta leta imam znanca, ki me ima rad in zame vse stori. Ali si morete predstavljati, kaj mi to pomeni? Da ima on že 40 let, to zame ne igra nobene vloge. Ima dobro službo, temu primerne dohod-

ke in je do mene v vsakem oziru do skrajnosti velikodušen. Vsako željo mi bere že iz oči. Sijajno se razumeva.

Pred štirinajstimi dnevi je prišel k mojim staršem in jih zaprosil za mojo roko. Starši pa so bili ogorčeni, dasi za to pravzaprav sploh nimajo vzroka. Nikakor nočejo popustiti. Moj položaj je sedaj brez izhoda.

Draga gospodična! Ali je ta možki vaša prva ljubezen? Če je, potem razumem vaše navdušenje in vašo slepoto.

Vprašujem se le: ali iščete v tem možkem očeta ali moža? Sodeč po vaših razmerah, potrebujete občutek varnosti in si želite, da bi vas kdo malo razvajal. To vam nudi ta možki. Toda kako dolgo vam bo to nudil in kako dolgo boste vi s tem zadovoljni? To je vprašanje, ki ga morate z vsjo resnostjo premisliti.

Imate kratko in malo mnogo premalo izkušenj, da bi človeka, ki je 23 let starejši od vas in ki pozna življenje z vseh strani, kot bodočega življenjskega partnerja zadostno spoznali. Zelo verjetno njegova privlačni le vaša mladost. Morda imajo vaši starši, kakorkoli že sicer mislijo in ravna, vendar prav, če vas zadržujejo od prezgodnje in prenaplajene poroke.

V ostalem pa vaš položaj ni brez izhoda, dokler ste še tako mladi in dokler imate pred seboj še toliko možnosti.

V ZAČETKU MI JE BIL VŠEČ

Lansko jesen sem spoznala 26-letnega moškega, ki se mi je zdel zelo čeden in prikupen in sem se kmalu čez ušesa vanj zaljubila. Hitro sva se zblížala in preživela skupaj mnogo lepih večerov. Veselila sem se njegove naklonjenosti, vsaj v začetku.

Kmalu pa sem začutila, da se natanje od njega vedno bolj ločujem in da je v meni vsaka ljubezen zamrla. Le nerada sem se še odzvala njegovim vabilom. Šla sem le, da ga ne bi užalila. Na nekem sprehodu me je objel in mi priznal svojo ljubezen. Nisem imela

edino merilo, s katerim se meri vrednost življenja.

Pri iskanju lastne duše končno najde Aksela. Aksel, ki je ostal Bumov prijatelj kljub temu, da je ta nanj pozabil in ga pustil samega v revščini, je edini, ki Buma sliši in ga lahko reši. Le ljubezen lahko premaga samoljubje.

Bum prosi Aksela, naj mu vrne dušo. Aksel ga spomni, kako mu je takrat, ko je bil bolan, prinesel dušo k bolniški postelji, pa je ta ni maral. Pripravljen mu jo je dati, a ne zastonj. Bum Akselu dovoli, da sme podreti njegov spomenik in ga prodati za staro železo. Izkupiček naj bo cena za dušo.

Ko hoče sedaj Aksel poiskati škatlo z dušo, opazi, da je romala v smeti. Smetarski avto jo je s smetmi vred odpeljal na ogromno smetišče. Oba se odpravita tja in po dolgem iskanju jo najdeta.

A Aksel hoče prej podreti Bumov spomenik in ga prodati, šele potem mu bo dal škatlo. Pri podiranju spomenika ga zaloti policaj. Spet mora v zapor, spet pred sodnika. Na dvorišču ječe se le Buma usmili in mu škatlo izroči.

To je zgodba tega filma. Glavna misel je, kako lahko denar iz nekoga naredi človeka brez duše, brez srca. In kako je tako življenje, čeprav se zdi na zunaj blesteče, v resnici ubogo.

Ali se nagibate k strahu pred življenjem?

Zdravniki in znanstveniki so mnenja, da je življenjski strah med ljudmi bolj razširjen kot kdajkoli poprej. Kako pa je z vami? Testirajte se sami, da boste vedeli, pri čem ste.

1. Ali se kdaj ponoči zbudite in se vam misel na zahteve in dolžnosti naslednjega dne uleže na dušo kot težka senca?

ja — ne — včasih

2. Ali se vam v grlu zatakne, če morate na urad ali na policijo ali k predpostavljeni osebi?

ja — ne — včasih

3. Ali med potjo, ko greste v mesto kupovat, še enkrat preštejete denar, da ga ne bi imeli premalo s seboj?

ja — ne — včasih

4. Ali dobite tremo, če morate prosto govoriti pred skupi-

no ljudi?

ja — ne — včasih

5. Ali pogledate pri prečkanju ceste tudi v smer, iz katere ne more pripeljati nobeno vozilo?

ja — ne — včasih

6. Ali se vam zdi življenje nesmiselno?

ja — ne — včasih

7. Ali imate živčne pojave kakršnekoli oblike?

ja — ne — včasih

8. Ali imate sanje, v katerih vedno znova zaidete v brezizhoden položaj?

ja — ne — včasih

9. Se vam zde uradniki zavdanja vredni ljudje?

ja — ne — včasih

10. Ali težko odrečete, če vas kdo prosi za uslugo?

ja — ne — včasih

In zdaj „obračun“. Za vsak „ja“

si zapišite 2 točki, za vsak „ne“ nobene, za vsak „včasih“ 1 in jih seštejte.

Od 16 do 20 točk: Nujno bi bilo, da nekaj ukrenete proti življenjskemu strahu, ker pred njim silno trpite.

Od 12 do 15 točk: Spadate v nekoliko obupane narave. Če ne ukrenete česa proti, lahko življenjski strah pripelje do polnega izbruha.

Od 8 do 11 točk: Ste normalen človek, ki življenje do neke mere kar obvlada, se pa težjim obremenitvam rad izogne.

Od 4 do 7 točk: Pripadate močnim naravam, ki so usodni udarec že kdaj prenesle in se vedno znova zopet dvignejo.

Če imate manj kot 4, morda samo 2 ali celo 0 točk, potem tudi v navidezno brezizhodnih položajih ne obupate.

poguma, da bi mu odkrito povedala, kako je z mojimi čustvi, tudi ko me je vprašal, kaj je vendar z menoj. Če mi ni do njega, je rekel, naj mu povem, da se bo, čeprav s težkim srcem, vedel ravnati. Ne vem, kaj naj storim, ker moja mati vedno znova poudarja, kako bi bila vesela te najine zveze. To

leto končam gimnazijo, potem bi se lahko poročila.

Biti morate odkriti: do sebe in do svojega znanca. Človek se ne spušča v zakon z nekom, ki ga ne more ljubiti ali mu je celo nesimpatičen. Tudi tako imenovana „dobra partija“ ni podlaga za zakon, če manjka ljubezni.

Ne morem razumeti, da vam vaša mati svetuje ta zakon, če ve, da vam ni do njega.

Trenutno se mi zdi mnogo važnejše, da dobro končate šolo in se pozanimajte za kakšen poklic. Potem lahko čakate na moža, ki ga boste lahko zares radi imeli. To je pogoj za dober zakon.

Jana

povest o veliki ljubezni

Kratka dosedanja vsebina:

Mlada učiteljica Jana je prišla na grad Trnulje za domačo vzgojiteljico male Adele, pohčerjenke graščaka Ročestra. Med Jano in Ročestrom se splete globoka ljubezen.

Tik pred poroko pride na dan Ročestrova skrivnost: ta se je pred leti poročil z Berto Masonovo, a v poroko so ga spravili z zvijačo. Niso povedali, da je ona umsko prizadeta. Svojo ženo ima Ročester deset let zaprto v gradu, ker je nevarna za svojo okolico in ljudi.

Kljub svoji veliki ljubezni do Ročestra Jana od njega odide. Po nekaj dneh tavanja jo sprejme pastor Džon s svojima dvema sestrama. Tu se Jana nekaj tednov zdravi od prestanega trpljenja.

Nekega dne se med Jano in gostitelji razplete razgovor, pri katerem naj bi Jana šele natančneje povedala, kdo pravzaprav je. Pastor Džon jo je vprašal, če je poročena. Odgovorila je, da ne, a spomin na nameravano poroko ji je obudil žalostne spomine.

Čutila sem, kako me obliva rdečica. Ko je omenil poroko, je vzbudil v meni žalostne spomine. Diana in Marija sta namenoma umaknili oči od mojega zardelega obraza, on pa je kar gledal in gledal. Postalo mi je tako hudo, da sem zahtela.

„Kje ste nazadnje stanovali?“ je vprašal.

„Ime kraja in osebe, pri kateri sem živela zadnje čase, bi rada ohranila zase,“ sem razločno odgovorila.

„A če ne vem ničesar o vas in o vaši preteklosti, vam ne morem pomagati,“ je rekel.

„Veliko uslugo bi mi naredili, ko bi mi pomagali do

dela, ki ga znam opravljati in s katerim bi se lahko preživljala.“

„Kakšnega dela ste vajeni in kaj znate?“

„Približno pred letom sem postala vzgojiteljica. Došla sem lepo službo in srečna sem bila v njej. Pred štirimi dnevi pa sem morala zapustiti tisto hišo. Razloga za odhod vam ne morem povedati. A sama nimam zato prav nobene kirvde. Ko sem odhajala, sem imela v mislih samo dvoje: da bi čim bolj hitela in da bi nihče ne vedel, kam sem šla. Sem sem prišla brez vsega. Ko sem bila od lakote, izčrpanosti in obupa skoraj na koncu, ste me vi rešili. Pokažite mi, kako naj si delo poiščem. To je vse, česar vas prosim. Dolej mi dovolite, da ostanem.“

„Seveda boste ostali pri nas,“ je rekla Diana in mi položila roko na glavo.

„Na vsak način!“ je ponovila Marija s preprosto iskrenostjo.

„Kakor vidite, sta moji sestri srečni, da vas imata lahko pod svojo streho,“ je rekel gospod Džon, „meni je pa več do tega, da vas postavim na lastne noge. A moje možnosti so zelo omejene, sem samo ubog vaški pastor. Če niste vajeni skromnosti, si boste morali poiskati boljšo službo.“

„Če ni nič boljšega,“ sem odgovorila, „bom šivilja ali sluzkinja, kuharica ali otroška negovavka.“

„Prav,“ je rekel gospod Džon zelo hladno. „Obljubim vam svojo pomoč.“

Spet je vzel v roke knjigo, ki jo je prej bral. Jaz sem se kmalu poslovila.

Čim bolj sem spoznavala svoje gostitelje, tem rajši sem jih imela. Čez nekaj dni sem se tako popravila, da sem bila lahko že ves dan pokonci in da sem včasih šla lahko celo na sprehod. Delala sem vse, kar sta delali Diana in Marija, pogovarjala sem se z njima in jima pomagala pri delu.

Prisrčnost, ki je tako naravno vzkliła med mano in sestrama, se gospoda Džona še dotaknila ni. Eden od vzrokov za odtujenost, ki je vladala med nama, je bil ta, da je bil gospod Džon razmeroma redko doma. Veliko časa je posvečal obiskovanju bolnikov in revežev med svojimi farani.

Od teh pastirskih dolžnosti ga ni odvrnilo nobeno vreme. Če je deževalo ali če je sonce pripekalo, je po jutranjem študiju poveznil klobuk na glavo in odšel po opravkih, ki sta mu jih velevala ljubezen ali dolžnost — res ne vem, v imenu česa je vse to delal. Spremljal ga je stari Karlo, pes njegovega očeta.

Še nekaj je bilo, da ni bilo mogoče z njim postati prijatelj: njegova zadržana in razmišljujoča narava. Bil je sicer zavzet za svoje delo, vendar je bilo čutili, da ni v njem tistega notranjega zadovoljstva, ki je plačilo vsakega pravega kristjana.

Narava ni bila zanj tako dragocen vir veselja, kakor je bila za njegovi sestri. Nikoli ga nisem videla, da bi se sprehajal po barju, nikoli ni odkril v njem tistih mirnih lepote, ki bi jih lahko našel.

Prvič sem začutila, kdo je pravzaprav, ko sem ga

slišala pridigati v njegovi cerkvi v Mortonu. Pričel je mirno, sploh je celo pridigo govoril mirno in niti enkrat ni povzdignil glasu. Iz vsega govora je vela zagrenjenost in prav nič tolažeče ljubeznivosti. Velikokrat je strogo zahteval zvestobo kalvinističnim naukom in vsak tak stavek je človeka spomnil na sodbo sodnega dne. Ko je nehal, sem bila vsa potrta, namesto da bi bila pomirjena. Prepričana sem bila, da Džon še ni našel božjega miru, ki bi presešel razum. Ni ga še našel, kakor ga nisem našla jaz v svoji tajni, strašni muki, ki me je neizprosno trpinčila.

Tako je minil mesec. Diana in Marija bosta kmalu zapustili očetovo domačijo in se vrnili kot vzgojiteljici v veliko, živahno mesto v južni Angliji. Gospod Džon mi še vedno ni nič omenil glede zaposlitve, ki mi jo je bil obljubil. A bil je skrajni čas, da bi se česa lotila.

Ko sem nekega jutra ostala za nekaj minut sama z njim v sprejemnici, sem se ojunčila in stopila v njegov študijski kot.

Ko sem se mu približala, me je pogledal: „Ali bi radi govorili z menoj?“

„Ja, rada bi vedela, ali ste zvedeli za kakšno službo zame?“

„Službo bi vam dal jaz. Vi bi jo morali samo sprejeti.“

Umolknil je, kakor da težko govori o tem. Postala sem nestrpna. Moj nemirni pogled mu je povedal več, kot bi povedale besede.

„Saj se tako ne mudi,“ je rekel. „Odkrito vam moram povedati, da vam nimam ponuditi nič posebnega. Ker sem reven in brez zvez, vam lahko ponudim samo nepomembno službo. Lahko se vam bo zdela celo ponižujoča. Vendar sem mnenja, da ni nobena služba, s katero lahko naredimo človeštvo boljše, poniževalna. Ko sem prišel pred dvema letoma v Morton, niso imeli nobene šole. Revni otroci se niso mogli nikjer izobraževati. Ustanovil sem šolo za fante. Zdaj nameravam

odpreti še šolo za dekleta. V ta namen sem najel neko poslopje in ob njem skromno hišico z dvema sobama za učiteljico. Dobila bo trideset funtov na leto. Hišica je opremljena: preprosto pa čedno. Za to se imam zahvaliti hčerki edinega bogataša v moji fari. Ona je pripravljena skrbeti tudi za hrano in obleko neke sirote iz ubožnice, ki naj bi pomagala učiteljici pri hišnih opravkih, ker ne bo sama zaradi poučevanja vsega zmogla. Ali bi hoteli vi sprejeti mesto učiteljice?“

Res je bila služba skromna, a jaz bi bila preskrbljena in tega sem si želela. Odločila sem se.

„Hvala vam za ta predlog, gospod, sprejemam ga iz srca rada.“

„Upam, da me razumete prav?“ je rekel. „To je vaška šola. Vaše učenke bodo sama revna dekleta, bajtarske hčere, v najboljšem primeru kmečke. Učili jih boste plesti, šivati, pisati in računati, to bo vse... Torej je jasno, kaj vas čaka?“

„Je.“

Nasmehnil se je.

„In kdaj bi pričeli z delom?“

„Jutri bi si ogledala svoj novi dom, drugi teden pa lahko, če vam je prav, pričnem s poukom.“

„Sijajno!“

Vstal je in se sprehodil po sobi. Potem me je pogledal.

„Prepričan sem, da ne boste mogli dolgo živeti v samotni in pri delu, ki vam ne bo dajalo bogvekaj zadovolženja. Tudi jaz ne morem živeti tukaj na teh močvirnatih tleh in biti zakopan med gore. Sposobnosti, ki mi jih je Bog dal, so tu brez haska. Zdaj vidite, v kakšnem nasprotju s samim seboj živim, in to jaz, ki pridigam, da se mora človek zadovoljiti s skromno usodo.“

Odšel je.

Drugi dan sem se preselila v Morton.

Vuzenica
ob Dravi

Moj dom je koliba: majhna sobica z belimi stenami, v njej štirje pobarvani stoli in miza, ura, kredenca. Nad njo je izba, prav tako velika kot kuhinja, s posteljo in komodo.

Večer je. Siroti, ki je pri meni za gospodinjsko pomočnico, sem dala za nagrado pomarančo in jo odslavia.

Sedim sama ob kaminu.

Danes zjutraj smo odprli vaško šolo. Dvajset učenk imam. Samo tri znajo brati, nobena pisati in računati. Nekatere znajo plesti, druge nekoliko šivati. Govorijo narečje. Sedaj se še težko razumemo. Nekatere se sploh ne znajo vesti: osorne so, neposlušne, le redke so ljubeznevne in prijazne. Moja dolžnost je negovati in razviti v njih plemenite kali. Ta naloga mi bo gotovo dajala zadoščenje. Mnogo veselja si ravno ne obetam od življenja, ki se pred mano odpira. Bom pa zasluzila dovolj za sproti.

Ali sem bila tiste ure, ki sem jih prebila v skromni šolski sobi, vedra in zadovoljna? Če hočem biti sama do sebe odkrita, moram reči, da ne. Čutila sem se ponižano. Ali nisem naredila, ko sem sprejela to službo, koraka nazaj? Prepričana sem, da bom že jutri mislila drugače. Čez nekaj mesecev me bo mogoče napredek mojih učenk celo osrečil.

Sicer pa eno samo vprašanje: kaj je boljše? Da bi se vdala skušnjavi in bi sedaj živel v Franciji kot ljubica gospoda Ročestra, ki bi me gotovo nekaj časa goreče ljubil, pa bi se kmalu kopala v solzah od očitkov in sramu, ali pa, da sem vaška učiteljica, živim svobodno in pošteno v tihem gorskem kotičku zdravega osrčja Anglije?

Čutila sem, da sem prav ravnala, ko sem se držala svojih načel. Bog mi je pokazal pravo pot, hvaležna sem mu zanjo.

Ko sem prišla v svojem večernem premišljevanju do sem, sem vstala, stopila k vratom in se zagledala v sončni zahod jesenskega dne. Srečna sem bila, a presenetilo me je, da že dolgo jočem. Zakaj? Ker me je usoda ločila od mojega gospodarja? Ker ga ne bom nikoli več videla? Zaradi tega, ker ga bosta morda obup in jeza speljala spet na krivo pot?

Zakrila sem si oči in se naslonila na kamniti okvir vrat.

Kmalu sem zaslišala šum v bližini vratc, ki so delila moj vrtiček od travnika za njim. Dvignila sem glavo. Stari pes gospoda Džona si je s smrčkom odpiral vrata, gospod Džon pa je slonel s prekrižanimi rokami na njih. Gubančil je čelo, oči pa je resno, skoraj neprijazno opiral vame.

Rekla sem mu, naj vstopi.

„Ne. Mudi se mi. Prinesel sem vam samo tale mali zavitek, ki sta ga moji sestri pustili za vas. Mislim, da je škatla z barvicami, svinčniki in papir.“

Stopila sem k njemu, da bi mu vzela zavoj iz rok. Zdelo se mi je, da strogo opazuje moj obraz. Bržkone so se poznali sledovi solz na njem.

„Ali je šlo v šoli prvi dan teže, kot ste pričakovali?“ je vprašal.

„Nasprotno! Mislim, da se bom sčasoma zelo dobro ujela z učenkami.“

„Mogoče vas je pa hišica razočarala?“

„Hišica je naravnost udobna. Nímam se nad čem pritoževati.“

„Najbrž samoto težko prenašate.“

„Saj nisem še utegnila občutiti samote.“

„Vesel sem tega. Skušajte opravljati to, kar ste začeli, vsaj nekaj mesecev.“

„Saj to mislim,“ sem odgovorila.

„Težko je krotiti čustva in se postavljati svoji naravi po robu, to vem iz lastne skušnje,“ je dejal. „Še pred letom dni sem bil ves nesrečen v misli, da sem se zmotil, ko sem postal pastor. Vedno enake dolžnosti so me na smrt dolgočasila. Hotel sem stati v vretju živega sveta. Življenje se mi je zdelo tako zavoženo, da sem ga moral spremeniti. Sklenil sem, da postanem misijonar. Odtlej sem se ves spremenil. Urediti moram le še nekaj malenkosti, poskrbeti moram za naslednika v Mortonu in odpotoval bom na Vzhod.“

Oba sva se zdrznila, ko sva zaslišala vesel glas:

„Dober večer, gospod pastor. Vaš pes vedno prej spozna prijatelja kakor vi, gospod. Že ko sem bila na začetku polja, je strigel z ušesi in mahal z repom, vi mi pa še sedaj obračate hrbet.“

Gospod Džon se je počasi in premišljeno obrnil. Zdelo se mi je, kot da je ob njem iz tal zrastle prikazene. Nekaj korakov od njeje sem zagledala mlado, drobno postavbo v belem. Ko se je sklonila, da bi pobožala psa, in potem dvignila glavo, je zažarel pred najinimi očmi čudovito lep obraz.

Pastor se je obrnil k njej in jo pogledal. Potem je takoj obrnil oči k skromnemu šopku marjetic, ki so rasle ob vratcih.

„Lep večer, ampak za vas malo prepozno, da hodite sami tod okoli,“ je rekel.

„Šele popoldne sem se vrnila iz mesta. Oče mi je povedal, da ste že odprli novo šolo in da je nova učiteljica že tukaj. Tako sem si po čaju nadela klobuk in pritekla, da bi jo videla. Je to nova učiteljica?“ je vprašala in pokazala name.

„Ja,“ je rekel gospod Džon.

„Ali se vam zdi, da vam bo v Mortonu všeč?“ me je vprašala z odkrito in prostodušno preprostostjo, ki je bila nekoliko otročja.

„Upam, da mi bo. Veliko si od tega bivanja že zdaj obetam.“

„Sem jo vaše učenke take, kot ste pričakovali?“

„Popolnoma.“

„Vam je hiša všeč?“

„Zelo.“

„Ali sem jo lepo uredila?“

„Odlično!“

„Sem vam našla dobro pomočnico?“

„Spretna je.“

Jasno mi je bilo, da je to hčerka tistega edinega bogataša, ki je pastorju dala denar za ureditev dekliske šole.

„Sem in tja vam bom prišla pomagat učiti,“ je do-

dala. „Zame bo to prijetna sprememba. Gospod Džon, ko bi vi vedeli, kako dobre volje sem bila v mestu. Do dveh zjutraj sem plesala. Odkar so bili tam upori, se nahaja v mestu deseti polk. In častniki so najbolj prijetni ljudje na svetu, vse naše fantje posekajo.“

Pastor je dvignil pogled od marjetic in ga zapičil vanjo. Pogledal jo je resno. Odgovorila mu je z novim smehom.

Spet je pričela božati psa. „Ubogi Karlo me ima rad,“ je rekla. „On ni strog do svojih prijateljev. In ko bi znal govoriti, ne bi molčal.“

Pastorja je počasi oblivala rdečica. Bil je tako iz sebe, da se mi je zdel kot moški prav tako lep kakor ona kot ženska. A takoj se je ukrotil.

„Oče se pritožuje, da zadnje čase nič več ne pridete k nam,“ je nadaljevala gospodična. „Nocoj je sam in nič kaj dobro se ne počuti. Ali bi ne hoteli iti z menoj k njemu?“

„Zdaj ni pravi čas, da bi ga nadlegoval,“ je odgovoril pastor.

„Ravno sedaj je oče najbolj potreben družbe, ko je končal z delom. Pojdite z mano, gospod Džon!“

„Nocoj ne, gospodična Rozamunda, nocoj ne.“

Pastor je odgovarjal kakor stroj. Samo on je vedel, kako težko se je vabilu odpovedal.

„Če ste tako trmasti, bom pa šla. Rosa je začela padati. Lahko noč!“

„Lahko noč!“ je ponovil s tihim, votlim glasom pastora.

Delo v vaški šoli sem nadaljevala vestno, kot sem le mogla. Sprva je šlo težko. Preteklo je precej časa, preden sem svoje učenke spoznala.

Čutila sem, da me imajo ljudje radi.

Sredi tega spokojnega življenja so me ponoči velikokrat obiskale hude sanje, v katerih sem srečavala gospoda Ročestra, ki od žalosti ni vedel, ne kod ne kam. Večkrat sem sanjala, da me je objel, da sem slišala njegov glas, da sem mu gledala v oči, da sem se dotaknila njegovih rok in obraza, da sem ga imela rada in da me je imel on rad, in upanje, da bom svoje življenje prebila ob njem, je zaživelo v meni z vso močjo. Potem sem se zbudila in se zavedla, kje sem in da so to le sanje.

Rozamunda je držala besedo in je pogosto prihajala na obisk. V šoli se je oglasila navadno po jutranji ježi. Običajno je prihajala ob uri, ko je gospod Džon poučeval katekizem. Njeno oko je drzno vrtalo v srce mladega pastora. Neke vrste nagon mu je vselej povedal, da je vstopila, čeprav je še videl ni.

Gospod Džon bi dal vse na svetu, da bi jo imel za ženo. A ni se hotel odpovedati svojemu misijonskemu poklicu in ga zamenjati za udobje tukaj. To mi je priznal sam, ko sem ga nekoč kljub njegovi zadržanosti vprašala in se mi je zaupal.

Rozamunda je bila razvajena, a nesebična, nagla, vedra, živahna in nepremišljena, očarljiva, a nezmožna globljih čustev. Zelo se je navezala name. Svoje-mu očetu je toliko pripovedovala o meni, da me je

nekoč sam obiskal. Bil je visok, močan, siv gospod srednjih let. Ob njem je bila njegova lepa hči kot nežna roža ob sivem stolpu.

Rozamundin oče je pripovedoval o pastoru in o njegovi rodbini z velikim spoštovanjem. Obžaloval je, da je tako čeden in nadarjen mlad človek sklenil iti v misijone. Razumela sem, da bi on prav nič ne nasprotoval zvezi svoje hčerke s pastorem.

Bilo je prve dni novembra. Proti večeru sem bila vsa zatopljena v drobnarije, ko je na kratko potrkalo, vrata so se odprla in v njih se je pokazal pastor.

„Prišel sem, da vidim, kako preživljate svoj prosti dan,“ je rekel. „Knjigo sem vam prinesel, da se boste zvečer tolažili z njo.“ Na mizo je položil novo izdajo pesmi Marmiona. Poželjivo sem preletela prve strani.

„Sedite, gospod pastor,“ sem rekla.

Odkar sem bila prepričana, da ga ima Rozamunda zares rada in da bi njen oče ne nasprotoval tej poroki, mi je bilo zelo veliko do tega, da bi to poroko pospešila. Sedaj je bil primeren trenutek za razgovor.

Po nekaj uvodnih besedah sem kar naravnost rekla:

„Prepričana sem, da vas ima Rozamunda rada, njen oče vas pa spoštuje. Poleg tega je izredno lepa, nekoliko lahkomišelnica sicer, pa saj imate vi pameti za dva. Morali bi se z njo poročiti.“

Videla sem, da ni ne jezen ne presenečen zaradi moje smelosti. Zdelo se mi je celo, da mu je bilo to, ker sem se tako odkrito lotila stvari, ki jo je sam imel za nedotakljivo, v poseben užitek, v nekakšno nepričakovano olajšanje.

V vinskih goricah

„Ali me ima rada?“ je vprašal.
„Brez dvoma. Bolj kot kogarkoli. Saj kar naprej govori o vas.“

„Čeprav imam Rozamundo divje rad in čeprav je izredno lepa, se zavedam, da mi ne bi bila dobra žena. Ne bi bila primerna življenjska tovarišica. O tem bi se prepričal že leto dni po poroki.“

„Res?“ sem se začudila.

„Močno se zavedam njenih pomanjkljivosti. Ne bi mi mogla biti v oporo pri tem, kar hočem. Rozamunda misijonarka? Rozamunda misijonarjeva žena? Ne!“

„Pa saj vam ni treba postati misijonar. Odpovejte se temu!“

„Svojemu poslanstvu naj se odpovem? To mi je dražje od lastne krvi.“

Po precejšnjem premolku sem rekla: „Ali vam Rozamundina žalost nič ne pomeni?“

„Ona je vedno obdana od občudovavcev. Name bo brž pozabila in poročila se bo gotovo s človekom, ki jo bo bolj osrečil, kot bi jo mogel jaz.“

Prijel je klobuk. Odprl je usta, kakor bi hotel še nekaj reči, a se je premislil. Naglo se je priklonil, voščil lahko noč in izginil.

Ko je pastor odšel, je začelo snežiti. Snežni vihar je trajal vso noč. Drugi dan je metlo z vetrom, tako da je bilo vedno več novega, bleščečega snega. Ob mraku je bila vsa dolina zasnežena in skoraj neprehodna. Zaprla sem oknice, podrezala v ogenj, prižgala svečo in vzela v roke Marmiona.

Kmalu sem pozabila na metež.

Nekaj je zaropotalo. Mislila sem, da veter loputa z vrati. Ne. Bil je pastor. Vzel se je iz ledeno mrzlega viharja in iz trde teme, snel zapah in zdaj stal pred mano. Plašč, ki je ovijal njegovo visoko postavo, je bil bel kot ledenik. Osupnila sem, tako malo sem nočoj pričakovala kakšnega gosta iz neprehodne doline.

„Slabe vesti?“ sem vprašala. „Se je kaj zgodilo?“

„O, ne. Kako brž se prestrašite!“ je rekel, si slekel plašč in ga obesil na vrata. Nato si je otrešal sneg s čevljev.

„Umazal vam bom tla, a to pot mi boste že oprostili.“ Stopil je bliže k ognju. „Povem vam, da se je bilo težko dokopati do vas.“

„Pa kaj vas je prineslo?“ se nisem mogla zdržati.

„Vprašanje ni ravno najbolj gostoljubno. No, malo sem hotel poklepetati z vami. Do sita sem se najedel svojih nemih knjig in praznih sob.“

Sedel je.

„Rada bi, da bi se Diana in Marija vrnili in bi stanovali pri vas. Zoprno je živeti tako sam. Čisto nič ne pazite na zdravje.“

„O, bežite no,“ je rekel, „zase že poskrbim.“

Med nama je zavladal dolg molk.

Ura je odbila osem. To ga je zdramilo.

„Pridite bliže k ognju,“ je rekel.

Vsa začudena sem mu ustregla.

„Povedal vam bom zgodbo, ki se vam bo zdela nekam obrabljena. A je kratka. Pred dvajsetimi leti se

je reven duhovnik zaljubil v hčerko bogataša. Ona se je poročila z njim, čeprav so ji vsi sorodniki odsvetovali. Takoj po poroki so jo razdedinili. Preden sta potekli dve leti, sta oba umrla. Zapustila sta hčer. Ta je prišla v hišo bogate materine sorodnice, gospe Ridove. Zakaj ste se zdržnili? . . . No, gospa Ridova je imela siroto deset let pri sebi, nato pa jo je spravila v sirotišnico v Lovud, kjer ste bili tudi vi toliko časa. Iz učenke je postala učiteljica kot vi. Potem je šlo zapustila in postala vzgojiteljica. Tudi tukaj se vajini usodi ujemata. Nato je prevzela vzgojo varovanke nekega gospoda Ročestra.“

„Gospod pastor!“ sem ga prekinila.

„Potrpajte še malo,“ je rekel. „Poslušajte me do konca. Kakšen je gospod Ročester po značaju, ne vem, dejstvo pa je, da je ponudil tej mladi deklici svojo roko in da je dekle šele pred oltarjem zvedelo, da je že poročen, da njegova žena še živi in da je blazna. Vzgojiteljica je izginila, nihče ni vedel, ne kdaj ne kako. S Trnulja je odšla ponoči. Vsako povpraševanje po njej je bilo zaman. Deželo so preiskali po dolgem in počez. Za njo ni ostalo niti najmanjše sledi. Naenkrat pa je postalo nujno, da jo najdejo. V vse časopise so dali oglase. Celo jaz sem dobil pismo od nekega odvetnika. Ta mi je sporočil vse te podrobnosti, ki vam jih pripovedujem.“

„Gotovo veste tudi,“ sem rekla, „kaj je z gospodom Ročestrom.“

„O gospodu Ročestru ne vem ničesar.“

„A nekdo s Trnulja je moral odgovoriti temu odvetniku, ki je tudi vam pisal.“

„Namesto gospodarja mu je odpisala neka gospa Ferfaksova, kot mi je sam sporočil.“

To, česar sem se najbolj bala, se je najbrž zgodilo. Gospod Ročester je po vsej verjetnosti zapustil Anglijo in v svojem obupu begal po kontinentu. Ubogi moj gospod, skoraj moj mož, ki sem mu tolikokrat rekla „moj ljubi Edvard“.

„Zgodbe še ni konec. Ker me vi ne vprašate po imenu vzgojiteljice, vam ga bom povedal sam. Jana Ajre. Saj je to menda vaše ime?“

„Je. Kje pa je vaš odvetnik? Mogoče ve on o gospodu Ročestru kaj več kot vi?“

„V Londonu je, a ne verjamem, da ve kaj več o gospodu Ročestru. Njega ne zanima on. On vas je iskal, da bi vam sporočil nekaj drugega: to namreč, da je umrl vaš stric iz Madeire in da vam je zapustil vse svoje premoženje. Da ste zdaj bogati, samo to, nič drugega.“

„Jaz, bogata?“

„Vi, ja.“

Sledil je molk.

Mislila sem na strica, ki je umrl. Bil je to moj edini sorodnik. Odkar sem vedela, da živi, sem vedno upala, da ga bom nekoč videla. Sedaj vem, da ga ne bom nikoli. Ves njegov denar sem dobila jaz. Vsekakor je bila to velika milost. Od vseh bom neodvisna.

„Mogoče vas bo zanimalo, koliko ste zdaj vredni?“

„No, koliko?“

„Mislim, da so napisali dvajset tisoč funtov.“
„Dvajset tisoč funtov?“
Spet sem umolknila. Računala sem na štiri, kvečje-
mu pet tisoč. Ta novica mi je za trenutek zaprla sapo.
Zdaj se je pastor dvignil in si oblekel plašč.

„Ko bi ne bila tako divja noč, bi vam poslal Hano
za družbo. Preveč obupani ste videti. Pustiti vas mor-
am samo z vašimi skrbmi. Lahko noč!“

Dvignil je zapah. Nenadoma mi je prišlo nekaj na
misel.

„Počakajte!“ sem vzkliknila.

„Kaj je?“

„Rada bi vedela, zakaj se je tisti odvetnik obrnil glede
mene ravno na vas. Kako vas pozna, oziroma, kako
je mogel misliti, da bi mu mogli prav vi pri tem po-
magati?“

„Pastor sem,“ je rekel, „in često se ljudje obračajo
na duhovnike.“

„Ne, to ne more biti zadosten razlog,“ sem rekla.
„Rada bi vedela kaj več o tem.“

„Drugič.“

„Ne! Nocoj! Nocoj!“ Postavila sem se medenj in
med vrata. „Nikamor ne pojdete, dokler mi vsega ne
poveste,“ sem rekla.

„Naj bo,“ je dejal. Po dolgem premošku je nada-
ljeval: „Vam je ime Jana Ajre. Najbrž ne veste, da
nosim isto ime, da sem bil krščen na ime Džon Ajre
Rivers?“

„Nemogoče!“

Umolknila sem. Nisem si upala misliti tega, kar mi
je za hip prišlo na um. A nagonsko sem vedela, kako
je z vso stvarjo, še preden je povedal pastor misel
do konca.

Počasi je nadaljeval: „Moja mati se je pisala Ajre.
Imela je dva brata. Enega, ki je bil pastor in se je po-
ročil z Jano Ridovo, drugega, Džona Ajre, trgovca na
Madeiri. Odvetnik gospoda Ajra nam je avgusta pisal,
da je stric Džon umrl in da je zapustil vse svoje pre-
moženje hčerki svojega brata pastorja. Nas je prezrl
zaradi spora, ki sta ga imela z našim očetom. Pred
nekaj tedni nam je spet pisal, da je dedinja izginila.
Vprašal nas je, ali vemo kaj o njej.“

„Vaša mati je bila torej sestra mojega očeta?“

„Ja.“

„To se pravi, da ste vi moj bratranec, Diana in Ma-
rija pa moji sestrični.“

„Točno.“

Gledala sem ga. Dobila sem bratranca! Takega, da
sem bila lahko ponosna nanj, takega, da sem ga lahko
rada imela. In sestrični, ki sem ju, ko smo si bile še
čisto tuje, zlahka sprejela v svoje srce.

Kakšno sijajno odkritje za ubogo človeško paro! To
je bilo bogastvo, to! Zdaj sem postala zares bogata in
srečna!

„Kako sem vesela!“ sem vzkliknila. Hitro sem sto-
pila po sobi in se spet ustavila. Najrazličnejše misli
so se mi podile po glavi. Po dolgem molku sem rekla
Džonu:

„Jutri pišite Diani in Mariji, naj prideta takoj sem.“

Diana je nekoč rekla, da bi se imeli obe za bogati, ko
bi imeli po tisoč funtov. S pet tisoč funti bo lahko
vsaka zadovoljno živela.“

„Odkod naj vam prinesem kozarec vode?“ je rekel
Džon. „Zmedeni ste.“

„In kaj bi pomenil tak denar za vas! V Angliji
bi ostali, poročili bi se z Rozamundo in pričeli bi ži-
veti kot navaden zemljan.“

„Vi ste čisto iz sebe!“

„O, prav nič. Dvajset tisoč funtov bomo razdelili na
štiri dele, saj imamo vsi štirje enako pravico do de-
diščine našega strica. Zame bo pet tisoč funtov za-
dosti.“

„Ne zavedate se, kakšen ugled vam bo prineslo teh
dvajset tisoč funtov.“

„Vi pa si ne morete predstavljati, kako zelo hrepe-
nim po bratski in sestrski ljubezni. Nikoli nisem imela
doma, nikoli bratov in sester. Zdaj jih imam. In hočem
jih imeti blizu sebe. Če ne bodo finančno odvisni od
drugih, jih bom lahko imela.“

„Kaj pa šola, gospodična Ajre? Zdaj jo bo treba
zapreti, kajne?“

„Ne. Ostala bom učiteljica, dokler ne najdete kakšne
druge.“

Nasmehnil se mi je. Segla sva si v roke in se po-
slovlila.

(Se bo nadaljevalo)

Na
Zelenici

slovinci

po evropi

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — *Nedelja zdomcev.* Na praznik Marijinega imena je tukajšnji škof dr. Zauner povabil vso „potujočo Cerkev“ k skupni maši v linško stolnico. Kljub dežju se je nabralo pred cerkvijo veliko število vernikov raznih narodov: Čehi, Slovaki, Poljaki, Madžari, Srbi, Hrvati in Slovenci. Največ je bilo hrvaških vernikov, takoj za njimi pa nas Slovencev.

Ob pol desetih so šle vse skupine v cerkev. S škofom je sodelovalo devet duhovnikov, nekaj iz nekdanjih taborišč, drugi pa sedaj delajo med tujimi delavci.

Med mašo so se vrstile pesmi vseh narodov. Slovenci smo peli pesem po končanem predglasju in med obhajilom. Med darovanjem sveč je zapel slovenski zbor Marijino pesem. Ves čas je spremljal mašo na orglah naš organist g. Zore, za kar ga je po maši škof posebej pohvalil in se mu zahvalil. Tudi prvo berilo je bilo slovensko in ena od prošenj, ki jo je molil starosta slovenske skupine v Linzu g. Jakob Hrastelj.

Med govorom je g. škof poudaril, da hoče s to mašo pokazati, da smo tudi mi njegovi verniki in da ga marsikaj veže z našimi kraji. Je

sošolec mariborskega škofa, pozna pa tudi mnoge druge škofe. 12. september je spominski dan zmage Jana Sobieskega nad Turki pri Dunaju, ki je tako rešil tedanjo Avstrijo. Potomci teh vojakov sedaj pomagajo, da gre Avstriji dobro. Škof je opozoril ljudi, naj se ne dajo zapeljati od življenjskega materializma in uživanjaželjnosti. Želel je, da bi se tisti, ki so prišli le na sezonsko delo, pod Marijinim varstvom srečno vrnili domov med svoje družine.

Z lurško pesmijo, ki so jo peli člani vseh navzočih narodov skupaj, je bila slovesnost zaključena.

V nedeljo, 5. septembra, je umrla v Kleinmünchnu ga. Frančiška Brunner. Pokojna žena je bila po rodu Dolenjka. Zadnja leta je bolehal. Posebno jo je potrla smrt hčerke Lili, ki je umrla lani decembra in ki je prej zanjo požrtvovalno skrbela gospa. Gospa je dočakala 78 let. Naj v miru počiva! Obema hčerkama naše iskreno sožalje!

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — V soboto, 4. septembra, ob 1,20 zjutraj je sirena z nenavadno dolgim tuljenjem zbudila spittalske prebivance in jih opozorila na *veliko nesrečo*, ki se je zgodila na državni cesti v bližini Molzbichla. Od Beljaka proti Spittalu je z vso brzino privozil osebni avto, ki ga je vodil Pavel Erwin Klauber iz Traunsteina na Bavarskem. S svojo sestro Sonjo Marijo se je vračal iz Benetk. Od spittalske strani pa je pripeljal VW-kombi, ki je po naročilu stavbene firme Feichter iz Möllbrücke vozil v Prekmurje sezonske delavce, ki so pri tem podjetju zaposleni preko poletja. Kombi je vozil 30-letni šofer Jožef Schaidler iz Spittala. Kako je prišlo do nesreče? Domnevajo, da je nemški voznik za krmilom zadremal in nehote krenil na napačno smer in frontalno zadel v kombi. Voznik je bil takoj mrtev, sestra pa hudo ranjena. V kombiju, ki se je kar trikrat prekucnil, pa sta bila mrtva šofer in 61-letni delavec Anton Dravec, doma v okolici Murske Sobote, sedem drugih delavcev pa je bilo ranjenih, dva prav težko, drugi pa več ali manj.

Reševalna akcija je bila takoj na mestu. Vse ranjence so odpeljali trije rešilci v zasebno bolnico doktorja Samonigga v Spittal, kjer so takoj opravili vse potrebne operacije. Namesto domov, kamor ob koncu tedna firma večkrat vozi svoje delavce in potem zopet nazaj, so pa to pot prišli samo do spittalske bolnice, kjer bodo morali nekateri dalj časa ostati. V bolnico so morali Milan Horvat (22), Ignacij Baranay (57), Geza Kokas (49), Ernest Sarkoczi (23), Ignacij Perovič (41) in Nikolaj Porpič (51). Vsi so doma iz krajev v okolici Murske Sobote. Nekateri ranjenci so izrazili upanje, da bodo kmalu zopet mogli na svoja delovna mesta. „Naša luč“ jim želi, da bi bili njihovi upi res čimprej izpolnjeni!

V prejšnji številki smo poročali, da je za stalno odšel domov v Slovenijo v vodiško župnijo *86-letni Jakob Krumpestar*, da bi večer svojega življenja preživel na svojem domu. Pa smo že po treh tednih prejeli sporočilo, da je doma umrl in bil tam 24. avgusta pokopan. Naj mu bo domača zemlja lahka, žalujočima hčerkama in njunima družinama pa naše iskreno sožalje!

belgija

LIEGE—LIMBURG

SLOVENSKI DAN V BELGIJI

Vljudno vabimo na „XI. slovenski dan“, ki bo v nedeljo, 10. oktobra t. l. v Maria Heide v Vucht-u.

Ob 4. uri popoldne bo sv. maša v zasilni cerkvi Maria Heide. Pri službi božji bo sodeloval mešani zbor „Zvon“ iz Holandije.

Takoj po maši bo v dvorani „Concordia“ na Oude baan, blizu cerkve, kulturni in zabavni spored.

Igravska družina bo predstavila šaljivko v dveh dejanjih: „Laži-zdravnika“. Naša šolska mladina in mešani zbor iz Limburga bosta zapela nekaj narodnih in umetnih pesmi.

Imeli bomo bogato tombolo. Za dobro jedačo in zdravo pijačo bo lepo poskrbljeno.

Pridite! Bo lepo in veselo. Povabite prijatelje od blizu in daleč!

Z Vašim sodelovanjem, bratje in sestre, bo naš „Slovenski dan“ postal pravi družinski praznik.

Slovensko društvo „Slomšek“

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

V zadnjem času je bilo več *krstov*: V Bruslju je bil krščen Sebastijan Majhen, sin Mirka in Antonije, r. Pariza; v Flénu Thierry Kogej, sin Valentina in Jeanine, r. Todesco; v Ayeneux (pri Liège) Katarina Lužar, hči Jacquesa in Jeanine, roj. Delsaut; v Tamines Franc-Jožef Blazinšek, sin Franca in Felise, roj. Mangas; v Ghlinu pa Nataša Mlakar, hči Vinka in Zorke, roj. Peternelj. Srečnim družinam naše čestitke!

Sporočiti moramo na žalost še dve *smrti*: V La Docherie je umrla 9. junija ga. Marija De Smaele, roj. Kotnik. Kako leto je bolehal; upali smo na ozdravljenje, pa jo je Bog poklical k sebi. Zapušča moža in štiri otroke. Pokopali smo jo ob veliki udeležbi rojakov in rojakinj. Pokojna se je rodila leta 1922 v Šoštanju (Slovenija). V Bousso je pa nepričakovano umrl g. Franc Brgoč, upokojeni rudar, v 43. letu starosti. Zapušča ženo in dve hčerki. Pokopali smo ga 9. avgusta. Pokojni se je rodil leta 1928 v Zagorju (Slovenija). Obema družinama izrekamo iskreno sožalje. Naj nas tolaži misel, da sta pokojna odšla v večnost najlepše pripravljena. Naj počivata v miru!

Nad 150 rojakov in rojakinj se je udeležilo letošnjega *romanja* k fa-

timski Mariji v Pironchamps (pri Charleroi). Ob 15. uri smo skupno zmolili sv. rožni venec, imeli romarsko sveto mašo s homilijo, izpostavitev Najsvetejšega in pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim. Lepo smo molili in prepevali in vsem se je zdelo, kot da smo kje v domovini. Po romanju sta nas razveselila s kulturnim sporedom slovenski pevski zbor „Jadran“ (moški in mešani zbor) in kulturno-zabavni ansambel „Veseli bratci“ iz Charleroi. Večer je potekel v res domačem razpoloženju.

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo popoldne ob petih v cerkvi Sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, pritičje-levo, Paris 15°, telefon 250-89-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa telefonirati g. Čretniku, 636-80-68.

Verouk in šola za slovenske otroke se bosta začela drugo nedeljo v oktobru. Vsi starši ste vabljeni k živahnemu sodelovanju.

V *zakramentu svetega zakona* so potrdili svojo ljubezen: Izidor Žitko iz Selc (župnika Slavina) in Vera Markovič iz Beograda, Ivan Kovač in Marija Katič, oba stanujoča v St. Martin-du Tertre (95).

Po *krstu* so postali člani Cerkve:

Ante Simić, sin Mateja in Jožefe, roj. Curk, Marko Vičič, sin Karla in Ane, roj. Stegu, Helena Kovač, hčerka Ivana in Marije, roj. Katič.

Izabela Trokšar (Pariz) je v svojih pomladanskih letih v nesreči izgubila življenje.

Huda nesreča je zadela družino Franca in Anice Trokšar. 2. avgusta je v vasi Mouflières neprevidna avtomobilistka povozila njihovo osemletno hčerko Izabelo, ki je na posledicah nesreče umrla 6. avgusta v bolnici v Amiensu in bila tam začasno pokopana. Hudo preizkušeni Trokšarjevi družini izrekamo iskreno sožalje.

Mohorjeve knjige za leto 1972 bodo naslednje: *Koledar*, izvirna

Ob poroki Izidorja Žitka in Vere Markovič (Pariz)

Binkoštni ponedeljek na cestnem ovinku v Chateauroux.

povest Lojzeta Kozarja *Materina ruta*, knjiga svetovno znanega psihologa dr. Antona Trstenjaka *Med ljudmi*, ki nam bo vsem pomagala, da bodo naši medsebojni odnosi znosni, prijetni in osrečujoči, in potopis Vinka Zaletela. *Po Afriki in Južni Ameriki*.

LOIRET

CHILLEURS-AUX-BOIS — Svoji življenjski poti sta v soboto, 4. septembra, združila pred oltarjem Marija Pal in Allin Vincent.

ESSONNE

BLIGNY — Z zakramentom zakona sta 11. septembra potrdila svojo ljubezen Martin Pal in Irène Kessarín ter po krstu vključila v božje ljudstvo malega Krištofa.

PAS-DE-CALAIS

Počitnice so za nami, začel se je zopet redni šolski pouk, pa tudi verouk in slovenski tečaj: na Bruay-en-Artois vsako sredo ob 18. uri, v Mericourt-sous-Lens vsak četrtek ob 9. uri, v Lievinu vsak četrtek ob 14. uri.

Nedeljska služba božja: Lievin ob 8.30, Mericourt-sous-Lens ob 10.15, Bruay-en-Artois ob 12.30.

Služba božja med tednom: Bruay-en-Artois ob sredah ob 17. uri, Lievin ob četrtnih ob 16.30, Mericourt ob petkih ob 17. uri, Vendinle-Vieil vsako tretjo soboto ob 17. uri in Wingles vsako tretjo soboto ob 18.30.

Vse rojake lepo vabimo: Vpišite otroke v slovenski verouk, udeležujte se radi slovenske službe božje!

Mesec oktober je rožnovenski mesec. Poleg namenov, priporočenih od Svetega sedeža, se radi spominjamo v molitvi zlasti naših dragih *bolnikov*. V bolnici v Bethune išče večkrat zdravja g. Ivan Kolenc, počasi se mu zdravje izboljšuje. Upamo, da se bo skoraj vrnil domov. G. Rudolf Kolenc je srečno prestal drugo operacijo na očeh, vid se mu je zopet povrnil. Marija Dolšak je pod skrbnim zdravniškim varstvom doma na Divionu, želimo ji skorajšnje okrevanje. Ga. Marija Martinčič se mo-

ra večkrat zateči v bolnico v Lens, g. Franc Saje pa je pod skrbno nego zdravnika in domačih doma v Lievinu; želimo jima moči v trpljenju in ljubega zdravja. V Winglesu sta v skrbni hčerkinini negi g. in ga. Tomšič; naj jima Gospod vsaj delno vrne zdravje, saj sta ga prišla iskat sem v Francijo iz daljne domovine!

Ga. Neža Slivšek, roj. Dular, piše prijateljem in bravcem „Naše luči“ iz bolnice Calmet Lille: „Blagor in zahvala vsem, ki dajete kri za nas bolnike! Že petnajstič sem v tej bolnici. Dobivam namreč kri in se po desetih dneh zopet vrnem domov. Vsak mesec se moram vračati v bolnico, zato si lahko predstavljate, kako sem hvaležna vsem, ki žrtvujejo kri za bolnike. Zdravniki in uslužbenci v bolnici, bolničarke in strežnice so z nami potrpežljivi in prijazni. Domači in znanci me večkrat obiščejo, med njimi tudi naš izseljenški duhovnik Stanko Kavalár ne pozabi name. Lepo pozdravljam vse znance in bravece „Naše luči“, saj zaradi bolezní vsem ne morem pisati.“

Zdravja in potrpljenja v trpljenju želimo tudi ge. Mariji Zupančič in Alojziji Grohar; obe se zdravita na svojem domu v Mericourt.

Na sv. Ano je v Leforest v krogu svojih domačih zdrava in čila obhajala svoj 85. god ga. Ana Hostnik, zvesta bralka „Naše luči“. Naše čestitke in še na mnoga in zdrava leta!

VZHODNA LOTARINGIJA

Z veseljem smo pozdravili na stotine naših rojakov, ki so se srečno vrnilí s počitnic. Največ jih je bilo v domovini, od koder je prišlo 54 pozdravnih razglednic, nekaj tudi iz Španije in Italije. Tisti, ki so ostali doma, so tu delali izlete — skupina 20 oseb pa je pohitela z bolniškim romarskim vlakom od 5. do 12. avgusta iz Metzja v Lurd. Pri Mariji se nam je pridružilo še 40 rojakov iz raznih krajev v Franciji in iz domovine ter nekateri, ki so prišli s svojim avtom k lurški Mariji. Z veseljem moramo omeniti, da so medsebojna ljubeznivost, vsestranska edinost in globoka pobožnost združile vse v eno samo

družino, ki se je zbirala vsak dan pri lurški votlini, vsak dan pri sveti maši in pridigi v posebni kapeli, kjer je krasno petje privabilo veliko množico drugih romarjev. Le prehitro so minili ti dnevi, z lepimi spomini smo se vrnilí v Metz. Vsem se moramo prav lepo zahvaliti za vzorno obnašanje — škofijskemu uradu v Metzju pa za preskrbo posebnega vagona ter kapele in skupnega hotela v Lurdu za nas!

Po teh veselih dneh nas je čakalo novo veselje: g. Branko Maršič iz Nancyja je pripeljal svojega brata Janeza, novomašnika, iz domovine k nam na obisk. 29. avgusta je ob 10. uri ponovil v Merlebachu Hospice Ste Elisabeth, kjer se vsako nedeljo zbiramo, slovesno *prvo sveto mašo*. Rojaki so navdušeno poslušali njegov krasen govor, lepo petje, novomašnik pa je bil zelo vesel prisrčnega sprejema. Pri sveti maši je podelil prvo sveto obhajilo 9-letni hčerki svojega brata, Ireni, ki je vsa srečna skupno s svojimi starši prejela prvokrat Jezusa.

Novomašnik je nato imel še slovesno sveto mašo pri Mariji z Breziz v Habsterdicku in v novi cerkvi kolonije Neuland v Creutzwaldu. Teško smo se ločili od njega; rojaki so želeli, da bi ostal kar pri nas. — Prisrčno se zahvalimo njemu in enako g. Branku in njegovi ljubeznivi družini! Ob prvi priliki: Na srečno svidenje!

Tik pred začetkom šole pa je žalostna vest napolnila naše kolonije v Merlebachu in okolici. V nedeljo, 5. sept., je umrla v bolnici v Hochwaldu mati Frančiška Jaklič, rojena 21. dec. na Malem Osolniku pri Velikih Laščah. Dokler je bila zdrava, je poleg svojega dela zelo rada prepevala. Silni revmatizem ji je skrivil prste in roke, da je silno trpela skoraj 30 let. S pobožnostjo je prejela za velike praznike sveto obhajilo. Polna sočutja do te trpeče matere se je velika množica rojakov in domačinov udeležila pogreba v Freyningu. Po mašizadužnici je zapel na grobu zbor „Jadran“ nagrobno pesem; podpisani pa je razložil na podlagi Jezusovega trpljenja pomen našega trpljenja.

Šole so se zopet začele: na tiso-

če otrok je na cesti. Starši, ne pozabite prekrizati otročiče, preden grede od doma, da se jim kaj hudega ne zgodi, ko je v tej silni množici avtomobilov nevarna pot v šolo in nazaj. Ob nedeljah pa jih pripeljite k Jezusu, v cerkev, kjer jih čaka njihov najboljši prijatelj.

S to željo Vas pozdravlja

Stanko iz Merlebacha

NICA

Letošnje leto je do sedaj potekalo v znamenju raznih prireditev: za Novo leto, za prvi maj, birma, blagoslovi domov, itd.

Prvega maja se nam je „predstavil“ naš mali harmonikar Flegov sinko. Njegovo sliko moramo dati v „Našo luč“, kajti fantek je poln veselja in navdušenja za svojo „stroko“... Pri tekmovanju v francoski Nici je med vsemi tekmovalci dobil prvo nagrado ta naš fantek! Čestitamo!

Po vrsti se blagoslavlja novi domovi slovenskih družin: pri Škrljevem Francetu in njegovi ženi Zalki ter pri Bizjakovih. O srečni ljudje! Birma vseh otrok v obeh družinah, blagoslov domov — kako bo pač vse to gradilo še naprej ljubezen do Boga in vsega slovenskega! V obeh domovih je bila ob

Flegov „ta mali“ v Nici želi biti velik muzikant.

blagoslovitvi sveta maša, nato pa pravo slovensko veselje med gosti, ki so bili povabljeni. V nedeljo, 5. septembra, smo blagoslovili novi dom Cankarjevega Metoda, ki ga vsi spoštujemo. Tudi tokrat je bila priložnost za pristno domače veselje. Skoraj pa bomo blagoslovili še nekaj domov. Vse to kaže in potrjuje pridnost naših ljudi.

Morda se še spominjate Furlanovih? Štefanu in Anici se je rodil letos drugi otrok, ki smo mu dali ob vstopu v božje otroštvo ime Alain-Štefan. Očetov brat je bil presrečni boter. Spet je bilo čestitki brez konca in kraja in zvečer pravi banket „v čast“ novorojenemu.

V skrbi in ljubezni za nas nam naš pater Jakob še in še pošilja okrožnice, vabila, pozive, prošnje. Kdor bi te ljubezni in skrbi ne hotel razumeti, bi pač ne mogel trditi, da je zaveden krščanski Slovenec. — Vsem po svetu raztresenim bratom in sestram pozdrave!

nemčija

ZAPADNI BERLIN

Naša verska in zabavna dejavnost v Spandauu se dobro razvija. Med drugim smo imeli v tem delu Berlina junija srečanje z nemškimi verniki, ki so nas povabili v svoje dekanijsko središče v župniji St. Joseph. Srečanje je poteklo v najlepši človeški in krščanski prisrčnosti. Močno smo čutili, kako krščanska vera ustvarja razumevanje, prijaznost in ljubezen med ljudmi. V tem središču je naš duhovnik kmalu po srečanju predaval Nemcem o naslednjem: „Kaj pričakujejo tuji delavci od Nemcev?“ Predavanje je zbudilo mnogo dobre volje za pomoč tem delavcem s preskrbo dostojnih stanovanj, z odpravljanjem diskriminacije na delovnih mestih, z razširjanjem razumevanja za težave tujih delavcev itd.

Junija smo končali prvi del tečaja za nemški jezik. Od 70 prijavljenih ga je večina pridno obiskovala dvakrat na teden. Naš

duhovnik in študent Cimerman sta se potrudila, da bi rojakom posredovala čim več znanja tega za nas tako potrebnega jezika.

Pomemben kulturni dogodek smo doživeli prvo nedeljo v juliju. Pod vodstvom tehnika F. Lekšeta je naša dramska skupina uprizorila dramo F. S. Finžgarja (letos obhajamo stoletnico njegovega rojstva) „Razvalina življenja“. Veliko žrtev je bilo potrebnih, posebno od igralcev in voditelja, preden je to zahtevno delo zaživelo na odru — v tujini. Okoli 250 gledavcev je predstavo navdušeno pozdravilo, ne samo kot oznanjevalko lepe slovenske besede in gojiteljico narodne zavesti v tujem velemestu, pač pa tudi kot učiteljico človeške in krščanske modrosti ter kot posredovavko umetniškega užitka. Igravci (S. Funda, D. Tomažič, A. Lesjak, D. Strnad, E. Tanacek, L. Lesjak, E. Sušnik) so pokazali več, kot bi človek pričakoval od amaterjev. Pri tem so jim pomagali prof. Serajnikova s svojimi dolgoletnimi režiserskimi skušnjami, dr. Steiner z oblikovanjem značaja, R. Štefančič s pripravo scene in mnogi drugi, ki so z raznimi dejavnostmi prispevali k uspehu predstave.

Že v navado je prišlo, da imamo vsak mesec vsaj eno predavanje o kakšnem verskem, znanstvenem, družbenem, splošno kulturnem ali o drugem za nas aktualnem vprašanju. Junija je bilo predavanje in razgovor o nalogah slovenske verske in kulturne dejavnosti v Berlinu, julija predavanje „Prihodnost sveta: upi in bojazni“. Z marijanskim kongresom, ki je bil avgusta v Jugoslaviji, smo se duhovno povezali s predavanjem „Katoliški nauk o Mariji“, ki sta ga imela hrvaška frančiškana Validžić in Beneta.

Končno so bile naše prošnje uslišane. Vodstvo Kolpingovega doma nam je prepustilo eno izmed dvoran v stalno uporabo. Tako imamo sedaj prostor, kjer se lahko vedno snidemo. Dvorana je posebno primerna za zabavne večere, ki se sedaj kar vrstijo, posebno ob sobotah in nedeljah. Pa glej, spet se je pojavil nov problem: dvorana, ki lahko sprejme okoli 100 ljudi, je postala premajhna!

Furlanova Anica in Štefan v Nici se veselita ob svojem drugorojenčku.

Našo skupnost so zadnji čas pretresli trije žalostni dogodki, *tri smrti*: Junija je plaz ubil D. Robleka, ko si je med dopustom v Sloveniji gradil hišo, julija je v Berlinu pri kopanju utonil I. Jenič, avgusta pa se je med bivanjem v Sloveniji ponesrečil komaj 17-letni F. Feldin. Za vsakega smo darovali sv. mašo in se ga spomnili pri naših skupnih molitvah.

Veselje pa so prinesli naši skupnosti posebno pa svojim staršem, *novokrščenci*: Jasna Mataln, Karmen Prešiček in Anita Petučnik. Da bi bile vse te najmlajše rojakinje zdrave in pridne!

Veselili smo se tudi sreče, ki so jo pri krščanski *poroki* doživeli naslednji pari: Anton Lešnjak iz Polhovega Gradca in Ana Kočet iz Donje Voče, Karel Božičnik in Romana Koren, oba iz Koprivnice pri Sevnici, Feliks Vreš iz Rogatca in Erna Jazbec iz Planine pri Sevnici. Naj jim sreča nikoli ne mine!

KÖLN

Krščeni so bili v Wipperfürthu: Anton Kmetec, sin Antona in Marije; Andrej Gale, sin Janeza in Sonje; Suzana Arnuš, hči Viktorja in Angele; Milica Šaravanja, hči Simona in Marice; Diana Lukič, hčerka Ziada in Jožice; v Leverkusnu: Andreja Keuc, hčerka Franca in Amalije; v Bergneustadtu:

Veselo srečanje doma. Krst Andreja Galeta v Wipperfürthu.

Tanja Hiti, hčerka Janeza in Terezije. Staršem iskreno čestitamo in želimo zdrave dneve v njihovih družinah.

V Kölnu *sta se poročila*: Martin Kregar iz Radkovca pri Slov. Bistrici in Terezija Špes iz Cezlaka; v Wipperfürthu: Ciril Belšak od Sv. Barbare v Halozah in Veronika Majcen od Sv. Marka pri Ptuju. — Najboljše želje!

V Leverkusnu je v začetku avgusta *umrla* Janja Šilc, šestletna hčerka Milene in Filipa. Punčka je dobila vnetje možganske mreže. Zastonj so bili vsi zdravniški poskusi, da bi otroka rešili. Globoko je odjeknila med nami ta bridka novica. Janja bi šla čez nekaj dni v prvi razred. Z mamo sta že zdavnaj prej kupile vse potrebno za vsakdanje romanje k virom znanja. Močno se je tega veselila. Z mamo sta na koledarju krepko podčrtati prvi dan šole, da se ja ne pozabi.

Deklico so pokopali doma v Sloveniji. Staršem naše globoko sožalje.

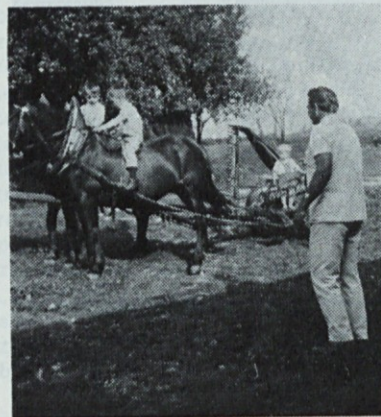
ESSEN

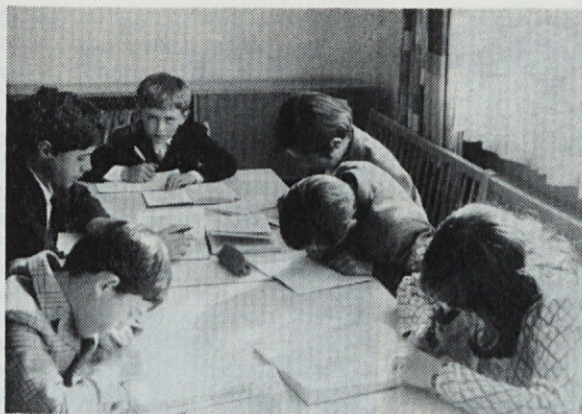
V naši sredi smo imeli med letošnjimi počitnicami kar dovolj *obiskov* iz naše drage, ožje domovine Slovenije. Vsaka sprememba razveseljuje. Kako smo bili veseli, ko nam je v naši slovenski kapeli v Essenu maševal in pridigal kaplan Karel Jošt. Mnogo lepega in vzpodbudnega nam je povedal, ta-

ko v verskem kakor tudi v narodnostnem smislu.

Še prav posebej pa nas veseli, da so med nami — ne samo ob nedeljah v cerkvi, temveč tudi med tednom na delovnih mestih — naši mladi mariborski bogoslovci, ki so sedaj med počitnicami tukaj med nami zaposleni; trije so v avtomobilski tovarni „OPEL“ v Bochumu, četrti pa dela kot navaden delavec na gradilišču, kot dela stotine naših slovenskih fantov v Porurju. S plačo so vsi zadovoljni, le čas je prekratek — kot so pač počitnice

Letos so bili Hribernikovi fantje prvokrat doma na počitnicah in so takole z očetom „pomagali“ domačim pri delu...

Pisati po diktatu ni lahko — otroci slovenskega tečaja v Göppingenu v Nemčiji, junija 1971.

Ko je bil Jožko Balažič doma v romantični Dolnji Bistrici na dopustu, je v vinskih gorinah, kot vidite na sliki, nosil grozdje v „puti“. Pa naj potem še kdo reče, da naši kraji ob deroči Muri niso lepi in blagoslovljeni od božje roke!

vedno prekratke — da bi si vsak prislužil cel avto. V prvi vrsti gre našim mladim bogoslovcem za to, da si zaslužijo denar, ker jim je nujno potreben za nadaljnji študij med letom. Mi upamo in jim želimo, da si bodo nekaj vendarle prihranili.

Doživeli so seveda že tudi nekaj grenkih razočaranj! Ali kdo izmed nas v tujini je brez njih? — Od nas Slovencev, rojakov, predvsem pa iz naše slovenske kapele bodo odnesli gotovo samo lepe vtise. Lepo so nam zapeli in tudi marsikaj lepega in zanimivega so nam povedali v pridigi pri maši.

Življenje je borba in to čutijo naši mladi bogoslovci v teh dneh tukaj med nami. Prišli so na delo prav k nam v Porurje ne le iz želje po denarju, temveč predvsem, da bi v srcu industrijske Evrope, kjer je tempo življenja drugačen kot doma, študirali in občutili, kako težko ima delavec pri delu na tekočem traku v tovarni. Radi bi spoznali okolje, v katerem živi današnji delavec, da bi ga tako bolj razumeli in ga v njegovih težnjah še bolj podprli. Naši mladi bogoslovci pa bodo tudi spoznali, da je dostikrat v življenju lažje „pritrjevati“ motorje v avtomobile, da je lažje barvati avtomobilske karoserije, lažje na gradilišču nositi deske, kamenje in pesek, lažje v bolnici nositi injekcije in tablete k bolnikom, ko pa v našem času voditi in učiti ljudi kot duhovnik.

Vsi vam želimo veliko zadovoljstva pri težkem ročnem delu sedaj tukaj na delovnih mestih, pozneje med letom pa dosti uspeha pri učenju. V mislih, upanju pa tudi v molitvi bomo z Vami na Vaši nič kaj lahki poti, da bi vztrajali pri svoji odločitvi!

HESSEN

Na Veliki Šmaren so se vključili v občestvo Cerkve: v Darmstadt Samo Bukšek, sin Andreja in Lidije Blazinšek; v Frankfurtu Andreja Češnovar, hči Vincenca in Frančiške Tefalt; v Lichu je bila krščena Monika Bertole, hči Ivana in Jelke Crnjanski.

Naj jih spremlja sreča in blagoslov božji!

WÜRTTEMBERG

„Kamor se obrneš, naletiš na Jugoslovana,“ pravijo naši delavci v Stuttgartu. Deloma ta trditev res drži, ko pa so v Stuttgartu našli 22.702 delavca iz Jugoslavije. Med njimi je 6421 žensk, 661 otrok pod 16. letom, 204 s potnimi dovoljenji za tujce, 115 s političnim azilom in 60 brezdomcev (Heimatlose). Število Slovencev bo presseglo 2000, kar pomeni približno isti odstotek, kot ga predstavljajo Slovenci v Jugoslaviji.

Brez delavcev iz Jugoslavije bi industriji v mestu Stuttgartu slaba predla, saj jih samo tovarna Daimler-Benz v Untertürkheimu zaposluje 1190.

Med Slovenci je precejšen odstotek kvalificiranih delovnih moči. Delo so našli v najrazličnejših strokah.

Iz Bridgeporta v ZDA se je prišel v Esslingen poročiti Vladimir Vaupotič, sin slovenskega gostilničarja v Plattenhardt. Za nevesto si je pripeljal s seboj ameriansko Poljakinjo. Kaj sta povedala o življenjskih razmerah v Ameriki: kvalificirani delavec zasluži do 5 dolarjev na uro, navadni delavec 2 do 3 dolarje. Trisobno stanovanje stane 150 dolarjev mesečno, ena soba 60 dolarjev. Nevesta, ki je frizerka, dela 40 ur na teden in zasluži 2 dolarja na uro. Živila (kruh) so zelo poceni. Socialno zavarovanje je privatna zadeva. Kdor se prostovoljno zavaruje, dobi bolniško in rento, kdor pa se ne, mu v času boleznin in starosti slaba prede.

Družinski naraščaj so dobili: Anton in Jožica Šibilja v Pfullingenu hčerko Marjanico; Anton in Marija Pajk v Rot/Wiesloch sinka Denisa; Adolf in Barbara Černič v Möhringenu sinka Roberta; Anton in Helena Kavčič v Göppingenu sinka Roberta; Franc in Anica Prendl v Rudolfszellu hčerko Moniko; Janez in Marija Mlinar v Zwiefaltenu hčerko Marto; Franc in Jožefa Satler v Schwäbisch Gmündu sinka Fredija; Štefan in Marjeta Sabotin v Baltmannweilerju sinka Boruta.

Obljubo pred poročnim oltarjem

Slovenska nedelja v Ulmu. Po maši pred frančiškansko cerkvijo. Kadar je toliko ljudi pri službi božji, je res lepo.

so si dali naslednji pari: v Esslingenu Franc Bezjak iz Senika in Terezija Jerenko iz Zlatoličja; v Reutlingenu Anton Črtalič iz Ostroga pri Št. Jerneju in Irena Čuš, rojena v Hlaponcih. Mnogo sreče na skupni življenjski poti!

BAVARSKA

V Münchnu smo spet začeli s povzljenim župnijskim življenjem.

Pevska vaja je bila nekak uvod.

Sledila je *debatna ura* z naslovom „Svetujte nam!“ Štirje različni referenti so poročali vsak o svojem področju: prvi o verskem, drugi o socialnem, tretji o prosvetnem, četrti o zabavnem. To so bila poročila pa obenem načrti. Živahen razgovor je marsikaj dosedanjega potrdil, pokazal pa tudi nove možnosti dela: zamenjati bo treba cerkev, ker je dosedanja premajhna, socialnega dela je vedno več, nudi pa tudi nove služnosti ljudem (ta mesec se bodo začeli novi pogovori pod naslovom Družinska posvetovalnica), nova prosvetna pridobitev bo nemški tečaj na magnetofonskem traku, navduševali smo se za pevski zbor in dramski odsek, zabavne prireditve se bodo nadaljevale v sedanjem obsegu.

Slovinci iz Waldkraiburga so pod

vodstvom g. Jožeta Klančnika in g. Wegnerja organizirali izlet po krajih Južne Bavarske. Izlet je bil zelo posrečen in zanimiv.

Naši rojaki so bili gostje pri g. Jožetu Kantušerju v Mittenwaldu. On je danes eden redkih izdelovalcev violin. G. Kantušer je obnem direktor muzeja za violine v Mittenwaldu in predsednik združenja izdelovalcev violin v Nemčiji. Dobil je že celo vrsto mednarodnih priznanj in odlikovanj. Ob priložnosti bomo delavnost našega g. Kantušerja še obravnavali in opisali njegove zasluge pri izdelovanju gosli.

Nato smo obiskali Garmisch-Partenkirchen, kosili v Farchantu, šli v Ettal, kjer smo si ogledali starodavni samostan, nato pa preko gradu Linderhof prišli v Wies, kjer je bila maša.

Po kratkem premoru nas je pot peljala spet domov v Waldkraiburg.

Za res posrečeno pot in prijetno zabavo se zahvaljujemo obema našima rojakoma!

Krščeni so bili: v Münchnu Christian Martin Pahernik, sin Erike; Arno Kilian Zaleznik, sin Stanislava in Neže, roj. Horvat; Andreja Krajnc, hčerka Štefanije; Jelka Špingler, hčerka Antona in Milene, roj. Ramuta; v Nürnbergu Sandi Šket, sin Jožefa in Mire, roj. Boršič; v Ingolstadtu Darija Zelko, hčerka Jožeta in Marije, roj. Lipnik. — Čestitamo in želimo, da bi

Mi smo obiskovali slovenski tečaj v Reutlingenu na Württemberskem v šolskem letu 1970/71. Črke č, ž, š nam ne delajo več preglavic!

starši in botri poskrbeli za res krščansko vzgojo svojih otrok!

Poročila sta se Ernest Slatnar iz Ljubljane in Ivanka Temel iz Zagreba. Paru pristrčno čestitamo!

švedska

Krščena je bila v Göteborgu Marjana Katarina Turšič, hči Štefana iz Jurjevskega dola, in Štefanije, roj. Ridl, iz Libelič pri Dravogradu. Botra je bila ga. Elizabeta Praznik iz Raven na Koroškem. Novokrščenki želimo vse dobro v življenju, staršem pa naše čestitke!

Red božjih služb:

Drugo nedeljo v oktobru (10. 10.) ob 11. uri v Värnamo in ob 18. uri v Jönköpingu. Od 17. ure naprej prilika za spoved in ob 17,30 pevska vaja.

Za tretjo nedeljo (17. 10.) bomo objavili pozneje.

Četrto nedeljo (24. 10.) ob 10. uri v Landskroni in ob 17. uri v Helsingborgu. Pred mašo prilika za spoved.

Peto nedeljo (31. 10.) ob 11,30 v

Örebro in ob 16. uri v Köpingu. Pred mašo prilika za spoved, po njej v Örebro razgovor.

Še vedno se nam pogosto zgodi, da dobimo od naših ljudi, ki so zaposleni v kaki zahodnoevropski državi, pisma, da bi jim *poiskali delo* na Švedskem. Že pred letom ali več je bilo v „Naši luči“ objavljeno, da je to nemogoče. Sedaj smo se znova informirali pri zastopnikih merodajnih švedskih organizacij. Zvedeli smo, da je to skoraj nemogoče, vsaj za dogleden čas. Švedska ima sama brezposelne. Sicer sprejme vsako leto določeno kvoto tuje delovne sile, vendar to le iz dežel, ki nimajo doma možnosti zaposliti svojih ljudi, nikakor pa ne iz tistih, ki same uvažajo od drugod delovno moč. Edina izjema: če mož ali žena delata v Švedski, drugi pa druga, in pa mladoletni otroci, ki si ne morejo še sami služiti kruha, kar je iz humanitarnih razlogov razumljivo.

To naj bo v vednost tistim, ki morda nameravajo pisati, da si prihranijo nepotreben trud. Pa tudi v odgovor tistim, ki so že pisali, pa odgovora do sedaj še niso prejeli.

Po krstu Jožeta Rebrnika v Eskilstuni na Švedskem

Švica

Krščeni so bili: V Zürichu: Tomaž Grah, sin Alojzija in Štefanije, roj. Benko; v Winterthuru: Klavdija Poropat, hči Ivana in Anice, roj. Kužnik; Renata Ferfolja, hči Lucijana in Jožice, roj. Zajc; v Wil/SG: Mirjam Špendov, hči Janeza in Anice; v Bernu: Katarina Uhan, hči Ivana in Antonije, roj. Vodopivec. Vsem družinam naše iskrene čestitke in voščila!

Poročili so se: v Zürichu v hišni kapeli v Kapuzinerheimu: Mitja Galof iz Ljubljane in Jelka Bogolin iz Leskovca pri Krškem. V župni cerkvi Maria Lourdes pa sta si obljubila zvestobo Karel Šuligoj in Stanislava Lipičar, oba iz Kala nad Kanalom.

V domovino so se šli poročiti iz Švice sledeči:

Miroslav Smrekar in Angela Sintič; Mario Gosgnack iz Matajurja in Antonija Mihelič iz Brestanice; Janez Menart in Marija Karničar iz Ljubljane; Boris Marc iz Budanj in Ana Debevec iz Hrenovice; Lovro Žgavc iz Budanj in Elizabeta Vinco od Sv. Vida pri Ptujju; Anton Lenzl od Sv. Lovrenca na Pohorju in Miranda Prodan iz Roča v Istri; Jožef Dobravec in Darinka Pakiž iz župnije Trebnje; Jožef Jan in Aloj-

Krst Darije Zelko v Münsterkirche v Ingolstadtu.

zija Kern iz Reke na Dolenjskem. Rudi Leskovec in Anica Banič sta se poročila v Podbočju. Čestitamo in vse dobro želimo na življenjski poti!

V Švici imamo planine in tudi navdušene slovenske planince. V letošnjem letu so si ustanovili samostojno slovensko planinsko društvo, ki je tudi od švicarskih oblasti pravno priznано. Za prvega predsednika je bil izvoljen g. Gustl Teropčič iz Meilena. Novoustanovljenemu slovenskemu planinskemu društvu želimo veliko uspeha.

Slovinci ob meji

BENEČIJA — Društvo „Rečanj“ v Hlodiču je organiziralo „Praznik beneške pesmi“. Zapeli so stare domače pesmi, za temi pa nove, katerih besedilo in glasbo so napisali domačini.

GORIŠKA — V Kat. domu v Gorici je gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta s komedijo „Rafaele“. — Tudi v Števerjanu so imeli ljubiteljski dramske umetnosti priliko, da so prisostvovali predstavi gostov iz Trsta. — Slov. planinsko društvo je povabilo člane in prijatelje na izlet na Dolenjsko, kjer so si ogle-

dali Novo mesto, Kostanjevico in druge zgodovinske in kulturno znamenite kraje. — V Štandrežu so tudi letos slovesno proslavljali „praznik špargljev“. Kulturno-sportne prireditve so prijetno razgibale in povezale domačine in goste. — V Podgori so organizirali „Zabavno popoldne“. Ansambel Mi-Ni-Pe, pevski zbori in še dobro založeni bifeji s piščanci in domačim vinom so vnaprej jamčili obiskovavcem, da bodo vsestransko preskrbljeni. — Akademijo v Kat. domu v Gorici so priredili: Marijina družba, goriške dijakinje in otroci. — Otroci slovenskih šol z Goriškega so imeli letos prvič svojo gorsko kolonijo v Ovaru. Po 25 dečkov in deklic se je zvrstilo v dveh izmenah. — Slovenski goriški skavti so tudi letos pohiteli v kraljestvo slovenskih Julijcev. Na Pologu pod Bogatinom so 14 dni uživali kra-

Slovenska pesem ne umre

Tako je nanese, da sem šel na nekakšen festival. Tak, bolj folkloren, z muziko in narodnimi nošami, vriskanjem, s pitjem vina, polkami in z valčki in sploh.

Stopil sem k prvemu ansamblu in dejal:

„Ste za intervju, fantje?“

„Sedite in liter gor!“ so dejali fantje.

In sem začel z vprašanji.

„Kakšno glasbo igrate?“

„Narodno, saj smo Slovenci.“

„Menda tudi tekste pišete sami?“

„Kdo nam jih pa bo? Italijani?“

„Se že dolgo ukvarjate s slovensko glasbo?“

„Od mladih nog. Svojega naroda ne smeš zatajiti.“

„Lepo, lepo... Pa vas imajo poslušavci radi?“

„Jasno. Vsak prosti trenutek porabimo za to, da zaigramo in za pojemo.“

„Le še to: odkod pa ste?“

„Iz okolice Trsta.“

„Torej iz Italije?“

„Iz Italije, da. Od tam marsikdo slovensko pesem še težko prenese. Mi pa godemo in pojemo.“

Ker je bil liter prazen, se je tudi pogovor iztekel.

Stopil sem k drugimi fantom, bilo jih je kakih deset, trije muzikant-

je in pevci. „Požete?“ sem jih veselo vprašal.

„Igramo in pojemo, da je veselo. Sto pesmi znamo, nekaj starih, ki so nas jih naučili starši, pa še sami kakšno novo, seveda domačo, sestavimo...“

„Pa pravijo, da slovenska pesem izumira, da poslušavci ne marajo domačih viž...“

„Pri nas, na Koroškem ne tako.“

„Ste s Koroškega? Odkod?“

„Tam od Zilje.“

„Torej iz Avstrije?“

„Da, iz Avstrije, kakopak! Ampak smo Slovenci, ne Nemci, čeprav to hočejo od nas.“

„Vi pa se ne daste?“

„Ne in ne. Govorimo, pojemo in plešemo po slovensko. In še bo mo.“

Tretja skupina, v prelepih narodnih nošah, je plesala.

soto gora in se okrepili s svežim zrakom. Potem so taborjenje nadaljevale skavtinja.

TRŽAŠKA — „Praznik češenj 1971“ je pripravila mladina v Mačkovičah. Med kulturno-zabavnim sporedom so nastopili domači mešani zbor, moški zbor „V. Vodnik“ iz Doline, šolski otroci z zabavnimi točkami, ansambel Mi-Ni-Pe iz Gorice in godba na pihala z Brega. — Učenci srednje šole „Simon Gregorčič“ so povabili na zaključno akademijo. Kinodvorana v Dolini tokrat ni mogla sprejeti vseh rojakov. — Mladinski krožek iste šole je zbral k okrogli mizi starše in vzgojitelje o pogovoru: „Izvenšolsko udejstvovanje naše mladine“. — V Borštu so blagoslovili „Krekov župnijski dom“. Člani Mladinske skupine, Slovenskih tržaških skavtinja in skavtov in Slovenskega kulturnega kluba so se zbrali v Borštu na mladinskem socialnem dnevu. Zanimivo predavanje o dr. Janezu Ev. Kreku v razvoju krščansko-socialnega gibanja na Slovenskem je nudilo daljši razgovor. Po popoldanskih predavanjih je sledila večerna maša. — Svetoivanski mladinski oder se je predstavil občinstvu s štiridejansko: „Krojaček junaček“. — O pisatelju Stanku Majcnu je predaval v Kulturnem domu prof.

Alojzij Rebula. — „Vera in ljubezen v potrošniški družbi“ je bil naslov predavanja urednika „Ognjišča“ g. Boleta v Slov. kulturnem domu. — V mali dvorani Kulturnega doma je bila zaključna akademija šole Glasbene matice. — Zveza cerkvenih zborov je v svetišču na Vejni pripravila koncert Marijinih pesmi. — Desetletnico je slavil Marijin dom v Rojanu. Na akademiji so nastopili otroci osnovne šole, dijaki in gojenci glasbene šole. Glasbena šola Finžgarjevega doma na Opčinah je imela svoj zaključni nastop. V spomin na štiri-letno delovanje doma in na stoletnico pisateljevega rojstva je bila odkrita plošča iz kraškega marmorja z napisom FINŽGARJEV DOM. V dvorani pa je bil odkrit kip pok. Finžgarja, delo akademskega kiparja prof. Franceta Goršeta, ki je bil pri slovesnosti tudi navzoč. — Slovenski tabor na Repentabru je bil letos obenem proslava 25-letnega naporenega in idealnega dela Slovenske prosvete. Nastopi skupin iz Mačkovelj, Opčin, Sv. Antona v Trstu, Boljunca, Bazovice, Sv. Križa, Boršta so bili živ dokaz, da je težavno in nevarno delo ustanoviteljev pred 25 leti danes steber slovenskega pričanja in idealnega udejstvovanja mladine. — Šestič so se zbrali slo-

venski izobraženci na „Študijskih dnevih“ v Dragi pri Bazovici. — Mladinska skupina iz Trsta je skupno z Goričani in Korošci pripravila v Sesljanu mladinsko srečanje in seminar „Slovenski krščanski in narodni trenutek“.

KOROŠKA — V domu v Tinjah so so se zbrale študentke in druga dekleta. Dneve srečanja je vodil p. Miha Žužek iz Ljubljane. — V Kortah je bila odprta v župnišču Goršetova galerija. Umetnik je razstavil kakih 50 del v glini, lesu, bronu in bakru in več črnobelih risb. — Mogočna manifestacija slovenske katoliške mladine je bila na mladinskem dnevu v Selah pod geslom: „Naša revolucija — vera, upanje, ljubezen“. — Na Slovenski gimnaziji v Celovcu je letos maturiralo 35 osmošolcev. Dosedaj je zaključilo na tej šoli že 250 dijakov svoj študij z maturo. — Slov. prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni je povabilo na koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi k Tednu na Žamanjah. Krščanska kulturna zveza je sporočila rojakom na Zilji, da priredi bistriška občina pevski koncert, kjer so nastopili mešani ter moški zbor in instrumentalni kvartet SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni in moški zbor „Jepa-Baško jezero“.

„Odkod ste, fantje in dekleta?“ sem jih povprašal.

„Iz Švice,“ so odvrnili.

„Pa slovensko govorite in polke plešete...“

„Saj smo Slovenci. Zdomci. V Švici si služimo kruh. In ker nam je dolgčas po domačih krajih, smo si naredili narodne noše in zdaj v prostem času plešemo slovenske plese in pojemo domače pesmi.“

„Pravite, da ste noše kar sami naredili?“

„Kajpak. Prave so redke. Eno smo dobili in po njej ukrojili druge. Sami smo šivali in vezli, sami belili platno...“

Potem sem, ne vem več zakaj in kako, zašel v bolj „nobel“ lokal, v nekakšno kavarno. Tudi tam je bila muzika, vendar so bili glasbeniki v srebrnih smokingih.

„O, Lady Mary“ je pel pevec.

„Kateri ansambel pa je to?“ sem vprašal natakarja.

„The Big Stars“, mi je dejal.

„So iz Anglije?“

„Kje pa! Tu so doma, iz sosednje vasi.“

„Ali igrajo tudi po željah?“

„Seveda. Katero pa želite?“

„Kakšno narodno, saj je vseeno katero...“

„Tega pa ne bodo hoteli, se jim bo zdelo zamalo.“

Šel sem v mladinski klub. Tam je igral ansambel „The Alois Smit“. Predstavil sem se muzikantom in jih poprosil za intervju.

„Vodja ansambla Alois Smit, Kovačev Lojz po domače,“ se mi je predstavil „ta glavni“.

„Kakšno muziko pa igrate?“

„Vse: pop, evergreen, rithm in blues, rock, jazz...“

„Pa narodne?“

„Ne žalite nas!“

„Mislite, da narodnih ne bi poslušali?“

„Seveda ne, saj niso nori. To ni za mlade, za mlade so ameriške, angleške, italijanske...“

„Pa vsaj zapojete kakšno po slovensko?“

„Seveda ne, nam na misel ne pride. Pa tudi ne znamo. Če hočete ameriške, angleške...“

Zvečer sem spet poslušal polke in valčke, igrali so neki simpatični fantje iz Amerike.

Pa sem dejal:

„To je pa res dobro, ker je toliko Slovencev v Ameriki, Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji, Švici in drugje po svetu. Tako slovenska pesem ne bo izumrla. Drugače pa bi.“

Evgen Jurič

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Dan spomina — dan junakov, posvečen žrtvam komunizma, je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Polaganje venca pred spomenikom, petje, govor, maša in junakom v spomin v besedi in sliki „Zasuta usta govore“ je bil popoldanski program. Na željo rojakov so pozneje ponovili prizor „Zasuta usta govore“, da so še drugi videli to izvirno delo hvaležnosti in spomina. — V Slovenskem domu v San Martinu je bilo predavanje s filmom „Z obiska v Vetriju“. — O lepotah Slovenije je imel predavanje g. Lojze Erjavec. — V Slovenski hiši je bila tradicionalna Alojzijeva proslava šolskih otrok. — Za krajanje zimskih večerov so v San Justu pripravili šaljičko „Čudna snubca“. — V Slovenski vasi so v Hladnikov dom povabili rojake k predstavi drame „Reka“. — Celodnevno žeganje je bilo v Slovenski hiši s kulturno-zabavnim sporedom. — Lovska veselica s ša-

ljivim prizorom „Pogumni lovci“ je bila v San Justu. — Šolski otroci so pripravili po krajevnih društvenih domovih proslavo očetovskega dne. — „Kje so tiste stezice...“ je bil naslov koncerta Slovenskih mladenc iz Morona. Žele so zaslužen priznanje. — IV. kulturni večer SKA je imel temo: „Nove teorije o etnogenezi Slovencev“. Predaval je dr. Tine Debeljak. — Na sestanku Zveze mater in žena je govoril Zorko Simčič: „Česa tudi mi sami o slovenščini ne vemo“. — Slovenska radijska ura „Slovenija v Argentini“ je vsako soboto ob 22. uri. — Tudi otroci slovenske skupine v Miramaru so pripravili svojim očetom proslavo s skrbno izbranim nastopom. — V Slovenski hiši je razstavljal svoja slikarska dela Ivan Bukovec. — Slovenske kolone se vrste po krajevnih društvenih domovih ob zimskih nedeljskih popoldnevih. — Prešernov večer je bil v San Martinu. — „Večer slovenske besede in pesmi“ so imeli v Ramos Mejia. — Na „Pevsko-glasbenem festivalu“ v Slovenski hiši so nastopili mladi iz sedmih slovenskih okrožij.

AVSTRALIJA — V Merrylandsu rojaki prav pridno pomagajo pri gradnji zakristije, pisarne in stanovanja za duhovnika. — Sydneyjski

Prekmurci so organizirali družabno prireditev za gradbeni fond pri slovenski cerkvi v Merrylandsu. — Slovensko društvo v Sydneyu je povabilo rojake na državno prireditev. „Očetov dan“ so proslavili s prisrčnimi otroškimi nastopi. Letni „Gala-bal“ je že četrtič zbral rojake na prijetnem večeru.

KANADA — Pod okriljem župnije in folklorne skupine „Nagelj“ je slovenska skupnost v Torontu sodelovala pri mestni karavani v dneh od 24. junija do 1. julija. V prostorih pri Mariji Pomagaj je bil ureden paviljon „Ljubljana“, ki se je uvrstil med najlepše in najboljše. — Na dekanjskih volitvah je bil za obe slovenski župniji izvoljen kot član Aleš Krk. Na škofijskem sestanku so ga izvolili v škofijski odbor; on je edini emigrant v torontski nadškofiji v dušnopastirskem svetu. — Ob zaključku slovenske šole so nastopili otroški pevski zbor in otroci z dobro izbranimi točkami. — Pevski zbor „Vrba“ je imel koncert v Slovenskem domu. Cerkveni odbor župnije Brezmadežne je imel čez poletje na Slovenskem letovišču tri piknike. — Skavti-volčiči so pripravili na letovišču „mehikansko vas“ s predstavami, ki so navdušile gledavce.

Nimajo časa...

Šel sem ven, Gospod,
zunaj so bili ljudje.

Šli so,
prihajali so,
hiteli so,
tekli so.

Kolesa so tekla,
avtomobili so tekli,
tovornjaki so tekli,
ulica je tekla,
mesto je teklo,
vse je teklo.
Tekli so, da ne bi izgubljali časa,
tekli so za časom,

da bi dohiteli čas,
da bi pridobili čas.

Nasvidenje, gospod, oprostite,
nimam časa,
oglasim se kasneje, ne morem
čakati, nimam časa,
končal bom to pismo
ker nimam časa.

Prav rad bi vam pomagal,
a nimam časa.

Ne morem sprejeti,
ni časa.

Ne morem razmišljati, brati,
preobremenjen sem,
nimam časa.

Rad bi molil,
a nimam časa.

Razumeš, Gospod: nimajo časa.
Otrok, igra se, zdaj takoj
nima časa... kasneje...

Solar, naloge bi moral narediti,
nima časa... kasneje...

Dijak krožke ima in toliko dela,
nima časa... kasneje...

Mlad fant, ukvarja se s športom,
nima časa... kasneje...

Mlad mož, svojo hišico ima,
opremiti jo mora,
nima časa... kasneje...

Družinski oče, otroke ima,
nima časa... kasneje...

Stari starši, vnuke imajo,
nimajo časa... kasneje...

Bolni so! Svoje skrbi imajo,
nimajo časa... kasneje...

Umirajo,
nimajo...

Prepozno!...
Nimajo več časa!

Gospod, tako vsi ljudje tečejo
za časom.

Po zemlji hodijo bežeč,
preganjani,
suvani,
preobremenjeni,
nori,
nasilni,

in nikoli ne pridejo nikamor,
ker jim manjka časa,
kljub vsem njihovim naporom
jim manjka časa,

manjka jim celo veliko časa.
Gospod, morebiti si se pa ti
zmotil v računih.

Kajti odkrili so neko važno napako:
ure so prekratke,
dnevi so prekratki,
življenja so prekratka.

Ti, Gospod, ki bivaš izven časa,
se nam smehljajš, ko vidiš,
kako se borimo z njim,
in ti veš, kaj delaš.

Ti se ne motiš, ko ljudem
deliš čas,
vsakemu si dal tisti čas, da naredi,
kar hočeš ti, da naredi.

Toda časa ne smemo izgubljati,
časa ne smemo tratiti,
časa ne smemo uničevati,
kajti čas je darilo,
ki nam ga ti pripravljaš,
toda minljivo darilo,
darilo, ki ga ni mogoče ohraniti.

Gospod, imam čas,
ves moj čas imam zase,
ves čas, ki mi ga ti daješ,
leta mojega življenja,
dneve mojih let,
ure mojih dni,
vse so zame,
zame,

da jih tiho in mirno napolnim.
Toda da napolnim vse, do roba,
da jih darujem tebi in da ti
njihovo neokusno vodo
spremeniš v plemenito vino,
kakor nekdanj v Kani,
ko si to storil
za človeško svatbo.

nova knjiga

● CERKEV NA SLOVENSKEM

Na 500 straneh in štirih zemljevidih vsebuje ta pomembna knjiga najvažnejše podatke o zunanji ureditvi Cerkve na Slovenskem. S seznamom župnij, dekanij, škofij, pa tudi s popisom vseh župnijskih cerkva, številnih podružnic, s popisom duhovnikov, redovnikov in redovnic kaže strukturo Cerkve na Slovenskem. Posebno vrednost daje knjigi kratek zgodovinski pregled krščanstva na Slovenskem, ki ga je napisal sedaj že pokojni strokovnjak v cerkveni zgodovini, dekan ljubljanske teološke fakultete, prof. Maks Miklavčič.

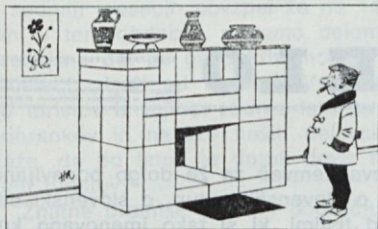
V knjigi je popisana v glavnih obrih sedanja vrhovna uprava katoliške Cerkve. Našteti so vsi papeži, ki so doslej vladali Cerkev od svetega Petra do sedanjega Pavla VI. Sledijo osrednji uradi katoliške Cerkve in druge ustanove. Poglavje „Cerkev v Jugoslaviji“ navaja škofije v Jugoslaviji z naslovi in zgodovinskimi podatki ter komisije jugoslovanske škofovske konference. Sledijo podatki o tržaški, goriški, videmski, celovski, graški in somboteljski škofiji. Zadnje poglavje je posvečeno izseljencem in vsebuje naslove slovenskih izseljenjskih dušnih pastirjev in slovenskih misijonarjev.

Priročnika s tako obširnostjo in množino podatkov s cerkvenega področja Slovenci še nismo imeli. Knjigo je izdal Nadškofijski ordinariat v Ljubljani, pripravil pa jo je Zdravko Reven z več sodelavci. Naročite jo lahko pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu, stane 130.— šilinjov.

Gospod, ne prosim te za čas,
da bi naredil to
in potem še ono,
prosim te za milost, da bi v času,
ki mi ga ti daješ
vestno delal
tisto, kar ti želiš,
da delam.

Uganke

● Gospod Golaž je sam sezidal kamin iz enako velikih plošč. Koliko plošč je za kamin potreboval?

● Zgradili so novo garažno poslopje. Vanj gre le 100 avtov. V 1. in 2. nadstropju skupaj je prostora za 52 avtov, v 2. in 3. skupaj za 43, v 3. in 4. skupaj za 34, v 4. in 5. skupaj za 30 in v 5. in 1. skupaj za 41. Za koliko avtov je prostora v posameznih nadstropjih?

● Ko je govornik pogledal svoje poslušavce med predavanjem, je videl v prvi vrsti le dve dami, ostali so bili gospodje. Županova žena je sedela kot šesta od leve, učiteljeva žena kot osma od desne. Med obema so sedeli trije gospodje. Vsega skupaj jih je bilo v prvi vrsti manj kot trinajst. Koliko jih je bilo?

REŠITEV UGANK iz prejšnje številke: 1. Kraja sta drug od drugega oddaljena 300 km. — 2. Peter je star 18 let, Magdalena pa 3.

Da se prašič razleze . . .

V Dobu, na domu mojih staršev, kjer me je zagledala vprašljiva 'luč sveta' v temačni dimnici leto dni in dva meseca po tistem čudnem desetem oktobru, ko se je kraljevina SHS za slovensko Koroško tako usodno obrisala, prva avstrijska republika pa po nespodobnem koncu rajne monarhije le zagradila vsaj delček slovanskega teritorija z državnim plotom — za spomin tako rekoč na veličastne stare čase gospodstva in gosposčine in kot manevrski prostor za „Sieg in deutscher Nacht“, za zmago v nemški noči,

v Dobu torej, ki leži južno od Drave, ob cesti proti Labotu, uro hoda od Pliberka, ta pa uro hoda od Pece, kjer zmrzuje brez dela v skalnatem trebuhu sive Pece skrivnostni KRALJ MATJAŽ,

v tem Dobu, ki so ga vzdignile iz zatišja podeželske anonimnosti šele ÖSTERREICHISCHE BUNDESBAHNEN, avstrijske zvezne železnice, ker so mu dale ob novi progji v mednarodnem železniškem voznem redu ime AICH im JAUNTAL,

v tem Dobu torej, ki še ob petdesetletnici omenjenega 10. oktobra nima nikjer v Avstriji uradnega slovenskega imena in ga torej, če stvar trezno razmislimo, pravzaprav sploh ni, kajti kateri urad, katera javnost že verjame človeku, da je res na svetu, če tega ne dokaže z rojstnim listom, s krstnim listom . . .

v tej prijazni vasi torej — na bregu Bistrice, z Boštjanom v starinski romanski cerkvi, z ornamentnim slikarstvom na lesenem stropu, starim štiristo let, in s častljivo bohoričico na križevem

potu — kmetuje moj pridni svak, po domače Peter.

Ta izčrpna lokalizacija Doba, vasi, ki je torej sploh ni, je dobila svoje nenavadno mesto v samem uvodu k Svinjski storiji po temeljiti presoji, kajti kje na svetu še delajo s kakim narodom tako kakor s koroškimi Slovenci v Avstriji — kakor svinja s praznim mehkom! Zato smo se po tehtnem preudarku dokopali do spoznanja, da te lokalizacije v nobeni drugi storiji te knjige ne bi mogli spraviti pod streho bolj primerno, bolj pravično. Toda k stvari sami.

Moj svak je bil v zadnji vojski kot koroški Slovenec mobiliziran v nemško vojsko in je bil tam priča nemškega radoljubja in nemške temeljitosti (— zaradi katere je ta narod, bodimo zadovoljni, vojno tako temeljito zgubil, a zaradi katere, bodimo pravični, ponovno pridobiva tudi ugled v svetu). Preživljali so se večidel s krompirjem v obličah, ki ga nikoli ni zmanjkalo in so jim ga dodeljevali opoldne in zvečer, dan na dan, na minuto točno zmeraj ob istem času, tako da se jim je sirotej tam tako prepovedano odebil, da se je s celim centom komaj še premikal. (Moj svak ni posebno dolge rasti in je prej nežnih kot grobih kosti.) Zato so ga francoski partizani kar mimogrede ujeli. Kot bister mladenič iz vaškega mlina, ki je opravil 'svoje univerze', že ko je 'delal barabo' v tridesetih letih, pa se je iz te žalostne in smešne skušnje z vojaškim krompirjem naučil za povojno civilno življenje:

„Krompir z otrobi in ribjo moko dan na dan ob isti uri, pa se ti prašič vidno razleze in po hrbtu zablješči, da ga je veselje pogledati.“

(Iz knjige Janka Messnerja SKURNE STORIJE, 1971, Založba Obzorja, Maribor.)

novice od doma

BELTINCI — Zadnje nedeljo v avgustu so tu priredili festival folklo-re, kjer so kazali stare prekmurske običaje in ples. Sodelovali so poleg Mariborske plesne skupine tudi plesavci iz Markovec na Ptuj-skem polju, iz Nedelišča pri Čakovcu in temperamentni Madžari iz Lentyja. Vseh plesavcev je bilo 200.

BLAD — Blejci so z letošnjo turistično sezono zelo zadovoljni. Že julija so imeli 105.000 nočitev. Med gosti je bilo le petnajst odstotkov domačih, drugi pa vsi tujci. Blejski hoteli, počitniški domovi in zasebne sobe zmorejo 3.900 ležišč, avtomobilsko šotorišče ima prostora za 1.000 oseb. Vse je bilo zasedeno. Težave so bile s parkirnimi prostori, ker jih je premalo. Zelo so bile obiskane sprehajalne steze, ki so bile narejene že pred vojno, pa so jih sedaj obnovili. 25 čolnov je bilo nenehno v prometu od brega na otok, kjer je starodavna cerkvena spet odprta. Ni pa še gotova otoška restavracija.

BRNIK — Če se letalske družbe pritožujejo nad slabimi razmerami na beograjskem letališču, tega ni mogoče trditi o brnškem letališču. Predstavniki letalskih družb „Jat“, „Lufthansa“, in „Swissair“ so izjavili, da letališče posluje natančno in vestno. Prednost letališča so veliki skladišni prostori, ki so večji kot v Zagrebu in Beogradu skupaj. Imajo valjčno nakladalnico za mehanizirano natovarjanje blaga. Manjka pa v Ljubljani letališko poslopje (terminal), kjer bi našle prostor letalske družbe, ki so sedaj raztresene po mestu. Tudi zastopstev je premalo.

CERKNICA — Mednarodna banka za razvoj in obnovo je odobrila posojilo deset milijonov dolarjev cerk-

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

kaj pravijo doma in po svetu

ZA KULTURO V SLOVENIJI
NI POSLUHA

DELO

LJUBLJANA, PETEK, 27. AVG. 1971. STR. 1

OPOMBA: VSEBINA NAŠEGA ČASOPISA JE AVTORIČNA. VSEBINA NAŠEGA ČASOPISA JE AVTORIČNA. VSEBINA NAŠEGA ČASOPISA JE AVTORIČNA. VSEBINA NAŠEGA ČASOPISA JE AVTORIČNA.

Ne, ni res! Ne gre za novico dneva, temveč za že dolgo ponavljano, tako rekoč staro in oguljeno resnico o slovenski kulturi, o slovenski beli krizantemi. Gre za nesorazmerja med tistimi, ki si tako imenovano kulturo lahko privoščijo, in med tistimi, ki jim je nedosegljiva. Med tistimi, ki so je siti, da ne vedo, kam z njo, in med tisto veliko množico, ki je še vedno lačna celo vsakdanjega kruha kulture.

Kako to, mar se tehničar v vseh povojnih letih ni nič nagnila v korist te velike večine?

Na to nam deloma odgovarja gradivo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo o usmeritvi razvoja kulture v Sloveniji do leta 1975. To gradivo, podprto s statističnimi podatki, sloni skoraj v celoti na osupljivih ugotovitvah o skoraj nikjer izpolnjenih kulturnih načrtih, o revnem materialnem položaju, o prostorski stiski, o pomanjkanju strokovnjakov in o drugih tegobah slovenskih kulturnih ustanov. Teh neprijetnih resnic je toliko, da lahko govorimo že o splošni apatiji kulturnih delavcev in ustvarjalcev, ki zaradi dolgoletnega zapostavljanja kulture tudi ne verjamejo, da se bodo z novimi kulturnimi skupnostmi razmere obrnile na bolje.

Dejstvo je, da je slovenska kultura še zmerom privilegij mest in industrijskih središč, da je tako rekoč „kultura gornjih tisočev“.

Medtem ko se po mestih, spričo nezadržnega lova za standardom, širi vsake vrste snobizem, pa imamo še vedno množico, ki je žejna in lačna kulturnih dogodkov: dobrih gledaliških gostovanj, simfoničnih in pevskih koncertov, umetniških in drugih razstav, predvsem pa dobre knjige v ljudski knjižnici. Toda ta množica nima ničesar, saj 12 slovenskih občin npr. sploh nima svoje matične knjižnice. Iz tega bi sledilo, da je naše kulturno samozadovoljstvo več kot neutemeljeno, da, smešno.

Delo, Ljubljana, 27. avg. 1971. str. 1.

DRAGA PARTIZANŠČINA

V zadnji številki tedenske revije „Tovariš“ je bilo v prikazu o začetku snemanja filma „Sutjeska“ med drugim povedano, da nosivec glavne vloge v filmu, Richard Burton, za svoje vloge dobi tudi po milijon dolarjev, Elisabeth Taylor pa po 700.000 honorarja. Rečeno je bilo tudi, da v filmskih krogih glede honorarjev pač ni sentimentalnosti.

Če so te številke točne (in verjamem, da so), me zanima, kje bomo Jugoslovani — producenti filma — te dolarje dobili. In če preračunamo to vsoto dolarjev v dinarje, dobimo 255 milijonov starih dinarjev. Toliko za vlogo dveh igravcev. Kje pa je še vse ostalo? Koliko naj bi potemtaka film veljal?

Nisem črnogledec, toda ko vsak dan čitam o težkem položaju v našem gospodarstvu, se mi nehote vsiljuje misel: ali ne bi bilo bolj pametno

te ogromne vsote denarja vložiti v gospodarstvo in tako pripomoči k stabilizaciji le-tega, saj resnično dvomim, da bomo kasneje za ta film iztržili toliko, da bi s tem gospodarstvu pomagali. Če se spomnim na pisanje o izdatkih in dohodkih pri filmu „Bitka na Neretvi“, mislim, da imam prav.

Delo, 31. avg. 1971, str. 2.

DOLARJI NAŠIH DELAVCEV V TUJINI

Naglo rastoči deficit naše trgovinske bilance s tujino, ki se je letos v sedmih mesecih povzpел že na 14,6 milijarde din nasproti 9 milijardam lani v tem obdobju, moramo deloma pokrivati z zadolževanjem v tujini, precejšnji del pa ga pokrívamo s presežki dotoka deviz iz neblagovnega prometa, zlasti od storitev. Važen vir teh presežkov predstavljajo devize od turistov iz tujine; zadnja leta pa je postal še važnejši dotok deviz od prihrankov in nakazil naših delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini. Kaže, da bo letos ta dotok deviz še enkrat večji kakor dotok deviz od tujih turistov.

Znatne premike na tem področju nam prikazujejo naslednji podatki v dolarjih. Od prihrankov in nakazil naših delavcev v tujini in izseljencev je leta 1966 priteklo v domovino 99 milijonov dolarjev, potem pa vsako leto več: predlanskim 250 milijonov in lani 500 milijonov, medtem ko smo letos že v sedmih mesecih dosegli 360 milijonov dolarjev. Dotok deviz od tujih turistov pa se je lani povzpел na 274 milijonov dolarjev. Po drugi strani je deficit trgovinske bilance v letu 1970 znašal 1,1 milijarde dolarjev, letos pa se je že v sedmih mesecih povzpел na 1,2 milijarde dolarjev.

Pogosto slišimo, kako da je zaposlovanje naših delavcev v tujini najrentabilnejši izvoz in kako predstavlja najučinkovitejše vključevanje v mednarodno delitev dela, hkrati pa nam bistveno pomaga pokrivati rastoči deficit trgovinske in plačilne bilance s tujino.

Seveda je slišati tudi resne in upravičene pomisleke, da ne moremo problema zaposlovanja zlasti naše mladine reševati tako, da vsako leto pošiljamo na delo v tujino okrog 100.000 delovno najsposobnejših ljudi. Okrog 60 odstotkov delavcev, ki se zaposlujejo v tujini, je namreč mlajših od 35 let.

Zdaj je v tujini zaposlenih že okrog 700.000 naših delavcev, medtem ko je doma v Jugoslaviji zaposlenih v družbenem sektorju 4 milijone ljudi. Kljub temu pa jih je v povprečju nezaposlenih okrog 290.000, v zimski dobi pa tudi do 335.000.

Če poskušamo problem prikazati računsko, lahko dodamo, da stane po podatkih mednarodnih strokovnih organizacij šolanje za strokovno usposobljenost do 18. leta okrog 10.000 dolarjev (še neprimerno več pa šolanje za vrhunsko izobrazbo). Potem si lahko izračunamo, koliko to znese že pri 100.000 strokovnih delavcev, če hkrati ugotovimo, da je vsak drugi naš delavec v tujini kvalificiran. To so velikanski izdatki, ki jih nosi naša skupnost, koristi od tega pa ima potem gospodarstvo drugih dežel! Naši delavci, zaposleni v tujini, tudi s svojimi davčnimi dajatvami prispevajo za tuje proračune.

Delo, Ljubljana, 1. sept. 1971, str. 2.

LEPO JE ŽIVETI

Je že res, da se je vse podražilo in da se še marsikaj bo. Ampak, tovariši, vzdržati je treba, saj naposled tudi kakšna razprodaja kane.

Je že res, tovariši, da je otroško varstvo na psu, da bodo nosečnicam menda skrajšali porodniški dopust in da matere ne bodo več mogle v bolniški stalež, če jim bodo zboleli otroci! Ampak saj imamo kontracepcijska srdestva ki so vsem dosegljiva, splav pa smo že davno tega legalizirali.

Je že res, da je mladoletnih prestopnikov čedalje več. Ampak to še

niški lesni industriji „Brest“ in novogoriškemu „Meblo“. Obe slovenski tovarni bosta izdelovali iverne plošče, predvsem iz borovega lesa. Obe tovarni naj bi začeli obratovati leta 1974.

GORENJA VAS nad Škofjo Loko — Ob pričetku šolskega leta je šlo staro šolsko poslopje, ki je bilo zgrajeno že leta 1879, v pokoj. Odprli so novo šolo, ki je veljala sedem milijonov dinarjev. Denar so dali vaščani in delovne organizacije. Šola ima 9 kabinetov, 21 učilnic, telovadnico in obsežno predverje, kjer bo knjižnica in prostor za šolske prireditve. Šola obiskuje 600 otrok, prostora je pa za 700.

GORNJA RADGONA — Tudi letos se je vršil v tem obmejnem kraju Pomurski sejem, ki je bil namenjen predvsem razstavi kmetijskih strojev. Ponudba malih strojev in malih traktorjev je bila premajhna. Še bolj čudno je bilo, da so za doma izdelane traktorje in kmetijsko opremo zahtevali mnogi devize. Ali ne bodo take zahteve pognale še tiste kmete, ki so ostali doma, v tujino na delo, da si bodo mogli omisliti stroje za kmetijsko delo?

HRASTNIK — Žveplenov dvokis, ki prihaja iz peči trboveljske termične elektrarne, povzroča takšno opustošenje zelenih pobočij v hrastniški občini, da so o strupeni nevarnosti razpravljali na občinski seji. Sklenili so, da mora elektrarna nekaj storiti, da se prepreči delovanje strupov, preden bo resno ogroženo tudi zdravje ljudi. Tovarna namerava postaviti dimnik na 580 m visok hrib, da bodo vetrovi laže razgnali zastrupljeni zrak.

IDRIJA — Tukajšnji rudnik živega srebra proda le 10 % proizvodnje doma, vse drugo gre v izvoz, od tega ena tretjina v ZDA. Po proizvodnji živega srebra je idrijski rudnik na petem mestu na svetu. Trenutno zanimanje za živo srebro upada, zato Idrijčane skrbi, kam bodo šli s svojim blagom v bodočnosti.

KAMNIK — Že četrtič so priredili v Kamniku „Dan narodne noše“. V sprevedu je šlo nad 700 narodnih

noš. Poleg najbolj poznane gorenjske narodne noše so vzbujale posebno pozornost narodne noše iz zamejstva: iz Rezije v Beneški Sloveniji, Kanalske doline in Koroške.

KOPER — Tomos bo izdelal letos okrog 8.000 avtomobilov. Ker je zadnje čase povpraševanje po „spačkih“, „amijih“ in „žabah“ nekoliko popustilo, ni treba na Citroenove avtomobile več čakati. Vsakdo lahko dobi avto takoj, ko ga plača. Odkar oblasti zahtevajo tudi za mopede izpit, se je prodaja le-teh zmanjšala. Uprava upa, da bo kljub nekaterim težavam lahko vso produkcijo prodala.

KOPER — Neznani tatovi so splezali preko zida, prežagali rešetke na oknu in se splazili v koprski muzej. Odesli so pet umetniških slik velike zgodovinske vrednosti, pet starinskih pištol, tri bogato izrezljana bodala ter znameniti kipec, ki predstavlja rojstvo Venere. Vrednost ukradenih predmetov cenijo na 300.000 dinarjev.

KRANJ — Ob zaključku 21. mednarodnega gorenjskega sejma v Kranju so bili razstavljavci zelo zadovoljni, saj je bilo sklenjenih za več kot 40 milijonov dinarjev kupčij. Najbolj so šli v denar kmetijski stroji in tekstilno blago. Razočarani so prireditelji, ker je sejem obiskalo le 170.000 ljudi, kar je precej manj, kot so pričakovali.

KRANJ — Kranjska „Sava“ daje veliko denarja za družbeni standard. Letos bo prispevala kar 10 milijonov dinarjev v ta namen, od teh 3 milijone 700 tisoč za reševanje stanovanjskega vprašanja. Kar 140 prošenj čaka na dodelitev stanovanja, največ iz let 1969 in 1970.

KRANJ — Tovarna čevljev v Kranju „Planika“ zaposluje 1740 oseb in izdela letno okrog 2 milijona parov čevljev. Več kot en milijon parov prodajo na tujih tržiščih. Zaradi novih uvoznih predpisov, ki so bili uvedeni v ZDA, jih skrbi, če ne bodo ti predpisi vplivali na njihov izvoz na zapadni trg, ki ga utegne preplaviti presežek italijanske obutvene industrije.

ni tako hudo, saj dandanašnji mladinci že kar dobro vozijo avtomobile in se celo z „sposojenimi“ le še prav redko zaletе.

Je že res, da rasejo črne gradnje kot gobe po dežju. Ampak temu so se merodajni postavili krepko po robu. Doslej so že dve črno zastavljene hiši pognali v zrak.

Je že res, tovariši, da nam uhaja vse preveč ljudi v Nemčijo. Ampak kaj, ko jih bo šlo v bodoče še več. Bomo popravili devizni primanjkljaj in krepko stabilizirali dinar.

Je že res, da naši študentje žive v težavnih razmerah, da nimajo prostora v domovih in penzinke štipendije. Ampak kdo jih pa sili na univerzo?

Je že res, da se stari ne umaknejo s stolčkov. Ampak, tovariši, zakaj bi bežali s položajev? Položaje zapuščajo strahopetci.

Je že res, da je vino v gostilnah vodeno. Ampak to je po svoje tudi dobro. Ga vsaj lahko pol litra spiješ, preden sedeš za volan.

Je že res, da je gospodarstvo na psu. Ampak to je lahko tudi spodbuda, saj je znano, da tisti, ki mu voda v grlo teče, marsikaj ukrene.

Je že res, da smo zgradili ob obali veliko hotelov. Ampak za ceste pa nismo poskrbeli. To je po svoje dobro. Pomislite: kako presrečen je turist, ki se pretolče do turističnega paradiža ob obali s celim avtomobilom. In še: vsak se v tako vrtoglavo pustolovščino niti ne upa. Tisti, ki pridejo, so junaki. In pripravljeni na vse hudo.

Je že res, tovariši, da je Crvena zastava predstavila „jugo-avto“. Ampak Italijani imajo še od prej svoj Fiat 128.

Je že res, da imajo nekateri vile (zidane), drugi pa vile (gnojne ali senene). Ampak enaki so si oboji, pod kožo so krvavi, po črki pa imajo oboji enako.

Je že res, tovarišice, da pri nas odpirajo butike kar po vrsti. Ampak to še ni najbolj razburljivo. Bolj čudno je to, ker v butikih toliko ljudi kupuje...

Je že res, da med prvimi uvajamo barvno televizijo. Ampak kaj moremo, ko je pri nas življenje tako pisano.

Je že res, da stroški naraščajo hitreje kot življenjski standard, ampak parkirišč po mestih vse bolj primanjkuje.

Je že res, da ljudje govorijo, da je pri nas veliko, veliko korupcije. Ampak ljudje vendar govoré razne neumnosti, nekatere celo to, da pri nas ni vse v redu.

Je že res, da v nekaterih naših mestih opažamo vse več deklet na cesti. Ampak, tovariši, saj so vendar tudi ceste naše, mi smo jih zgradili.

Je že res, da je na straneh naših časopisov, celo tistih za otroke, vse več golih lepotic. Ampak, tovariši, menda ne bomo zapirali oči pred stvarnostjo?

Je že res, da so pri nas ljudje često nezadovoljni. Ampak povejte mi, kdaj so sploh zadovoljni?

Je že res, da so cene kurilnemu olju poskočile. Ampak kaj nam to mar, saj vse raste.

Je že res, da je brezposelnih vsak dan več. Ampak, tovariši, kdaj je bil pa že kdo od dela debel?

Je že res, da naši ljudje sila radi tihotapijo. Ampak ali ni tega počel že naš Martin Krpan? Pa nekateri še pravijo, da pri nas ni zanimanja za klasično literaturo...

Je že res, da je naše kmetijstvo bolj na psu. Ampak, fantje, ali je to kaj novega?

Je že res, da je dobil računovodja, ki je poneveril pet milijonov, le dve leti pogojno. Ampak tisto barabo, ki je ukradla kokoš, so pa dobro pri-tisnili. Dve leti strogega.

Je že res, da se obetajo hušji časi. Ampak, tovariši, saj smo vsega hudega že navajeni.

Je že res, je že res, je že res...

Je že res, tovariši, da je hudo. Ampak lepo je živeti.

Še nikoli nam ni bilo tako lepo, tako dobro. Še nikoli nismo imeli toliko avtomobilov, še nikoli nismo zmetali toliko kruha stran.

Vse, skoraj vse je res, ampak...

Evgen Jurič

Delo, Ljubljana, 14. avg. 1971, str. 22.

KMET JE ČUTIL, DA JE SAM

Ne sprašujem, kdaj bom lahko kot kmet šel na redni letni dopust za štiri tedne. Tudi meni bi kje drugje bolj prijalo kot pa na njivah in travnikih ter vsak dan po več ur v hlevu.

Rad bi zvedel, kdaj bodo naši socialni, socialistični in ne vem kakšni dejavniki še, ki se ukvarjajo z našim „kmečkim“ starostnim zavarovanjem, uvideli, da ne govorijo in delajo po volji in v dobro nam kmetom. Ker je to vprašanje tako široko in tudi življenjsko ter obenem boleče, menim, da bo vsako drugačno reševanje kot z neposrednim kmetovim sodelovanjem zmotno in prej ko ne krivično. Ali se res ne bi dalo postoriti v obliki ankete, ko bo nekaj variant že znanih? Na vprašanja bo naš kmet še odgovoril, prej kot pa šel na sestanek. In še to: tisti, za katere gre, bodo govorili. Predlagam, naj bo poleg že pripravljenih ali še na novo zamišljenih možnosti še vprašanje: „Ste za prostovoljno starostno zavarovanje kmetov ob isti podpori družbe kot sicer?“ Kaj več o tem, za nas kmete nesprejemljivem in tudi sramotnem odpravljanju v starosti ne želim razpravljati.

S kakšno zagretostjo in kako kompleksno se lotimo del, ki so v tesni povezavi z našo dejavnostjo, pa tole: 15. avgusta smo imeli v Vodichah področno temovanje traktoristov iz vseh ljubljanskih občin.

„Kmečki glas“, ki je sicer bogat, kadar o takih stvareh poroča, je bil to pot tako skromen; napisal je samo, da je bilo „področno tekmovanje traktoristov“, nič pa kje in da je bilo še kaj poleg pridejanega. V našem primeru demonstracija kmetijskih strojev, saj je bil spored dolg poldrug kilometer, in to samo kmetijske mehanizacije. Kje so bile sekcije za kmetijstvo pri občinskih konferencah SZDL? Kje naši člani ZK, kje tov. Milovan Zidar? In tako še daleč naprej!

Naš delovni kmet, ki je sodeloval pri prikazu kmetijske mehanizacije, je vse to videl. Čutil je, da je sam. Da ga samo s položnicami še radi obiščejo, medtem ko takrat, kadar izpoveduje svoj kmečki „credo“, ne dobi delčka razumevanja. Vse to so mladi tekmovalci, pionirji, videli in čutili. Ali naj bo to impulz za te mlade ljudi?

Ljubljana, Delo, 28. avg. 1971, str. 23.

DELAVCI ODHAJAJO IZ ZK

Nedeljski dnevnik

Partijski analitiki so ugotovili, da odide med letom iz Zveze komunistov Jugoslavije okrog 50.000 članov. V Srbiji so jih lani izbrisali iz članstva, izključili ali je odšlo po lastni želji 20.550 članov ZK, medtem ko je v zadnjih dveh letih isto število zapustilo ZK Hrvatske.

Ko so to obravnavali v izvršnem komiteju ZK Hrvatske, je bilo slišati: „Delavci so na vprašanje, zakaj odhajajo iz ZK, najbolj pogosto odgovorili: delavski razred ne odloča, odločajo drugi v njegovem imenu, vendar se vsi zaklinjajo v njegovem interesu.“

Od 20.500 članov, ki so ZK Hrvatske zapustili lani in predlanskim, je 9.922 delavcev. Nekdo je vprašal, zakaj tem delavcem partija ni atraktivna v tem smislu, da bi se v njej politično angažirali. Dr. Andrija Dujčić, predsednik ideološke komisije CK ZK Hrvatske, je odgovoril: „Priznati moramo, da je delavstvo izven resnega družbenega vpliva.“

Nedeljski dnevnik, 11. jul. 1971, str. 2.

KRŠKO — Za novo šolsko leto so odprli v Vidmu pri Krškem novo šolo, ki bo lahko sprejela 1000 otrok. Šola ima 32 učilnic, telovadnico, plavalni bazen in športna igrišča. Denar zanjo so zbirali s samoprispevkom, za katerega so se odločili pred dvema letoma. Veliko so prispevale krške delovne organizacije. V šoli bo tudi popoldansko otroško varstvo za tiste otroke, katerih starši so na delu.

LENDAVA — Predstavniki lendavske občine in zalske županije so bili pri slovenskem izvršnem svetu, kjer so zaprosili, da naj se obnovi tri in pol kilometrov železniške proge med Lendavo in Redicsem na Madžarskem. Proga bi služila predvsem gospodarstvu, zlasti prevažanju nafte. Varaždinsko železniško podjetje je že obnovilo 18 km proge med Čakovcem in Lendavo. Nova proga bi pomenila tudi zvezo med koprsko luko in Madžarsko.

LITIJA — Tukajšnja predilnica je slavila 85-letnico obstoja. Je to največje podjetje v kraju, saj daje kruha tisoččlanski delovni skupnosti. Za obletnico so odprli novo predilnico za sintetične preje in modernizirali staro predilnico za bombaž. Vse naprave so stale 40 milijonov dinarjev, od katerih so v podjetju zbrali 27 milijonov. Za cilj so si postavili tudi izboljšanje zasluzka in upajo, da bodo povprečni dohodki delavcev po 1.500 dinarjev.

LJUBLJANA — Veliko časnikarskega in političnega prahu je vzdignila akcija 25 poslancev republiškega zbora, ki so predlagali v predsedstvo Jugoslavije namesto Ribičiča Kardelja. Po veljavni ustavi so bili poslanci za to upravičeni, ni pa šel ta predlog v račun monolitni liniji partijskega vodstva. Studentje na univerzi so potegnili s 25 poslanci. Sedaj očitajo študentom sektaštvo. „Vihar v kozarcu“ za „ljudsko demokracijo“ še ni končan.

LJUBLJANA — Zadnji teden v avgustu se je vršil v Ljubljani kongres mednarodne federacije za obdelavo podatkov. Kongresa se je udeleževalo nad 2.500 gostov iz

49 držav. Istočasno je bila na go-spodarskem razstavišču razstava računalnikov in računalništva. Kongres je bil četrti te vrste. Prvi trije so bili v Münchnu, New Yorku in Edinburghu na Škotskem.

LJUBLJANA — Ob računalniškem kongresu (IFIP 71) v Ljubljani so ugotovili, da uporablja v Jugoslaviji naprave za avtomatsko obdelavo podatkov 340 delovnih organizacij. Največ jih je v Srbiji (123), njej pa sledijo Slovenija (96), Hrvaška (89) Makedonija (16), BiH (13) in Črna gora (3). Računalnikov je okrog 280, od teh jih je največ od ameriške družbe IBM.

LJUBLJANA — Ljubljanski Narodni muzej praznuje 150 letnico obstoja. V arkadah ob Zvezdi (Trg revolucije) so uredili za to obletnico razstavo „Zgodnji srednji vek v Sloveniji“. V Narodnem muzeju samem pa so odprli razstavo „Prazgodovina Slovenije“. Pri razstavah sodelujeta tudi Deželni muzej iz Celovca in Mestni muzej iz Beljaka.

LJUBLJANA — Ljubljansko univerzitetno naselje se bo s šolskim letom povečalo za dva nova osemnadstropna bloka. V vsakem bloku je 182 ležišč. Prostornina sob je 14 kvadratnih metrov in vsaka soba bo sprejela po dva študenta. Ker je bil teren za gradnjo neugoden (zidati so morali na 96 pilotih, ki gredo do globine 16 metrov,) in ker sta bloka malo bolj razkošno grajena, je vsak blok stal 8,65 milijonov dinarjev.

LJUBLJANA — V začetku novega šolskega leta so ugotovili, da zelo manjka trgovskih šol za prodajavce. Zaradi pomanjkanja učilnic morajo celo učence, ki imajo zagotovljena vajeniška mesta v trgovini, pošiljati domov z naročilom, naj se oglase prihodnje leto. Samo v Celju so morali odkloniti 300 učencev, ki so imeli štipendije.

LJUBLJANA — Zaradi vedno bolj rastočega prometa nameravajo trg pred kolodvorom porabiti za glavno prometno žilo vzhod—zahod. V tem primeru bo treba seveda prestaviti avtobusno postajo od

ŠTIPENDIJE SAMO PREMOŽNIM?

Moja sošolka se je na višji šoli večkrat hvalila, da dobiva kot edina hči direktorja večje ustanove štipendijo. Bila je našemljena z bogatim kičem.

Imela pa sem sošolko, ki je bila siromašna in nič kolikokrat se je s suhim kosom kruha skrivala pred vrstniki, da bi ga pojedla nekje v kotu, da je ne bi videli in vedeli kolikšna sirota je bila. Večkrat se mi je potožila, češ da je težko živeti v družini, kjer ima oče majhno pokojnino, v hiši pa so štirje nepreskrbljeni otroci.

Pri taistem podjetju, kjer dobiva direktorjeva edina hči štipendijo, dajejo štipendijo tudi sinu nekega vodilnega, čigar mesečni osebni dohodki presegajo 5.000 dinarjev. Tudi ta štipendist je edinec. Je to pravično?

Sprašujem se, kdo v tem podjetju odloča o upravičenosti do štipendij! Ko se takole pogovarjamo sošolci med seboj, mi je eden izmed njih tudi dejal, da pri „našem“ podjetju sprejemajo štipendije kar trije direktorjevi otroci.

Kaj porečete na takšno štipendijsko politiko? Bo tako tudi v prihodnje? Recimo v tem in prihodnjih šolskih letih?

Nedeljski dnevnik, 12. sept. 1971, str. 2.

NOČEJO POZNATI PRAVIH KRIVCEV!

NAS TEDNIK

20. avgusta zjutraj so opazili ljudje v velikovškem okraju, predvsem pa v okolici Klopinskega jezera, kažipote, katerim so manjkali nemški napis; le-ti so bili namreč prepleskani z rjavo-črno oziroma rdečo barvo. Na cestah so ležali letaki, podpisani od „Gibanja za socialno in nacionalno osvoboditev“ ter tiskani v štirih jezikih: v slovenščini, angleščini, holandščini ter nemščini.

Akcija sama je bila namenjena predvsem tujcem, katerim naj bi se predočila resnična narodnostna slika Koroške oziroma dejansko zapostavljanje naše narodnostne skupine na raznih področjih koroškega družbenega življenja. Tako so npr. slovenski letaki zagovarjali to akcijo takole:

„Prispodoba vsestranskega zatiranja koroških Slovencev in obenem del splošne diskriminacije je dejstvo, da so na vsem južnem Koroškem še vedno vsi uradni napisji samo nemški, čeprav državna pogodba že 16 let izrecno predvideva dvojezične... Glede krajevnih napisov zahtevamo dvojezičnost na vsem področju, za katero je uradno avstrijsko ljudsko štetje iz leta 1910 ugotovilo avtohtono naseljene Slovence. Ne bomo se več trudili s šablonami, da oblasti-zatiravci takoj za nami spet zabrišejo komaj ustvarjeno dvojezičnost. Dokler zvezni in deželni organi ne poskrbijo za dvojezične napise na celotnem dvojezičnem ozemlju, bomo mi skrbeli za to, da tudi nemških napisov ne bo več.“

Način praznovanja petdesetletnice plebiscita je zaostрил narodnostni položaj na Koroškem. Prišlo je na dan v veliki meri obstoječe nacistično mišljenje določenih koroških krogov; pokazale so se velenemške tendence, ki še močno usmerjajo družbeno-politični kurz koroške dežele; kot narodne heroje je počastila oficialna Koroška tiste, katerih cilj je bil in je likvidacija koroških Slovencev.

Reakcija ni izostala. Čez noč so se pojavili dvojezični napisji, ki so jih zopet hitro odstranili. Medtem ko je koroška policija na vročičen način iskala storivce, so se tovrstne akcije v zadnjem času večkrat ponovile. Zadnja akcija pa je bila v tem, da so premazali kažipote in trosili letake, v katerih so opozorili tujce na nezadovoljivo stanje manjšine na Koroškem.

Koroški politiki in časopisje so označili tiste, ki so to storili, za ekstremiste in povzročitelje nemira. Ostro obsojajo tiste Slovence, ki so

na ta nenavaden način pokazali koroško resničnost. Nobeden od merodajnih politikov pa ni razglabljal o globljih vzrokih tega razvoja. Zato želimo pribiti tole:

Resnica je, da so bili koroški Slovenci in njih zastopniki vsa leta po podpisu avstrijske državne pogodbe ter tudi že prej pripravljene za miren način reševanja manjšinskega vprašanja. Prav tako pa je tudi resnica, da so po tej poti bore malo dosegli. Obljube s strani oficijalne Koroške oziroma Avstrije so se kaj kmalu izkazale kot puhle fraze. Zato pa tem bolj podpirata raznarodovanje slovenske manjšine na Koroškem in s tem intencije nemških nacionalističnih krogov.

Po vsem tem se danes čudijo zgoraj imenovanim akcijam ter mečejo tovrstne aktiviste in Heimatdienst, čigar namen je narodna smrt koroških Slovencev, v isti ekstremistični koš. Ne zavedajo pa se, da so tega razvoja krivi sami, zato ker vodijo neodkrito ter sovražno politiko do koroških Slovencev. Kako bi bilo sicer drugače možno, da še do danes niso izpolnili člena 7 državne pogodbe, ki vsebuje samo elementarne pravice v Avstriji živečih manjšin?!

Kje leži krivdva, je torej jasno. Namreč tam, kjer je merodajne politične osebe ne iščejo — pri njih samih!

Naš tednik, Celovec, 26. avg. 1971, str. 1.

KAJ HOČEJO BENEŠKI SLOVENC?

Katoliški GLAS

Medžupnijsko glasilo beneških slovenskih duhovnikov „Dom“ je zahtevi (da se domače ljudstvo v Benečiji fizično ohrani in narodno ne ugasne, op. NL) takole izrazilo:

„Naša Benečija, tale mali košček slovenskega ljudstva, ki že sto let pripada k Italiji, se že od davnih let, posebno v teh zadnjih časih, nahaja v dveh smrtnih nevarnostih: fizično ugašanje in narodno uničenje. Fizično ugašanje nastaja zaradi emigracije. Število našega ljudstva od leta do leta strašno pada. Narodno uničenje se nadaljuje, ker nočejo priznati pravice našim ljudem, da se v šoli poleg italijanščine učijo tudi slovenskega jezika. Zahtevo po učenju slovenskega jezika imajo za izdajstvo Italije.

Mi (tj. beneški duhovniki) se žrtvujemo, da naše beneško ljudstvo preživi fizično in narodno. Trudimo se za naravne pravice našega ljudstva. Mi smo in hočemo ostati Slovenci, pripadniki našega slovenskega naroda, iz katerega smo se rodili in za katerega živimo. Edina pot, po kateri hodimo in hočemo hoditi tudi v bodočnosti, je zvestoba do našega ljudstva.“

V zvezi s takim stanjem so v isti številki „Doma“ postavili nekaj zahtev do višjih oblasti. Glavne so:

1. Pospeševanje turizma v Nadiških dolinah, da bodo ljudje dobili več zaslužka doma.

2. Industrializacija beneških občin. Zlasti okrog Čedadu, Šenpetra in Šentlenarta naj postavijo primerne tovarne, da bodo ljudje imeli zaslužek blizu doma.

3. Pospeševanje kmetijstva z raznimi posegi od strani dežele.

4. Omiljenje vojaških služnosti, ki težko bremenijo vse občine v Benečiji.

5. Priznanje, da v Benečiji prebiva ljudstvo slovenske narodnosti. V ta namen naj izdajo ukrepe za čuvanje narodnih posebnosti in izročil, posebno pa naj uvedejo v šole pouk slovenskega jezika. „Do sedaj ni v Benečiji niti ene šole, kjer bi poleg italijanščine poučevali tudi slovenski jezik. To stanje se mora nehati. Najprej naj se začne s poukom v slovenščini v otroških vrtcih, nato naj nadaljujejo v osnovnih šolah, preidejo na srednje šole; končno naj ustanove stolico za slovenski jezik na univerzi za jezike v Vidmu.“

Katoliški glas, Gorica—Trst, 5. avg. 1971, str. 1.

tam kam drugam. Urbanistični načrtovavci predlagajo, naj bi se avtobusna postaja preselila na Vilharjevo cesto, se pravi, za železniško postajo ob gospodarskem razstavišču. Seveda bo treba napraviti pod železniškimi tiri podhode.

LJUBLJANA — Krvni davek, ki ga terja nepredvidnost na cesti, je v osmih mesecih zahtevala v Sloveniji 399 mrtvih in 7.242 ranjenih. V enem samem tednu v septembru je bilo na slovenskih cestah 184 prometnih nesreč, v katerih je 16 ljudi izgubilo življenje, hudo ranjenih pa je bilo 243 oseb. Škode na razbitih avtomobilih je bilo okrog milijon dinarjev.

LJUBLJANA — Zaradi sklepa Zveznega izvršnega sveta o varčevanju z devizami so slovenska turistična podjetja v hudi zadregi. V tujino bodo lahko potovali le tisti, ki imajo devizne račune ali pa menijo, da bodo lahko shajali z 32 dolarji. Potovalne agencije ne bodo več dobivale dodatnih deviz.

LJUBLJANA — Po dolgi suši in vročini se je 27. avgusta razdivjalo hudo neurje nad pretežnim delom Slovenije. Najhujše je prizadelo Ljubljano, kjer je padala toča, debela kot jajca. Dopoldne je tako deževalo, da je padlo na kvadratni meter 124 litrov dežja. Kanalizacija je odpovedala in voda s cest je vdiral v kleti. Tudi cestni promet je bil oviran.

LJUBLJANA — Zaradi dolge suše bo pridelek koruze bolj slab. Zato se dviga njena cena vedno bolj. Določili so ji ceno 1,50 dinarja za kilogram, dejansko jo pa kupci plačujejo po 1,60 in več. Zaradi visoke cene je ljubljanska Emona (nekdanji Agrokombinat Emona) opustila pitanje govedí v svojih hlevih, izpraznila je pa tudi hleve v Podgradu pri Gornji Radgoni, ki jih je vzela v zakup za pitanje prašičev. Podobno delajo tudi druga družbeno posestva. Če bo šlo gospodarstvo v tej smeri, bo spet zmanjkalo mesa na domačem trgu.

LJUBLJANA — Republiška služba družbenega knjigovodstva je ob polletnem zaključku ugotovila, da

so terjatve slovenskega gospodarstva do kupcev dosegle konec junija že 21,49 milijarde dinarjev. Lani v istem času so znašale 15,09 milijarde dinarjev. Dolgovi so se povečali za 6,4 milijarde dinarjev, kar jasno kaže, v kako težkem položaju je slovensko gospodarstvo.

LJUBLJANA — Prvi teden v septembru se je vršil 17. mednarodni vinski sejem. Na sejmu je sodelovalo 360 razstavljalcev iz 22 držav. V ocenitve so poslali 870 vzorcev vin, 176 vzorcev žganih pijač in 77 vzorcev sadnih sokov. 411 pijač je dobilo zlate, 575 pa srebrne medalje. Veseli Slovenci so v obilnem številu prihajali na Gospodarsko razstavišče pokušat zlato kapljico.

LJUBLJANA — Slovenija je doživela letos julija največji priliv tujskega prometa v državi. V primeru z lanskim letom je bilo 50 % več prenočitev, v številkah povedano 773.000 prenočitev. Vzroki tega povišanja so bili: lepo vreme, kolera v Španiji in stavka po hotelih v Italiji. Na drugem mestu po porastu gostov je bila Črna gora, na tretjem pa Hrvaška.

LJUBLJANA — Po skopskem potresu je podjetje „Slovenijales“ odprlo v Skopju namesto predstavništva poslovalnico. Postavili so skladišča na 2.500 kvadr. m površine in vložili več kot 2 milijona dinarjev. Leta 1968 pa so začele krajevne oblasti pritiskati, naj „Slovenijales“ prostor izprazni, češ da je bila lokacija le začasna. Pritisk je bil zadnje čase tako hud, da se je moralo podjetje umakniti, ne da bi dobilo kje drugod primerno lokacijo. Vse intervencije na najvišjih mestih so bile zaman.

LJUBLJANA — Po poročilih slovenskega zavoda za statistiko je bilo lani v Sloveniji 2.052 zasebnih gostišč, od tega 155 na ozemlju ljubljanskih občin, v Mariboru 105, v soboški občini 92. V zasebnih gostiščih so prodali 108.500 hl piva, 84.300 hl vina, 3.600 hl žganja 1.200 hl drugih žganih pijač, 39.400 hl sode in kisle vode ter 30.300 hl brezalkoholnih pijač. Zasebno go-

stinstvo se je začelo v letu 1965 in predstavlja petino izrška v celotnem gostinstvu.

LJUBLJANA — V hud spor sta se zapletli „Jugopetrol“ in ljubljansko letalsko podjetje „Inex-Adria“. „Jugopetrol“ je zagrozil, da bo ustavil točenje bencina na ljubljanskem letališču, če ne bodo plačevali bencina in kerosina po novih, zvišanih cenah. Letalsko podjetje se temu upira, češ da je bil specialni letalski bencin že pred podražitvijo doma za 23 % dražji kot na tujem, sedaj so ga pa podražili še za nadaljnjih 15 %. Vsa letalska podjetja so se obrnila na Zvezni izvrši svet, da naj v sporu za cene posreduje.

LOGATEC — Ameriški ukrepi o uvozu utegnejo zadeti tudi lesni kombinat v Logatcu. Predvideno je bilo, da bodo izvolili v ZDA za poltretji milijon dolarjev raznih izdelkov, predvsem stolov in obešalnikov. Zaradi konkurence iz Japonske, Poljske in Romunije že sedaj ni mogoče delati za ameriški trg.

MARIBOR — Ob začetku predavanja se bodo vselili študentje v novi šestnadstropni stolpič, v katerem bo 260 ležišč. Sobe merijo malo več kot 11 kvadratnih metrov, vsaka soba ima dve ležišči. Na pet sob pride stranišče, umivalnice in prhe, na 15 sob pa čajna kuhinja. Zgradba je stala 6,66 milijona dinarjev.

MARIBOR — Čebelarstvo društvo v Mariboru združuje 28 društev z 800 člani. Sicer pa je v Sloveniji 46 čebelarških društev z 8 tisoč člani, okrog tisoč čebelarjev pa ni vključenih. Čebeljih družin je le še okrog 110.000. Letno dajejo od 700 do 800 ton medu. Med čebelarji je povprečna starost 65 let, kar kaže, da je čebelarstvo postalo predvsem „hobby“ upokojujencev.

MEŽICA — V Marlesovih obratih v Podvelki in pri Sv. Lovrencu so izdelali montažne dele za otroški vrtec, ki so ga postavili v Mežici. Vrtec ima šest učilnic in dodatne prostore. V starem vrtcu je bilo prostora za 70 otrok, v montažnem vrtcu ga bo za nadaljnjih 120 otrok.

MOJSTRANA — 35 pevcev akademskega zbora „Tone Tomšič“ je priredilo svojevrsten koncert, ki ga je poslušalo 300 ljudi. Na vrhu Triglavla so zapeli 12 pesmi. Vsi navzoči so zapeli pesem „Oj Triglav, moj dom“.

MURSKA SOBOTA — Trgovsko podjetje „Potrošnik“ iz Murske Sobotne ima v Pomurju 96 trgovin, 6 skladišč in doslej edino sodobno blagovno hišo: konec avgusta je namreč odprlo „Dom tehnike“. V njem bodo prodajali v kleti, pritličju in prvem nadstropju. „Dom tehnike“ je stal 7 milijonov dinarjev. Ima šest oddelkov: za vodovod in toplovod, elektriko, barve in lake, splošne železnlinske izdelke, akustiko in termiko ter gospodinj-ske potrebščine. V blagovnici bodo tudi delavnice za popravilo čevljev, izdelavo ključev, brušenje nožev in za popravilo ur ter zlatnine.

PODVELKA — Tovarna lepenke v Podvelki posluje na kritični meji rentabilnosti. Kljub vsemu so dosegli povprečni delavski zaslužek 800 dinarjev. V tovarni si služi kruh okrog 170 delavcev. Sedaj iščejo novih potov in se mislijo, če bodo pogoji ugodni, preusmeriti na proizvodnjo kartonske embalaže.

POKLJUKA — Kmalu po vojni so zgradili na Pokljuki nov „Šport-hotel“, ki je bil poleti in pozimi dobro obiskovan in gospodarsko uspešen. Pred sedmimi leti se je hotel priključil škofjeloškemu „Trans-turistu“, ki pa hotela ni sproti obnavljal. Hotel je začel razpadati. Lani pozimi so ga zaprli. Obratuje le dom „Jelka“, ki je bil poleti popolnoma zaseden, čeprav tudi njega grize zob časa in se je bati, da bo doživel isto usodo kot hotel „Šport“. Blejci zahtevajo, naj Pokljuko izročijo njim, da bodo rešili njeno čast.

POSTOJNA — Postojnska jama je bila odkrita leta 1818. V 153 letih je obiskalo jama 10 milijonov ljudi. 5. septembra je vstopil v jama desetmilijonski obiskovavec, šofer iz Maribora, ki je bil najprej na božji poti na Brezjah, potem so pa krenili še v Postojno. Obiskovavca

tik pred njim in za njim sta bili Holandkinji. Vsi trije so bili obdarjeni.

POSTOJNA — Na gradbišču avtoceste pri Postojni se je Gradisovim delavcem primerila težka nesreča. S hidravličnim dvigalom so dvigali težak blok iz prednapetega betona, a je dvigalo popustilo. Blok je zgrmel na tla in podrl še dva druga, pri čemer sta bila ranjena dva zidarja.

PTUJ — Na ptujskem šolskem področju je letos naval predvsem na strokovne šole. V Ptujju se je v trgovsko šolo vpisalo kar 160 učencev, v administrativno 44, v srednjo ekonomsko pa 104 učenci. Za prvi razred gimnazije se je v Ptujju prijavilo le 80 učencev, v Ljutomeru pa le 32. Slednja ima vseh dijakov 135.

RADLJE OB DRAVI — Pri obratih slovenjegraškega lesnoindustrijskega podjetja v Vuhredu in Radljah bodo letos izdelali 22.500 oken, 1000 balkonskih vrat, 750 kubičnih metrov ladijskega poda in sežagal nad 12 tisoč kubičnih metrov smrekovega in drugega lesa. Letos bodo modernizirali obrat v Radljah — za to so namenili 414 tisoč dinarjev.

RAVNE na KOROŠKEM — Za približno 7.000 prebivavcev Kotelj, Dobje vasi in Raven je bil začetek septembra vesel. Dobil so z novim vodovodom dovolj zdrave pitne vode. Vodovod je stal 2,5 milijona dinarjev. Dajal bo 30 litrov vode na sekundo, kar bo nadaljnjih 10 let zadostovalo. Je pa v Kotljah še dovolj vrelcev, ki bodo zmogljivost vodvoda povečali na 70 litrov na sekundo. Glavne cevi so že sedaj take, da bi to zmogle.

RIBNICA — Ribniška kovinska industrija je bila dostikrat v težavah in že pred likvidacijo. Pa se je opomogla. Izvažajo snežne pluge in opremo za letališča. Po naročilu hamburškega letališča so začeli izdelovati posebno zlitino, ki prihaja v poštev pri vleki največjih letal, Jumbojetov.

SEŽANA — Na tukajšnji obmejni postaji je prišlo zadnji dan v avgustu do železniške nesreče. Mo-

torni vlak, ki je pripeljal iz Ljubljane, je trčil v „Orient ekspres“, ki je stal na postaji in čakal, da ga po carinskem pregledu spuste naprej v Italijo. V nesreči je bilo laže ranjenih 46 oseb, med njimi največ delavcev, ki so se odpravljali v Francijo na delo in so bili v zadnjem vagonu brzca.

ŠEMPETER pri GORICI — 85 % cistern ter skoraj 60 % prikolic, ki se na novo pojavljajo na jugoslovanskih cestah, nosi oznako „Vozila-Gorica“. Izdelujejo jih v tem kraju. Pred dobrimi desetimi leti je podjetje začelo samostojno delovati. Pozornost je vzbudilo, ko je izvozilo 5.000 majhnih prikolic za prevažanje sladkornega trsa na Kubo. Tovarna zaposluje okrog 600 ljudi.

SLOVENJ GRADEC — Po treh mesecih so zaprli razstavo slik Wernerja Berga. Obiskalo jo je veliko ljudi iz Slovenije in Avstrije. Werner Berg je po rodu Nемеc, pa se je preselil na slovensko Koroško, se naučil nekaj slovenščine in svoje slikarstvo usmeril predvsem v lepote slovenske Koroške.

TOLMIN — Ljubljanski jamarji so dosegli v Pološki jami nad Tolminom nov jugoslovanski rekord, ko so se povzpeli v jami za 674 metrov navzgor. To je druga največja jama na svetu med tistimi, ki se vzpenjajo. Po dolžini je v Jugoslaviji takoj za Postojnsko jamo, saj meri nad 10 km.

TRŽIČ — Letošnje poletje so se čez mejne prehode na Gorenjskem valile cele reke avtomobilov. Najbolj živahen promet je bil na Ljubelju, kjer so v juliju naštel v obeh smereh kar 1.059.648 potnikov in 343.636 motornih vozil. Na Korenskem sedlu je prešlo mejo 646.715 ljudi in 263.510 motornih vozil; v Ratečah 222.880 potnikov in 85.120 vozil; na Jezerskem pa le 30.454 ljudi in 8.657 vozil. Skozi karavanski predor se je peljalo 385.898 potnikov, z letali je pa priletelo na Brnik v 224 letalih 13.796 potnikov.

VELENJE — Nelikvidnost povzroča skrbi obema velikima delovnim organizacijama v Šaleški dolini. Tovarni gospodinjске opreme „Gorenje“ dolgujejo razni kupci nad 400 milijonov dinarjev. Tovarna pa

ima pri dobaviteljih 150 milijonov dolga. Velenjski rudnik lignita ima pri kupcih terjatve za 40 milijonov, rudnik sam je pa dolžan okrog 20 milijonov. Rudnik bo ustavil dobavo lignita tistim kupcem, ki že dalj časa niso poravnali računov.

VIDEM ob ŠČAVNICI — Ker nad sto let stara šola ni več odgovarjala namenu, so v Vidmu postavili novo osnovno šolo, ki bo sprejela 470 otrok iz šolskega okoliša. Zidava je veljala 2,5 milijona dinarjev. Republiški šolski svet je posredoval ugodno posojilo v znesku 1,3 milijona dinarjev.

Dolenjske gorice

kto ber

In človek vedel ni ne kod ne kam,
pa ga pripelje pot pred vinski hram;
visokih ciljev mu navdihne sod —
in človek vedel ni ne kam ne kod.

O. Župančič

NAŠ NEBEŠKI TELEFON

Ne vem, če imate doma telefon. Vem pa, da si že kdaj telefoniral.

Tam na drugem koncu se je oglasil ata, ki je šel na daljno pot; drugič teta od nekje daleč; tretjič sošolec s počitnic. Kot da bi govoril iz sosednje sobe. Prav natančno si slišal vsako besedo, vsak zlog, celo barva glasu ti je bila znana.

Kakšna iznajdba je to! Ko še ni bilo telefona, so morali ljudje za vsak pomenek na dolgo pot, porabili so veliko časa in denarja. Danes je tudi na največje daljave v nekaj minutah urejeno in brez velikih stroškov.

Tu se spomnim nekega drugega telefona, molitve. Kaj ne gre tudi pri molitvi za tak pogovor na daljavo?

Na tem koncu brezžičnega telefona sem jaz, na drugem je Bog. Jaz mu govorim: o boleznih, ki me muči, o težavah v šoli, o tem, da postaja naš ata zadnje čase tako tuj, in še in še...

Vem, da me na drugi strani posluša Bog. Njegovega glasu ne slišim. Čutim pa po takem razgovoru mir v duši.

CARLO
COLLODI:

Ostržek

OSTRŽEK POTUJE S SOŠOLCEM TRLICO V DEŽELO IGRAČ

Ostržek je imel med sošolci prijatelja, na katerega je bil najbolj navezan in ga je imel od vseh najrajši. Ime mu je bilo Romeo, zaradi suhe in vitke postave pa so ga vsi klicali Trlica.

Trlica je bil največji lenuh in potepuh v šoli, a Ostržek ga je imel kljub temu rad. Šel ga je obiskat, pa ga ni našel doma. Vrnil se je drugič, a Trlice še vedno ni bilo. Vrnil se je tretjič — zaman.

Kje naj ga najde? Iskal ga je vsepovsod in končno ga je le iztaknil na podstrešju neke kmečke hiše.

„Kaj pa delaš tu?“ ga je vprašal Ostržek, ko se mu je približal.

„Čakam, da opolnoči odpotujem.“

„Kam pa greš?“

„Daleč, daleč.“

„Ob kateri uri?“

„Kmalu.“

„Kam si se pa namenil?“

„Pojdem v deželo, ki je najlepša na svetu, prava Indija Koromandija.“

„In kako se imenuje?“

„Imenuje se Dežela igrač. Zakaj ne greš tudi ti?“

„Jaz? Ne, zares ne.“

„Še kesal se boš, če ne greš. Kje najdeš lepšo deželo za otroke od te? Tam ni ne šol ne učiteljev ne knjig. Tam se ni treba nikoli učiti. Ob četrtkih ni pouka in teden ima šest četrtkov in eno nedeljo. Samo pomisli, da se poletne počitnice začno prvega junija in končajo zadnjega maja.“

„Kako pa potekajo dnevi v Deželi igrač?“

„Samo v igri in zabavi od jutra do večera. Zvečer ležeš, zjutraj pa se veselo rajanje začenja znova.“

„Hm!“ je zamrmral Ostržek.

„Torej hočeš z mano? Da ali ne? Odloči se!“

„Ne, ne, zares ne! Obljubil sem, da postanem priden otrok, in obljubo hočem tudi držati. Srečno pot!“

„Kam pa se ti tako strašno mu-di?“

„Domov.“

„Le dve minuti še počakaj!“

„Pozen bom.“

„Samo dve minuti.“

„Kako pa greš: sam ali v družbi?“

„Kaj sam! Več kot sto nas bo!“

„Ali veš za gotovo,“ je vprašal

Domača šola

● Opiši ptico, ki jo najbolj poznáš, na primer vrabca!

● Opiši siničko, srno, zajčka, verico!

● Šaljivo opiši, kako si kaj delal, delo pa ti ni šlo od rok!

● Pojasni naslednje pregovore: Dober premislek je boljši kot ura hodá. — Človek se obrusi med ljudmi kot kamen ob cesti. — Ne

odlašaj na jutri, kar danes lahko storiš! — Nič ni težko, kar radi storimo. — Dober je domek, četudi ga je le za bobek. — Vsak berač svojo malho hvali. — Česar ljudstvo ne graja, to nikomur ne leži na vesti.

● Dodaj naslednjim samostalnikom prilastke, nato pa izraze uporabi v stavkih: oblak, svet, dolina, zima, poletje, pomlad, jesen, burja, palica!

Ostržek, „da v tisti deželi zares ni šol?“

„Niti sence o kaki šoli!“

„Tudi učiteljev ne?“

„Nobenega!“

„In da se tam sploh ni treba učiti?“

„Nikoli, nikoli, nikoli!“

„Kako krasna dežela!“ je vzkliknil Ostržek in kar sline so se mu pocedile. Naredil je že dva koraka, kakor da gre, pa je takoj obstal in spet vprašal:

„Ali veš prav za gotovo, da se začno počitnice že prvega junija in trajajo do zadnjega maja?“

„Seveda!“

„Prekrasna dežela!“ je ponovil Ostržek in kar pljunil od navdušenja. „Kdaj praviš, da odpotuješ?“

„Kmalu.“

„Škoda. Ko bi ne bilo treba čakati več kot eno uro, bi kar počakal.“

Medtem je nastala noč, trda, gluha noč. Nenadoma sta zagledala v daljavi premikajočo se lučko ter zaslišala zvončkljanje kraguljčkov in komaj slišen glas trobente.

„Glej ga!“ je vzkliknil Trlica in skočil pokonci.

„Kaj pa je?“ je vprašal Ostržek tiho.

„Voz, ki prihaja pome. Torej greš ali ne?“

„Pa je prav res,“ je vprašal Ostržek, „da se otrokom v tisti deželi ni treba nikoli učiti?“

„Nikdar, nikdar, nikdar!“

„Kako lepa dežela! Kako krasna dežela! Kako čudovita dežela!“

Naposled je voz prispel. Bil je

poln samih otrok, starih osem do dvanajst let, ki so se tako tesno tiščali drug drugega kakor sardele v škatli.

Ostržek se je še nekaj časa obotavljal, potem se je pa skobacal na voz in se z ostalimi otroki odpeljal v Deželo igrač.

Več vem, več veljam!

● **GRAMOFON** je priprava, na katero položim gramofonsko ploščo s posneto glasbo, petjem ali govorom. Ker je plošč že toliko najrazličnejših vrst, si lahko doma pripravimo z njimi koncert, opero, tečaj tujega jezika, pripovedovanje pravljic in podobno. Pri igranju drsi trda igla po zarezi enakomerno se vrteče plošče. V zvezi je s po-

snemavcem zvoka, ki zvok obnavlja v zvočniku.

● **MAGNETOFON** je priprava, ki zaznamuje glasove na poseben trak. Druga naprava v magnetofonu nam te glasove jasno obnovi, kadar želimo. Magnetofon je sestavljen iz mikrofona, ki glasove sprejema, traku, ki glasove zapisuje, in zvočnika, ki jih spet ponovi.

IGRA S PRSTI

Vodja igre zaveže igravcem oči in jim da po vrsti v roke vrečko ali škatlo, polno majhnih predmetov.

V določenem času mora posamezen igravec ugotoviti, kaj je v vrečki. Poleg tega mora predmete po možnosti tudi podrobno opisati: če je npr. v vrečki kovanec, mora še povedati njegovo vrednost.

Vsak pravilno ugotovljen predmet mu prinese točko, vsaka napačna ugotovitev pa mu točko odbije.

Predmeti morajo biti podobni, lahko je tudi več enakih. Lahko dajemo uganjevali tudi po mizi posuto moko, sol, sladkor, kavo, zdrob...

VSTANI, SEDI!

Igravci stoje pred tistim, ki vodi igro. Na ukaz „Sedi!“ morajo počepniti, na ukaz „Vstani!“ pa vstati.

Voditelj izreka sprva oba ukaza izmenično, kasneje pa enega dvakrat ali trikrat zapovrstjo, da bi igravce pripravil do zmote. Da igravce zavede, sme tudi npr. ob ukazu „Sedi!“ sam vstati.

Kdor se zmoti, je izločen. Zmaga, kdor zadnji ostane.

DIPLOMA

Igravci narišejo vsak na kos papirja razpredelnico. Pokončne stolpiče označijo z besedami: ime, priimek, kraj, reka, gora, žival, rastlina...

Nekdo izbere neko črko. Vsak igravec napiše v odgovarjajoče stolpiče čim več besed, ki se začenjajo s tisto črko.

Po nekaj minutah, ki jih določi vodja igre, se pisanje zaključuje.

Kdor je napisal največ besed in sicer takih, ki jih je napisal le on, je zmagal. Vse besede, ki sta jih obenem zapisala dva ali jih je zapisalo več igravcev, je treba črtati.

Brata se pogovarjata.

„Ali ti je mama kaj obljubila, če boš pometel sobo?“

„Ne, nič. Obljubila mi je, če je ne bom.“

Zaročenka je poslala svojemu bivšemu fantu, ki je bil pri vojakih, brzojavko:

„Predolgo sem te morala čakati. Sedaj sem se poročila s tvojim očetom. Pozdrav. Mama.“

Gost natarkarju:

„Kako to, da se imenuje ta golaž turški golaž?“

Natarkar:

„Ker je bilo našemu psu ime Sultan.“

„Nikar ne povejte moji ženi, da ste mi posodili dva jurja!“

„Ne bom, če ne boste vi moji povedali, da sem imel pri sebi toliko denarja.“

Po poroki prizna žena svojemu možu:

„Doslej ti nisem povedala, da sem za barvo slepa.“

Mož:

„Tudi jaz ti nisem povedal, da sem zamorec.“

Učitelj je razlagal v šoli, kako je treba človeka, ki je zmrznil,

drgniti s snegom, da pride spet k sebi.

„Kaj pa,“ se oglasi učenec, „če nekdo zmrzne poleti, ko ni snega?“

V šoli so pisali nalogo z naslovom „Naša družina“. Janezek je napisal:

„Našo družino sestavljamo ata, mama in jaz. Jaz sem od vseh treh najmlajši.“

Če bi ljudožerec živel med ljudmi, bi izgubil apetit.

„Tone, zbudi sel!“

„Ne morem.“

„Kako to?“

„Ker ne spim.“

„Kako to, da ste ukradli te stare hlače?“

„Ker sem mislil, da so nove.“

Amerikanec pripoveduje:

„Stopil sem v gostilno. Tam so bili člani Bigove bande. Z revolverjem pomerim in ubijem Biga in Sama. Tedaj me Slim in Blak napadeta od zadaj. Zagrabim ju in ju vržem čez točilno mizo. S steklenico za viski razbijem glavo Jimu in z enim strelom podrem Gila... Bilo je poldne in vsi smo šli jest, skupaj z direktorjem in kamermanom.“

„Kaj počnete tukaj z lopato?“

„Iščem zaklad. Kaj pa počnete vi tu z revolverjem?“

„Čakam, da vi najdete zaklad.“

„Morate misliti, kako drago je prodajal tisti trgovec svoje blago! Neke noči so vlomili v njegovo trgovino tatovi. Ko so videli cene, so odšli, ne da bi mu kaj ukradli, ker so mislili, da je eden od njih.“

„Jaka, slišala sem ropot. Pojdi pogledat dol! Najbrž so tatovi.“

„Grem.“

„Če te ne ubijejo, mi nazaj grede prinesi tisti košček torte iz hladilnika!“

„Razložite mi, kako ste ubili tistih devetnajst debelih gospa!“

„Se mi boste smejali, gospod sodnik. Veste, sem novinec...“

„Stojte! Našel sem vas pri kraji!“

„Kdo ste vi? Gospodar te hiše?“

„Tako je.“

„Če me pustite uiti, vam dam pol tega, kar sem vam pravkar ukradel.“

„Iz kakšnih razlogov ste se odločili, da ste postali učiteljica?“

„Iz dveh.“

„Katera sta ta dva razloga?“

„Julij in avgust.“

„Čakajte, tako se ne bomo šli več. Tako nesramno se obnašate, kot bi bili šef vi in ne jaz!“

„Moja Jera in jaz sva bila srečna petnajst let.“

„In potem?“

„Potem sva se poročila.“

„Kako lepe zobe ima ta ženska!“

„Hvala za poklon!“

„Kaj ste njen mož?“

„Ne, njen zobozdravnik.“

Miha pravi svoji ženi:

„Če kdo od naju umre, se bom preselil na deželo.“

KOT EKSPERTE VAS VPRAŠAM: ALI JE HUMOR RENTABILEN?

● Seveda je! Kar pogledajte naše višje, kako zanj skrbijo, pa sploh niso slabo plačani!

V KOMUNIZMU BOMO IMELI VSE. LE KAJ NAM BODO TAKRAT OBJUBLJALI?

Kaj pomaga, ko pa v trenutkih spoznanj natočimo ljudem čistega vina v umazane kozarce!

PROSIM, NE UVAŽAJMO PRAVLJIC O KONVERTIBILNEM DINARJU!

Eni si kroje usodo že pri najdražjih krojačih.

„PRVEGA JO BOM PA KAR Z VSO PLAČO POTEGNIL NA MORJE!“

„KOLIKO ČASA TE TOREJ NE BO? DAN, DVA?“

Jalova kultura je posledica impotentnih možganov.

DOBRA BESEDA DOBRO MESTO NAJDE. DOBRA ZVEZA SE PREJ.

„Pravijo, da je letina grozdja letos dvakrat večja kot lani.“

„Bo že držalo, saj je tudi cena dvakrat višja.“

KJER JE LUČ, SO TUDI VEŠČE. ZATO PO MARIBORSKIH PREDMESTJIH NI VEŠČ.

„Jugoslovani ste pa res čudni ljudje. Kadarkoli koga vprašam, koliko je ura, zmerom pravite: pet minut pred dvanaajsto.“

KAKŠNA RAZLIKA JE MED NAVADNIM KOZLOM IN GREŠNIM KOZLOM?

● Pri nas je lahko navaden kozel velika živina, velika živina pa ni nikoli grešen kozel.

LJUDJE ŽIVIJO OB IDOLIH, IDOLI OD LJUDI.

„Jaz bom plačo kar z dvema bankovcema odpravil.“

„Kako, ali imaš sto jurjev plače?“

„Ne, enega novega za 500 bom dobil, enega starega za 500 pa bom vrnil!“

POKVARJENEMU APARATU TUDI STABILIZATOR NE POMAGA.

Čas ne gre le mimo nas, čas gre tudi čez nas.

NA KATEREM PODROČJU BOMO SLOVENCİ PREDVIDOMA DOSEGLI V BLIŽNJI PRIHODNOSTI NAJVEČJE USPEHE?

● Na področju neuspehov.

KATERA SLOVENSKA SPECIALITETA BI UTEGNILA NAJBOLJ NAVDUŠITI TUJE TURISTE?

● S slovenskimi specialitetami ne bo nič! Naši gostinci pišejo jedilnike v nemščini in francoščini, za obaro z ajdovimi žganci pa v teh jezikih ni pravega izraza.

● V planinah bi jih gotovo navdušili koruzni žganci z mlekom. Saj jim ni treba povedati, da je uvožen!

● Slovenskih specialitet ne poznam toliko, pač pa poznam jugoslovanske tschewaptschitsche!

„KOLIKO PA PRI NAS TRAJA MANDATNA DOBA VLADE?“

„PRIBLIŽNO DVE DO TRI STABILIZACIJE.“

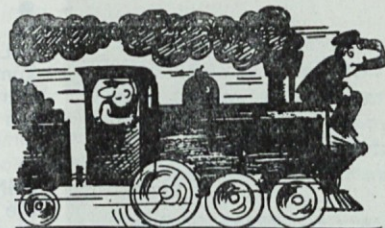
Svetla prihodnost je tudi meni že čisto blizu. V sosedovi vili.

NAŠE GOSPODARSTVO JE NA PSU, NAŠI GOSPODARSTVENIKI SO PA ŠE KAR NAPREJ NA KONJU. KAKO JE TO MOGOČE?

● Meni se pa to čudno zdi, od kod toliko konj, ko pa je tudi konjereja na psu.

DIPLOMAT JE ČLOVEK, KI DVAKRAT PREMISLI, PREDEN NIČ NE REČE.

Milijarder je človek, ki je nekoč začel kot čisto navaden milijonar.

POOSTRENI VARNOSTNI UKREPI

NA JADRANU: „PETRČEK, PRIDI HITRO IZ VODE, DA TE UMIJEM!“

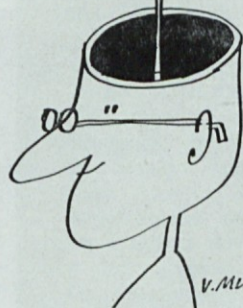
„Vidiš, doslej je bilo tako, da je eden delal, drugi pa ne, pa je dobil tisti, ki ni pridno delal, več. Zdaj ne bo več tako. Dobila bosta oba enako.“

NOBENEGA TUJEGA JEZIKA NE ZNAM. KAM NAJ GREM V SLUŽBO?

● V armado — tam je treba znati le en jezik!

„IMA PA SREČO! ŽE DVAKRAT SE JE PELJAL Z ŽELEZNICO, PA JE ŠE VEDNO ŽIV!“

**POUČUJEM
GOSPODARSTVO
IN EKONOMIJO**

v. Mlinar

Po Pavlihi

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstr. šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvoje pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

● **JANKOVIČ**, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

● Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski in srbskohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

● **PREVAJAVSKA PISARNA V MÜNCHNU** vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi — dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifferstraße 21, tel. 14 13 702.

● **SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač **MILENA GRATZA**, 8 München 50, Menzingerstraße 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajška postaja linija 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstraße) ali 75 (Eversbuscherstr.).

● **SLOVENKA** stara 29 let, visoka 172 cm, že nekaj let v Nemčiji, želi spoznati fanta od 29 do 35 let, ki živi tudi v tujini. Odgovori le na fotografijo. Naslov v upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štef. 15).

● **PRODAM** štirivrstno navadno **HAR-MONIKO**, duri gis, cis, fis, h, 880. Izdelava „Prostor“. Oglad vsako nedeljo dopoldne. **Martin Živič**, 43 Essen Bergebarbeck, Vogelheimerstr. 247.

● **Gostinci!** V **NAJEM** oddamo **HIŠO** z opremljenim **GOSTINSKIM LOKALOM**, 18 km od Ljubljane. Ponudbe sprejema **Horvat**, Pokopališka 4, 61000 Ljubljana.

● **VIPAVC JOŽE**, Export-Import, 7 Stuttgart 1, Böblinger Straße 164, Nemčija, telefon 60-43-62, vam solidno postreže in vam nudi **PAFF** šivalne in likalne stroje, **KAISER** pletilne stroje, **LESCHA** betonske mešalnike na električni, bencinski in dizlov pogon, **EISELE** krožne žage za kovine, stroje in naprave za gradbeno stroko za velike in male obrate. Pošiljamo na zaželene naslove.

● **JODE — JOŽE DEBELAK**, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

PRI DRUŽBI SV. MOHORJA V CELOVCU

VIKTRINGER RING 26, A-9020 KLAGENFURT (AUSTRIA)

lahko dobite ali naročite po pošti tudi naslednje knjige:

● **Karel Mauser, LJUDJE POD BIČEM (3 deli):**

To je povest (roman) iz časa okupacijskih in prvih let po drugi svetovni vojni v Sloveniji, ki ni le leposlovno delo, ampak tudi dokument. „To je ena najboljših povesti, kar jih je po vojni ustvarilo slovensko pero...“ — se je izrazil o tem pomembnem delu vpliven literat.

1. del 400 strani, broširan 60.— šil.

2. del 224 strani, broširan 40.— šil.

3. del 400 strani, broširan 60.— šil.

Cena za vse tri dele skupaj znaša samo 140.— šilingov!

● **Tomaž Kovač, V ROGU LEŽIMO POBITI**, 96 str., broš. 20.— šil. To je knjiga pričevanj tistih protikomunističnih borcev, ki so jih Angleži leta 1945 zvičajno-nasilno vrnili iz Vetrinja v Slovenijo, kjer so bili izstradani mučeni in brez kakršnegakoli sodnega postopka pobiti po različnih krajih Slovenije, največ v Kočevskem Rogu. Knjiga je pretresljiv dokument in majhen spomenik tem nedolžnim slovenskim žrtvam.

● **Karel Mauser, KAPLAN KLEMEN (druga izdaja)**

320 strani, broširano 44.— šil.

nega režima kot družbeno ureditev Slovenije.

Pa pohitimo iz tega skrivnostnega sveta na drugi konec, v srce Dolenjske, v prijazno, veselo pokrajino gričkov in goric, gozda in polja, skromnih hiš in pijanih zidanic. Ta dolenski svet je tako razigran in valovit, da ni na njem menda toliko ravnega, da bi liter cvička pokonci stal.

Prečkati moramo povsem kraško planoto Suho krajino. To je reven svet skope zemlje, trave, grmičevja in hoste. Tu ni tekočih voda, vasi so skromne, imajo pa tudi tu svoje bogastvo: zdravilne rastline in sadje, vinograde samorodnice in jesenski lov na polhe. In ti revni ljudje so pošteni in verni: Ajdovec in Hinje bi nam mogla zlasti iz polpretekle dobe o obojem marsikaj povedati.

Pridemo do najbolj zasanjane in najlepše slovenske reke Krke. Njena modra barva je nekaj čisto posebnega, njeno bogastvo so ribe. Ob njej stoje stari mlini, od njih pa tečejo navzgor med njivami in vinogradi kolovozi do vasi in posameznih domačij.

Ob starem mostu čez Krko si je izbral mesto mogočni žužemberški grad, ob njem so po obeh bregovih Krke počenile hiše, da je nastalo celo naselje.

Skozi Dolenjske Toplice in Stražo se peljemo v metropolo Dolenjske, v Novo mesto. V starih časih so se sem na pomol Krke najprej naselili cistercijani. Potem so začele rasti hiše tako, da so pustile na sredji štirikoten trg. Okrog njih so potegnili obzidje, vanj vgradili stolpe in v mestu so bili tako varni, da Turki nikdar niso mogli priti vanj. Sicer pa je tu že zgodaj zaživelo tisočbarvno življenje podeželskega mesteca: trgovčiči in rokodelčiči so skrbeli za zdrahe, vojaki in oficirji za ljubezenske zaplete, menihi in župani pa za moralno in red.

Tudi danes ni treba biti v No-

vem mestu človeku dolgčas: vredno je stopiti v nad mestom gospodujočo kapiteljsko cerkev z znamenito Tintorettijevo sliko sv. Miklavža, na Glavni trg k baročni Bergmanovi hiši z arkadnimi hodniki in h kamnitemu vodnjaku, v Dolenjski muzej in še kam.

Peljimo se naprej v dolino gradov.

Otočec je biser med našimi gradovi: stoji na otočku sredi Krke in je edinstven primer „gradu na vodi.“

Ne bo mogoče mimo Št. Jerneja, znanega po konjskih sejmih in konjskih dirkah, reji puskov in lončarstvu. Tu si kupimo vrč v obliki „šentjernejskega petelina“ ali majoliko, na kateri stoji zapisano:

„Kjer je vince, kjer je krača, hitro najdeš pomagata.“

V sosednje Pleterje ni daleč: tam se bomo pri kartuzijanih navzeli božjega miru, pa tudi božje kapljice.

Na tej poti proti vzhodu prispmo do zadnje postaje, do Kostanjevice na Krki. Ne samo da je lega tega mesteca edin-

stvena, saj stoji na umetnem otoku Krke, Kostanjevica se more postaviti še s čim drugim: najprej s tem, da je najstarejše dolensko mesto, potem s tem, da je najmanjše slovensko mesto, pa še s tem, da je grad na desnem bregu Krke eden najpomembnejših arhitektonskih spomenikov Slovenije.

Sedaj pa nazaj proti Ljubljani! Med potjo se bomo ustavili še tu in tam.

Pripeljemo se do Trebnjega. Na desno bi šli lahko v Mirno, ki bi nam postregla z ocvrtim krompirjem „cekinčkom“, na levo pa v prostrano kraško kotanjo, v kateri leži Dobrnič, rojstni kraj škofa Ireneja Baraga.

Skozi Št. Vid prispemo v domovino belih menihov Stično na eni strani ceste in v deželo Desetega brata na drugi strani.

V Višnji gori se spomnimo Jurčičeve Kozlovske sodbe in polža, ki ga imajo menda Višnjanje nekje pripetega.

Čez Peščenik in Stehan se skozi Blato pripeljemo v Grosuplje, s tem pa je naša krožna pot zavozlana. Do Ljubljane nas loči le še 20 kilometrov.

Novo mesto

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

NAŠA LUČ
Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI:

DIREKTOR slovenskih dušnih pastirjev v zdomstvu:

Msgr. Ignacij Kunstelj, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano. (Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9. (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein.

Anton Miklavčič, Kappellengasse 15, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 0-47-62/3-34-62).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.

„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle.

(Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68).

Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, Méricourt-Mines, rue de Lens, 62 Méricourt-sous-Lens.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, rue de Dauphiné, 57 Merlebach.

P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA

Slovenski dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma.

(Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Telefon 0811 — 53 64 53).

Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 84 10).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstr. 36. (Tel. 02141 — 29 13 05).

Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstr. 29. (Tel. 02132 — 6 26 76).

Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).

Dr. Franček Prijatelj, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 — 61 02 92).

Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 — 2 85 00).

Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15-I. (Tel. 0711 — 60 52 78).

Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 — 38 21 74).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 0811 — 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Telefon 0811 — 53 64 53).

Dr. Štefan Steiner, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus. (Tel. 0311 — 6 98 30 91 do 93).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Tel. 016/11-31-54).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich. (Osební tel. 051-50-44-15. Hišni tel. 051-50-24-22).